

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE. CUM VALORIFICĂM METALUL ?

ECONOMISIREA ENERGIEI

CREATIVITATE ȘI EFICIENȚĂ ÎN CONDUCEREA COLECTIVĂ

PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU

– activitate dinamică pentru extinderea relațiilor economice internaționale ale țării noastre

Semnarea de către tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek a Declarației privind întărirea și aprofundarea colaborării dintre P.C.R. și P.M.U.P., dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker semnează Declarația cu privire la adâncirea prieteniei și dezvoltarea colaborării frățești dintre P.C.R. și P.S.U.G., dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană.

Solemnitatea semnării Comunicatului privind întâlnirea prietenească dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și János Kádár.

ROMÂNIA: O POLITICĂ ACTIVĂ DE LĂRGIRE A COLABORĂRII ECONOMICE

IN TREAGA ACTIVITATE INTERNAȚIONALĂ a Partidului Comunist Român, a Republicii Socialiste România se întemeiază pe analiza profundă, științifică a situației existente în lume, a direcțiilor și a perspectivelor evoluției sale. În lumina acestei analize, acțiunile partidului și ale statului nostru pe plan internațional pornesc de la marile schimbări revoluționare, naționale și sociale, petrecute în lume, de la mutațiile profunde intervenite în raportul mondial de forțe, de la afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a pune capăt oricărei politici de dominație și inegalitate, de a-și organiza viața potrivit propriilor dorințe și interese, fără nici un amestec din afară. Desfășurarea evenimentelor în perioada care a trecut de la Congresul al XI-lea al partidului a confirmat încă o dată deplina justețe a aprecierilor și concluziilor Congresului privind sensul transformărilor care au loc sub ochii noștri în lume, a adevărat orientările fundamentale ale politicii externe a României socialiste.

În spiritul hotărârilor Congresului al XI-lea al partidului, România situează în mod constant în centrul preocupărilor sale pe plan internațional dezvoltarea colaborării și a solidarității cu toate țările socialiste, întărirea unității lor, afirmarea tot mai puternică a forței și influenței socialismului în lume. Rezervind schimburilor și cooperării în producție cu țările socialiste ponderea principală în cadrul raporturilor sale economice externe, țara noastră militează consecvent pentru extinderea în continuare a schimburilor, a specializării și cooperării, în interesul progresului rapid al fiecărei țări socialiste, al propășirii generale a socialismului.

Valoarea de exemplu atribuită cooperării economice și tehnico-științifice dintre țările socialiste, schimbul de valori materiale și tehnologii între ele, este puternic evidențiat în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. „Într-o lume în care se mai fac simțite consecințele vechii politici imperialiste, se arată în Program, colaborarea economică și tehnico-științifică a țărilor socialiste este menită să afirme cu putere forța principiilor noi, marxist-leniniste de cooperare între state, să promoveze un tip nou de raporturi internaționale, fără precedent în istorie, bazate pe deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestec în treburile interne, avantaj reciproc și întrajutorare”. Subliniind că orice formă de cooperare trebuie să contribuie la progresul economic și social rapid al fiecărui popor, la egalizarea nivelurilor de dezvoltare ale tuturor țărilor socialiste, Programul consemnează faptul că „prin relațiile de colaborare de tip nou promovate între ele, țările so-

cialiste vor demonstra superioritatea incontestabilă a socialismului ca mod de organizare a societății și a raporturilor internaționale”.

Ca țară membră a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, România și-a adus și-a aduce contribuția la activitatea acestei organizații, la realizarea „Programului complex”. Țara noastră acționează pentru intensificarea colaborării, atât a celei bilaterale cit și a celei multilaterale, cu statele membre ale C.A.E.R. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea din 28 martie a.c.: „Vom continua să dezvoltăm această colaborare, în forme multiple, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, astfel ca ea să contribuie efectiv la progresul mai rapid și înflorirea economiei naționale a fiecărei țări membre, la egalizarea nivelului de dezvoltare a acestora, la întărirea generală a forțelor socialismului. În același timp, vom dezvolta în continuare cooperarea economică multilaterală cu toate celelalte țări socialiste, pornind de la convingerea că sporirea forței economice a țărilor socialiste are o importanță deosebită pentru cursul dezvoltării sociale contemporane, pentru cauza destinderii și păcii în lume”.

ACTIUNIND în spiritul hotărârilor Congresului al XI-lea al partidului, țara noastră promovează relațiile cu toate forțele înaintate ale contemporaneității. Sunt întărite solidaritatea și colaborarea cu țările în curs de dezvoltare, cu statele care au pășit pe calea propășirii libere, de sine stătătoare, cu țările nealiniate. Sunt dezvoltate raporturile economice cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială, în cadrul participării active a României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori.

Întreținând relații economice cu peste 140 de țări, România acordă o importanță deosebită — așa cum a făcut în mod constant de-a lungul anilor — colaborării și cooperării economice cu țările socialiste. Caracterul amplu al relațiilor economice cu aceste țări reiese în mod concludent din faptul că ponderea lor în comerțul exterior românesc este de circa 45%. Cu multe dintre statele socialiste au fost încheiate și se aplică acorduri economice de lungă durată, care prevăd intensificarea puternică a schimburilor comerciale, a cooperării în producție și în activitatea tehnico-științifică. În cursul actualului cincinal, schimbul de valori materiale și tehnologii, specializarea și cooperarea în producție între România și diferite țări socialiste cunosc o nouă amplificare semnificativă, cu efecte care se anunță binefăcătoare pentru dezvoltarea rapidă a fiecărei țări, pentru întărirea generală a forțelor socialismului.

Imagine din timpul convorbirilor oficiale dintre delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, și delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste Cehoslovace, condusă de tovarășul Gustav Husak

În timpul convorbirilor desfășurate în cadrul vizitei delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România în Republica Populară Polonă, care a avut loc în perioada 17-19 mai 1977, au fost semnate — drept urmare a direcțiilor anterioare ale conducerilor celor două țări — următoarele înțelegeri economice de lungă durată:

- Acordul de cooperare în producția de strunguri grele;
- Protocolul privind realizarea în Republica Socialistă România a unui laminor de țevi din oțel cu diametrul mare;
- Convenția de specializare în fabricația de produse siderurgice pe perioada 1978-1985;
- Protocolul de largire a acordului de cooperare în domeniile cuprului și aluminiului pe perioada 1981-1985;
- Convenția privind colaborarea în domeniul industriei extractive de petrol și gaze;
- Protocolul pentru extinderea specializării în domeniile producției de coloranți, semifabricate, articole farmaceutice și articole din cauciuc;
- Protocolul adițional de largire a acordului comercial de lungă durată.

Întîlnirile și convorbirile la nivel înalt desfășurate în ultima perioadă între Republica Socialistă România, de o parte, și de cealaltă parte țări ca Republica Populară Polonă, Republica Democrată Germană, Republica Populară Ungară, Republica Socialistă Cehoslovacă, au adus ilustrări grăitoare ale cursului net ascendent al relațiilor economice bilaterale, atît sub raport cantitativ cît și din punct de vedere calitativ.

Vizita oficială de prietenie în R.P. Polonă a delegației de partid și de stat conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu a scos în evidență ample perspective existente pentru întărirea și aprofundarea colaborării economice româno-polone, în interesul reciproc, în interesul cauzei socialismului și a păcii. Astfel, luîndu-se în considerație nivelul actual și perspective dezvoltării economice a celor două țări, s-a hotărît să se sporească valoarea schimburilor reciproce de mărfuri pentru perioada 1976-1980 de la 2,8 miliarde ruble la circa 3,3 miliarde ruble. S-a hotărît de asemenea adîncirea continuă a cooperării industriale căreia, așa cum a reieșit din Comunicatul comun asupra vizitei, îi corespund în cadrul cooperării economice româno-polone acțiuni de lungă durată și schimburi stabile de materii prime, materiale, semifabricate și de produse industriale.

Ținînd seama de potențialul economic în continuă creștere al celor două țări, în cadrul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Edward Gierek, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, s-a convenit asupra unui șir de acțiuni care constituie un adevărat program de lucru pentru extinderea în continuare a colaborării româno-poloneze, în scopul progresului tot mai rapid al construcției socialiste în ambele țări. Pe fundalul rezultatelor pozitive obținute pînă acum, urmează să se stabilească pînă la sfîrșitul anului în curs direcțiile fundamentale de dezvoltare a colaborării economice și tehnico-științifice între România și Polonia pînă în anul 1985. Se vor depune în continuare eforturi în vederea promovării progresului tehnic în economia celor două țări, mai ales în ramurile principale ale științei și tehnicii contemporane. Propuneri concrete de colaborare economică urmează să fie elaborate pentru industria construcțiilor de mașini, industria metalurgică, pentru specializarea și livrările reciproce de produse siderurgice în perioada de după anul 1980, pentru colaborarea și cooperarea în domeniul mașinilor agricole și al mașinilor destinate industriei alimentare, pentru cercetarea posibilităților de creare a unor întreprinderi comune în industria chimică, pentru elaborarea propunerilor de colaborare și specializare în domeniul

În timpul vizitei oficiale de prietenie a delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România în Republica Democrată Germană, care s-a desfășurat în perioada 8-10 iunie 1977, au fost semnate următoarele documente:

- Protocolul asupra convorbirilor între președinții celor două părți în Comisia guvernamentală mixtă de colaborare economică privind dezvoltarea în continuare a relațiilor economice dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană;
- Convenția privind participarea Republicii Democrată Germane la dotarea unor capacități pentru mașini-unelte grele în România și livrări reciproce;
- Înțelegerea privind cooperarea în producția de mașini de rabotat;
- Protocolul privind specializarea în producție și livrările reciproce de componente electronice;
- Protocolul privind schimbul de laminate din oțel și produse din aluminiu;
- Înțelegerea privind specializarea în producție și livrările reciproce de produse farmaceutice;
- Convenția privind extinderea cooperării în producție și a livrărilor reciproce de produse chimice de mic tonaj;
- Înțelegerea privind colaborarea tehnico-științifică directă în domeniul industriei construcțiilor de mașini grele;
- Protocolul privind largirea schimburilor de mărfuri pe anul 1977.

industriei chimice în anii 1981-1985 și pînă în anul 1990 etc. Discuțiile privind pregătirea unor noi convenții și înțelegeri de colaborare s-au referit la o gamă largă de activități și ramuri industriale, incluzînd — pe lîngă cele deja menționate — electronica, electrotehnica, industria alimentară, agricultura, transporturile.

Un moment de mare însemnătate în cadrul întîririi continue a colaborării multilaterale dintre România și R.D. Germană l-au constituit convorbirile purtate și documentele semnate în cadrul vizitei oficiale de prietenie a delegației de partid și de stat conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Republica Democrată Germană. Relațiile de colaborare economică și tehnico-științifică între cele două state, așa cum s-a relevat în timpul vizitei, cunosc o dezvoltare continuă. Prin coordonarea planurilor de dezvoltare economică în curs de realizare, s-au creat condiții esențiale pentru extinderea continuă a cooperării, a schimburilor de valori materiale. Acordul comercial pe termen lung pe perioada 1976-1980 creează premisele creșterii considerabile a schimbului de mărfuri față de perioada 1971-1975. Volumul schimbului de mărfuri dintre cele două țări în cursul actualului cincinal se va ridica la 3,1 miliarde ruble, înregistrînd o majorare cu peste 70% față de perioada 1971-1975. Creșterea schimburilor are loc într-un ritm și mai rapid în domenii cum sînt construcțiile de mașini, electrotehnica, electronica, industria chimică. În interesul dezvoltării celor două economii naționale și al ridicării în continuare a nivelului de trai al populației urmează să fie intensificată și perfecționată colaborarea tehnico-științifică și economică dintre România și R.D. Germană. Aceasta urmează să se realizeze îndeosebi prin adîncirea

Sub semnul întîlnirii prietenești dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul János Kádár, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, care a avut loc la Debrecin și Oradea în zilele de 15-16 iunie 1977, au fost semnate, între altele, următoarele documente:

- Protocolul privind largirea schimburilor de mărfuri;
- Acordul privind colaborarea în domeniul poștelor și telecomunicațiilor;
- Înțelegerea referitoare la modificarea convenției privind micul trafic de frontieră;
- Protocolul privind prelungirea convenției hidrotehnice.

colaborării, cooperării și specializării în cercetare, proiectare și producție, în domenii ale construcțiilor de mașini, electrotehnicii și electronicii, în special în mașini-unelte, autovehicule, material rulant, utilaje metalurgice, nave, mașini electrice, telecomunicații, tehnică de calcul, mecanică fină și optică, precum și prin extinderea înțelegerilor existente pe termen lung în domeniul industriei chimice și al metalurgiei, îndeosebi în cooperarea și livrările reciproce de materiale de bază. Vor avea loc consultări pentru dezvoltarea relațiilor economice în perioada de după 1980.

Așa cum a reieșit în cursul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Erich Honecker, secretar general al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democrată Germane, un rol tot mai important și o pondere tot mai substanțială revin în cadrul raporturilor economice dintre România și R. D. Germană formelor moderne, înaintate de colaborare, ramurilor de vîrf ale progresului tehnic. O semnificație deosebită o îmbracă în acest context faptul că 70% din volumul schimbului de mărfuri din actualul cincinal revine construcțiilor de mașini, precum și faptul că un sfert din livrările reciproce de mărfuri sînt produse rezultate din acorduri de specializare și cooperare. Conform înțelegerilor convenite în timpul vizitei, conlucrarea bilaterală urmează să dobîndească un conținut și mai bogat, corespunzător posibilităților sporite oferite de potențialul economic și tehnico-științific în continuă creștere al celor două țări.

Deschiderea de noi și largi orizonturi colaborării economice dintre România și Ungaria a consemnat întîlnirea prietenească de la Debrecin și Oradea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul János Kádár. În recentul dialog româno-ungar și-a găsit încă o dată oglindirea preocuparea consecventă, statornică a României pentru promovarea unor raporturi de strînsă prietenie, colaborare și solidaritate cu țările socialiste vecine, cu toate statele care construiesc noua orînduire. Întîlnirea a prilejuit relevarea faptului că schimburile economice bilaterale au sporit în cincinalul 1971-1975 de 2,2 ori și că în cursul cincinalului actual vor crește din nou de peste două ori. Au fost de asemenea relevate rezultatele obținute în coordonarea planurilor de dezvoltare a economiei naționale, în domeniul cooperării și specializării în producție. Convorbirile purtate au scos în evidență că posibilitățile de adîncire și extindere a colaborării, în cele mai diferite domenii, sînt mereu amplificate de succesele realizate de cele două țări în construcția socialistă, de potențialul economic și nivelul tehnologic modern atins, de programele de dezvoltare în perspectivă, de vecinătatea geografică, cu avantajele pe care le comportă. Documentele semnate cu prilejul întîlnirii prietenești româno-ungare la ni-

L. STROJA

(Continuare în pag. 32)

PERMANENTA ÎMBUNĂȚIRE A POZIȚIEI ROMÂNIEI ÎN DIVIZIUNEA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII

- Cooperarea internațională — domeniul cel mai dinamic al relațiilor economice externe ale României
- Cele peste 120 de acorduri și înțelegeri guvernamentale de colaborare și cooperare economică încheiate de țara noastră cu alte state deschid un vast câmp inițiativei întreprinderilor românești
- Creșterea de la un an la altul cu peste 50 la sută a numărului de acțiuni de cooperare ale României
- 25 la sută din exporturile românești se realizează în prezent prin acțiuni de cooperare
- Întreprinderile românești angrenate în multiple forme de cooperare bilaterală, triunghiulară sau multilaterală

AȘA CUM SUBLINIA tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, România pune permanent pe primul plan dezvoltarea relațiilor de colaborare și cooperare economică cu alte țări, considerând că „aceasta este factorul hotărâtor al promovării încrederii, prieteniei și concilierii dintre popoare, al consolidării securității și păcii în lume“.

Cooperarea economică internațională, formă complexă a relațiilor economice contemporane, a devenit o necesitate obiectivă în condițiile dezvoltării accelerate a tehnicii, ale creșterii complexității producției și adâncirii diviziunii naționale și internaționale a muncii. Ea se impune ca un factor de promovare a dezvoltării economiei interne a fiecărei țări în parte, creînd totodată condiții pentru diminuarea și lichidarea decalajelor economice existente, pentru sporirea încrederii între state, menținerea păcii și securității internaționale.

Depășind cadrul schimburilor comerciale tradiționale, cooperarea economică facilitează transferul de tehnologie în țările în curs de dezvoltare, restructurarea și dezvoltarea economiei acestora, formarea de cadre calificate, contribuind astfel în mod eficient la instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Totodată, edificarea securității europene, transpunerea concretă în viață a angajamentelor asumate de țările participante la Conferința de la Helsinki fac din cooperarea economică internațională un factor de prim ordin al coexistenței pașnice.

România acționează consecvent pentru extinderea pe multiple planuri a relațiilor sale de cooperare economică cu statele socialiste, cu cele în curs de dezvoltare, ca și cu celelalte state ale lumii, fără deosebire de nivelul dezvoltării, de mărimea, potențialul economiei, situația geografică sau orînduirea lor socială, în condiții de deplină egalitate și avantaj reciproc.

CADRUL INSTITUȚIONAL de desfășurare a acestei activități în România este format de acordurile — sau alte înțelegeri la nivel guvernamental — de colaborare și cooperare economică. La sfîrșitul anului 1976, România avea încheiate 126 de astfel de documente.

Politica noastră de promovare a colaborării și cooperării economice internaționale are în vedere intensificarea participării României la circuitul economic mondial și creșterea eficienței acestei participări. Totodată ea urmărește: asigurarea celor mai bune condiții de îndeplinire a planului național unic privind dezvoltarea economiei naționale; participarea la realizarea unor programe de dezvoltare economică ale altor țări și, prin aceasta, la promovarea exportului de tehnologie, instalații complete, echipamente, servicii; asigurarea pe perioade mai lungi a economiei naționale cu necesarul de materii prime și alte mărfuri; atragerea de mijloace financiare și materiale; accelerarea introducerii în producție a celor mai noi realizări ale tehnicii mondiale; valorificarea mai bună a propriilor resurse materiale și umane, accelerarea formării cadrelor de specialiști.

La începutul anului 1977, întreprinderile din România participau la peste 300 de acțiuni importante de cooperare, a căror repartizare pe grupe de țări este prezentată în tabelul nr. 1

Volumul exportului realizat în prezent prin activități de cooperare reprezintă circa 25% din totalul exportului României, înregistrînd un ritm alert de creștere.

Tabelul nr. 1

	Total acțiuni	Țări socialiste	Țări în curs de dezvoltare	Țări dezvoltate
TOTAL	301	107	120	74
din care:				
— societăți mixte de producție în România	8	—	1	7
— societăți mixte de producție în străinătate	23	—	27	1
— societăți de tip comercial și bancar în străinătate	35	—	6	29
— cooperări și specializări în producție	57	57	—	—
— realizări de obiective în România	31	—	—	31
— realizări de obiective în străinătate	115	25	85	5
— cooperări pentru obținerea de materii prime	25	25	—	—
— alte forme	2	—	2	—

MODUL DE REALIZARE a acestui export pe forme de cooperare și dinamica acestora în ultimii ani sînt prezentate în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2
Structura exportului realizat prin diferite forme de cooperare

	% din total		1976/1975 (%)
	1975	1976	
— livrări de mașini, utilaje și instalații și executarea de lucrări de construcții-montaj	31,2	34,0	171,9
— cooperări și specializări în producție cu țările socialiste	17,2	24,1	213,9
— cooperări în exploatarea unor materii prime în țările socialiste	11,0	9,4	135,0
— cooperări în producție în România	3,6	1,7	74,3
— societăți comerciale în străinătate	34,9	29,1	131,5
— societăți mixte de producție în România	0,6	1,0	241,4
— societăți mixte de producție în străinătate	1,0	0,7	190,2
Total	100	100	157,7

După cum rezultă din tabel, cooperarea și specializarea în producție constituie un domeniu esențial al colaborării economice a României cu țările socialiste, o formă care contribuie la dezvoltarea unor legături strînse, reciproc avantajoase, stabile și de lungă durată. Un aport deosebit la promovarea acestor forme de cooperare între țările socialiste membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.) l-a adus adoptarea în anul 1971 a Programului complex prin care s-au trasat direcțiile principale ale perfecționării colaborării și integrării economice între țările socialiste, prin coordonarea planurilor

cincinale și de perspectivă îndelungată, specializarea și cooperarea în producție, construirea în comun de obiective economice, înființarea de organizații economice internaționale.

Constituirea de **societăți mixte de producție** în străinătate este o formă obișnuită de participare la realizarea unui obiectiv industrial, prin aport la capitalul social și prin credite acordate sub formă de echipamente, instalații, servicii. Prin această participare se urmărește, în principal, asigurarea unor surse de materii prime pe termen lung, realizarea unor linii de montaj pentru desfacerea unor produse de serie, cum ar fi: camioane, tractoare, mașini-unelte ș.a.

Până în prezent, au fost constituite 26 societăți de producție în țări de pe continentul african, asiatic și latino-american (tabelul nr.3).

Tabelul nr. 3
(nr. societăți)

Societăți mixte de producție în domeniul :	Zona		
	Africa	America Latină	Asia
— extracția și prelucrarea de minereuri	5	2	1
— prelucrarea lemnului și materiale de construcții	4	—	1
— agricultură	7	—	—
— industria ușoară	—	—	1
— construcții de mașini	—	1	—
— industria chimică	1	—	—
— construcții pentru transporturi	1	—	—
— participare la construcții miniere	2	—	—
Total	20	3	3

Datorită creșterii volumului exporturilor românești, a apărut necesară dezvoltarea rețelei de comercializare pe piețele externe. **Societățile mixte comerciale** la care participă parteneri români și străini capătă o răspundere tot mai mare, apropiind furnizorii români de consumatori, contribuind la majorarea volumului și nomenclatorului de export, la pătrunderea pe noi piețe și îmbunătățirea prețurilor. Pentru facilitarea operațiunilor de creditare, de import-export și de cooperare, s-au înființat bănci mixte în centre financiare importante. Repartizarea pe continente a societăților mixte este redată în tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4

Societăți mixte comerciale în domeniul :	Europa	Africa	America Latină și de Nord	
			Asia	
— industria chimică și petrolieră	7	—	—	1
— construcții de mașini	2	1	1	1
— materiale de construcții	1	—	—	—
— industria ușoară	3	—	—	—
— industria alimentară	2	—	—	—
— diverse	2	—	—	—
— bănci mixte	3	1	—	—
— consulting și servicii ingineresti	3	—	—	—
— transporturi și expediții internaționale	3	—	—	1
Total	26	2	1	3

Pentru promovarea exportului și a activității de cooperare se efectuează în diferite țări **lucrări de prospecțiuni, explorări pe risc propriu**. De asemenea, funcționează în străinătate numeroase birouri tehnice și de consultanță care execută studii, proiecte, conduc lucrări de construcții-montaj în diferite ramuri industriale. În acest gen de acțiuni ca și în cazul **construirii de obiective „la cheie” sau livrări de instalații complexe**, cooperarea poate fi bilaterală, dar mult mai frecvente sînt formele de cooperare triunghiulară sau multilaterală, cu participarea unui partener local, situație dorită și uneori impusă de țările gazdă.

Motivarea acestei formule este economică, dar nu se pot neglija nici rezultatele ei politice, această formă de cooperare fiind un mijloc de apropiere între țări cu sisteme sociale și politice diferite și cu grade diferențiate de dezvoltare economică, un factor de reducere a decalajelor economice existente și de stabilizare a relațiilor între țări.

COOPERAREA ÎN TERȚE ȚĂRI are un rol pozitiv în ce privește transferul de tehnologie, dezvoltarea industriei locale, ridicarea nivelului de calificare a mîinii de lucru și a nivelului social în general. Ea reprezintă o extindere a cooperării bilaterale între țări cu economie planificată și țări cu economie de piață și arată gradul de cunoaștere reciprocă și de încredere între partenerii care se asociază pentru a realiza un proiect. Totodată, această asociere permite utilizarea relațiilor mai bune — politice, comerciale și financiare — pe care unul din parteneri le are cu țara gazdă, creînd posibilitatea de a pătrunde pe noi piețe, respectiv de dezvoltare a exportului. Prin cooperare în terțe țări se utilizează mai bine posibi-

litatea fiecărui partener în parte în reducerea costurilor, se realizează o specializare a furniturilor și serviciilor, o combinare mai bună a resurselor materiale și financiare ale partenerilor.

Cooperarea triunghiulară sau multilaterală facilitează posibilitățile de plată, în foarte multe cazuri operațiunea fiind realizată pe bază de aranjamente compensatorii cu produsele obiectivului construit, cu alte produse sau cu materii prime necesare unuia din parteneri.

În această formă de cooperare partenerii se pot găsi în relația: furnizor general, subfurnizor, cofurnizor separat ori în cadrul unui consorțiu sau al unei societăți mixte. Cooperarea pe terțe piețe a fost pusă în evidență în mod deosebit în ultimii ani, creîndu-se condiții adecvate contactelor și măsurilor necesare prin funcționarea comisiilor mixte de cooperare bilaterală și a grupelor de lucru specializate. Un cadru favorabil pentru dezvoltarea acestei forme de cooperare îl oferă acordurile guvernamentale de cooperare între țările socialiste și țările în curs de dezvoltare, în care se prevăd numeroase obiective care urmează a fi construite în acestea din urmă.

Întreprinderile din România participă la această formă de cooperare în țări din Africa, Asia și America Latină care urmăresc dezvoltarea industriei proprii și reducerea dependenței față de factorii externi, punerea în valoare a unor resurse naturale existente și ridicarea nivelului tehnic prin formarea de cadre calificate de specialiști. Exemplele de acțiuni realizate de întreprinderi române cu firme străine în terțe țări pot fi numeroase. Menționăm dintre ele: o fabrică de acid sulfuric în Turcia, rafinării de petrol în India, Pakistan și Siria, fabrici de produse sodice în Iran și Egipt, fabrici de industrializarea lemnului în Sri-Lanka, Iran, R. P. Congo, filaturi de bumbac în Sudan și R. P. Congo, linii de montaj și fabrici de tractoare în Iran și Egipt, centrale termice, linii electrice, amenajări de drumuri, aeroporturi și altele.

Cooperarea în terțe țări s-a materializat și printr-un număr mare de studii și prospecțiuni miniere, lucrări de consulting, subcontractare, stații și rețele de service, precum și prin participarea la consorții internaționale în Guineea, Liberia și alte țări.

Întreprinderile din România au posibilitatea și interesul de a dezvolta forme de cooperare triunghiulară sau multilaterale în domenii cum sînt: construcțiile de mașini, industria chimică și petrochimică, sectorul mine-petrol, industria lemnului și a materialelor de construcții, sectorul construcțiilor civile și industriale, sectorul transporturi și telecomunicații, agricultură, irigații.

Ca și pînă în prezent, un loc important în cooperarea României cu alte state îl vor ocupa țările socialiste. Țara noastră militează cu consecvență pentru dezvoltarea cooperării economice cu țările socialiste, prin adîncirea specializării și cooperării în producție, prin realizarea în comun de obiective economice în țările noastre și în terțe țări, prin găsirea mijloacelor și formelor adecvate pentru realizarea prevederilor Programului complex.

Un loc din ce în ce mai important în cadrul cooperării economice a României cu alte țări îl vor ocupa țările în curs de dezvoltare a căror pondere în totalul schimburilor noastre comerciale urmează să crească de la 13% în 1974, la 30% în 1980; se estimează că numărul acțiunilor de cooperare ce vor fi încheiate în viitorii ani va depăși de 2—3 ori numărul acțiunilor realizate pînă acum. Acțiunile de cooperare cu aceste țări vor contribui și în viitor la realizarea programelor de dezvoltare pe care ele și le propun, în special prin punerea în valoare a resurselor lor naturale, în concordanță cu politica de industrializare pe care o promovează.

Consecvență politicii sale de dezvoltare a colaborării cu toate statele, indiferent de orînduirea lor social-economică, România va dezvolta cooperarea economică și cu țările dezvoltate, urmărind atragerea de mijloace financiare și de tehnologii înaintate, ca și promovarea exportului de produse românești.

O contribuție substanțială la promovarea în continuare a cooperării economice pe plan european, în spiritul Actului final al Conferinței de la Helsinki, va aduce realizarea de noi înțelegeri privind dezvoltarea relațiilor economice, colaborarea în domeniul științei și tehnologiei, care să asigure înlăturarea tuturor barierelor și restricțiilor de orice fel în realizarea unor schimburi economice reciproc avantajoase.

Conclucînd strîns între ele, popoarele europene pot acționa, totodată, mai eficient pentru extinderea colaborării cu țările în curs de dezvoltare pentru realizarea noii ordini economice internaționale, care să asigure progresul armonios al fiecărei națiuni, egalizarea treptată a nivelurilor de dezvoltare, stabilitatea economică internațională, bunăstarea și pacea fiecărui popor.

G. CRISTEA

director în Ministerul Comerțului Exterior
și Cooperării Economice Internaționale

ACȚIUNI ÎN ACTUALITATE

POSSIBILITĂȚI DE ACCELERARE A LUCRĂRILOR PE ȘANTIERE. DE CE NU SÎNT FOLOSITE ?

CONECTAREA cit mai rapidă a noilor capacități la circuitul producției constituie pentru întreprinderea beneficiară nu numai o cerință a sporirii și înnoirii producției, activării fondurilor imobilizate, ci și o adevărată măsură a capacității sale organizatorice de adaptare continuă cantitativă și calitativă la cerințele economiei. De gradul în care o asemenea adaptare se realizează operativ și eficient depinde direct rentabilitatea unității și competitivitatea produselor sale.

Desigur, materializarea unui nou obiectiv de investiții nu rămâne niciodată în sarcina exclusivă a beneficiarului. Pe fiecare șantier proiectanții, constructorii, furnizorii de utilaje tehnologice și materiale de construcții trebuie să acționeze continuu pe un front de lucru bine coordonat și corelat pentru ca noul obiectiv să aibă asigurate din vreme toate condițiile necesare punerii operative în exploatare. Urmărind modul de realizare în practică a acestor necesități, am efectuat o investigație pe ȘANTIERUL COMBINATULUI DE OȚELURI SPECIALE DIN TIRGOVIȘTE, în căutarea unor modalități concrete de acțiune pentru realizarea exemplară a planului de investiții.

Lucrările de construcții-montaj : devansări, dar și depășiri de termene

OBIECTIVUL ambițios de a realiza nu numai o gamă larg diversificată de oțeluri speciale, ci și o creștere deosebit de importantă a producției în acest cincinal, a transformat perimetrul combinatului din Tirgoviște într-un vast șantier. La realizarea noilor capacități de producție se remarcă o participare numeroasă (grupul de șantiere din Tirgoviște al Trustului de construcții industriale din București, grupul de șantiere nr. 5 și 6 ale Trustului de instalații-montaje din București ; Întreprinderea de construcții-montaje metalice din Tirgoviște etc.), o masivă concentrare de forțe, în care, alături de constructori, beneficiarul și proiectantul se străduiesc să ajute la punerea cit mai devreme în funcțiune a noilor capacități de la oțelării, de la laminorul degrosisor și cel de profile mijlocii și ușoare, trăgătoria de bare etc. O asemenea diversitate de obiective și mijloace de realizare s-a soldat, în primele cinci luni ale acestui an cu o la fel de di-

versă paletă a rezultatelor obținute. Dacă s-au înregistrat în această perioadă realizări în avans față de termenele din graficele de execuție (la presa de 1600 t.f. de exemplu), tot atât de adevărat rămîne faptul că au existat și unele obiective la care termenele au fost de mult depășite fie de către constructorii din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale (la cuptorul nr. 5 de 100 t de la oțelăria electrică nr. 2 cu 4 luni, la decantorul nr. 2 de la stația de tratarea apei cu 1 an, la turnul de răcire de la gospodăria de apă a laminorului de benzi electrotehnice cu 6 luni etc.), fie de către cei specializați în obiective siderurgice din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice (3 luni întârziere la turnătoria mixtă etc.).

Preponderența — ușor de observat — a lucrărilor cu termene depășite față de cele realizate în avans nu sugerează pe ansamblul lucrărilor de investiții un tablou prea optimist. Într-adevăr, în primele 5 luni a.c. planul de investiții pe șantierul Combinatului de oțeluri speciale din Tirgoviște a fost realizat doar în proporție de 97,4%, iar analiza mai detaliată relevă procente și mai scăzute la lucrările de construcții montaj și la cele de utilaje montate.

● Eficiența la furnizor : de la preferința pentru producția de serie și realizări „la tonaj”, la fabricarea prioritara a utilajelor tehnologice ● Neconcordanțe între termenele de punere în funcțiune și cele din contractele de livrare a utilajelor. De ce ? ● Aportul beneficiarului la restanțele constructorilor ● Atenție sporită la beneficiar în urmărirea stadiului lucrărilor de construcții-montaj

Care au fost principalele cauze care au generat o asemenea stare de lucruri ? Ce măsuri de remediere sînt necesare ?

Problema nr. 1 : asigurarea utilajelor tehnologice

DESIGUR, decalajul între prevederi și realizări înregistrat în cadrul lucrărilor menite să materializeze volumul însemnat al investițiilor noi ale combinatului are cauze multiple. Ne vom opri doar la câteva de o importanță deosebită.

1 Mari restanțe în livrarea utilajelor tehnologice (tabelul nr. 1). Fie că este vorba de 113 t nelivrare (de la Întreprinderea „Independența” — Sibiu) sau de o restanță de

Tabelul nr. 1

Restanțele în livrarea utilajelor tehnologice necesare noilor investiții ale Combinatului de oțeluri speciale din Tirgoviște (la 10 iunie 1976)

Furnizori în restanță	Utilaje restante tone mii lei	
Intrep. „Independența”-Sibiu	113,3	5664
Intrep. „23 August”-București	33,6	1681
Intrep. metalurgică Aiud	17,0	850
Intrep. „Vulcan”-București	10,0	500
Intrep. de utilaj chimic Ploiești	5,2	260

„numai” 0,5 t (de la Întreprinderea de utilaj chimic din Găiești), problema prezintă o deosebită importanță. Nu trebuie uitat faptul că, adeseori, lipsa unui utilaj sau chiar reper tehnologic de numai câteva kilograme și cu valoare mică la furnizor poate determina întârzieri în punerea la vreme în funcțiune a unei mari capacități și respectiv nerealizarea la beneficiar a unei producții de milioane de lei.

O asemenea stare de lucruri se datorește, de multe ori, furnizorilor de utilaje tehnologice care, din diverse motive, preferă să plătească penalizări și să nu onoreze la termen prevederile din contractele de livrare, cu toate că beneficiarul le-a asigurat din timp documentațiile de execuție necesare. Așa s-a întâmplat cu unele instalații tehnologice ce trebuiau primite de la Întreprinderea „23 August” din București, de la Întreprinderea metalurgică din Aiud, de la Întreprinderea de utilaj chimic din Ploiești sau de la Întreprinderea de utilaj chimic din Găești.

În aprecierea eficienței cu care își desfășoară activitatea furnizorii de utilaje tehnologice trebuie să se ia totdeauna în considerație nu numai eficiența de gradul I (la producător), ci și pe cea la nivelul economiei naționale, care are evident de suferit dacă, pe considerentul gradului de dificultate sporit la un tonaj mic, nu se fabrică la termene mașinile și instalațiile necesare noilor obiective de investiții. **Preferința pentru producția de serie, de mașini și instalații cu volum și greutate ridicate se cere înlocuită cu satisfacerea promptă a tuturor cererilor — chiar dacă e vorba de utilaje unicat — necesare pentru realizarea în bune condițiuni a prevederilor din planul de investiții pe acest an.**

2 Neconcordanța între termenele de punere în funcțiune a noilor capacități de producție și cele contractate pentru livrarea utilajelor tehnologice aferente reprezintă o altă cauză — deloc de neglijată — a depășirii datei prevăzute de punere în exploatare a investițiilor. La laminorul degrositor de semifabricate din cadrul combinatului, de pildă, instalația de debitat cu disc abraziv a fost contractată cu furnizorul cu termen de livrare în trimestrul III a.c., instalația auxiliară la agregatul de debitare a fost contractată cu Întreprinderea de utilaj chimic din Ploiești pentru a fi livrată de asemenea în trimestrul III, în timp ce termenul de punere în funcțiune a noii capacități expiră la 30 iunie a.c. Alte instalații și utilaje tehnologice au termene de livrare chiar și în trimestrul IV 1977, deși capacitățile în care trebuie încorporate trebuie date în exploatare la finele semestrului I sau în trimestrul III. Cum a apărut o asemenea situație?

Pe de o parte trebuie arătat că, după opinia specialiștilor din combinat, necorelarea a luat naștere datorită unei defalcări prea rigide a planului de investiții pe trimestre, care nu a ținut seamă de termenele anterioare stabilite în contractele cu furnizorii de utilaje tehnologice. Pe de altă parte se afirmă că unii furnizori de utilaje tehnologice nu contractează decît la termenele care le convin, indiferent dacă acestea coincid sau nu cu cele din graficele lucrărilor de construcții montaj sau de punere în funcțiune a noilor capacități de producție. În această situație, beneficiarul a încercat să contribuie la eliminarea nerealizărilor prin adoptarea — în deplin acord cu constructorul — a unor măsuri de a efectua alte lucrări care aveau condiții de a fi executate chiar

dacă aveau termene de punere în funcțiune mai îndepărtate (instalația de retopire sub zgură și cuptorul cu inducție de la oțelăria electrică nr. 1 etc). Cu toate acestea, se poate aprecia că în cazul de față nu a fost rezolvată problema de fond și s-a apelat la unele soluții relativ facile. Ceea ce trebuia să preocupe mai mult pe specialiștii combinatului era găsirea unor mijloace de intervenție mai energică la furnizor, la forul lui tutelar pentru a obține prioritate în fabricarea în termen util a utilajelor tehnologice necesare, în paralel cu fundamentarea mai argumentată a posibilităților reale de realizare a planului de investiții pe trimestre, într-o perfectă corelare cu termenele contractate de livrare a utilajelor tehnologice. În aceeași ordine de idei, specialiștii din cadrul combinatului au propus — pentru asigurarea din vreme a primirii utilajelor tehnologice conform necesităților — ca anumite instalații specifice, necesare noilor capacități (ca vagoane, oale de zgură, cărucioare de turnare, poduri rulante de turnare, instalații de uscat oale, etc.) să fie contractate și în perioada dintre aprobarea și deschiderea finanțării noii investiții, ele fiind oricum necesare. O asemenea acțiune apare necesară cu atît mai mult cu cît elaborarea documentației la unele dintre aceste utilaje (la poduri rulante de pildă), are o durată destul de mare.

3 Importante restanțe în lucrări ale constructorului. Grupurile de șantiere din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale, de exemplu, și-au îndeplinit sarcinile pe primele 5 luni a.c. la dezvoltarea capacității de producție a oțelăriei electrice nr. 2 doar în proporție de 71,3%, la secțiunea „Utilități și deserviri de 84,4%”; grupurile de șantiere ale Întreprinderii de construcții-montaj metalurgic din Tîrgoviște — la turnătoria mixtă, doar în proporție de 45,2%. Cauza întârzierilor semnificate o reprezintă modul deficitar în care organizațiile respective de constructori și-au asigurat forța de muncă, dificultățile pe care le-au întâmpinat în atragerea cadrelor necesare unor meserii mai dificile. La alte lucrări însă (la depozitul de lubrifiante, la extinderea magaziei generale) rămănerile în urmă ale constructorilor față de prevederile din graficele de execuție s-au datorat faptului că prefabricatele necesare prevăzute de proiectant în documentații nu se regăsesc întotdeauna, în cantitățile necesare, la producătorii industriali. Apare necesară în acest context o sporire a preocupărilor cercetătorilor, proiectanților, dar și producătorilor industriali de a colabora mai strîns pentru realizarea în practică, cu mai multă operativitate a prefabricatelor ușoare prevăzute în proiecte, în cantitățile necesare.

4 Deficiențe în activitatea beneficiarului. Lucrările de construcții de la turnătoria mixtă, de exemplu au fost întârziate deoarece beneficiarul, respectiv combinatul de oțeluri speciale nu a furnizat la vreme pe șantier grinzile metalice de rulare, deoarece la rîndul său a primit cu întârzie-

re metalul de la Combinatul siderurgic din Galați. Trebuie arătat și faptul că, preocupat prioritar de urmărirea sarcinilor de plan „la zi”, beneficiarul nu a acordat suficientă atenție urmării lucrărilor de construcții-montaj pe faze, nu a reușit să asigure întotdeauna, la vreme, unele materiale, documentații sau utilaje tehnologice cerute de ritmul lucrărilor de construcții-montaj.

În fine, nu a fost urmărită satisfăcător executarea lucrărilor ce trebuiau efectuate de către constructor după semnarea procesului verbal de punere în funcțiune. Dacă constructorul este mai puțin interesat să execute din proprie inițiativă această categorie de lucrări, deoarece pentru el sînt neproductive și consumă manoperă multă, o optică asemănătoare este de neconceput la beneficiar, cu atît mai mult cu cît acesta are în mînă toate mijloacele necesare de a determina pe constructor să-și achite obligațiile chiar și după punerea în funcțiune.

TOATE ASPECTELE amintite au avut contribuții — mai mari sau mai mici — la nerealizarea prevederilor privind montarea utilajelor tehnologice (tabelul nr. 2), cu implicații directe a-

Tabelul nr. 2

Stadiul lucrărilor de montaj a utilajelor tehnologice la noile capacități ale combinatului (la 31 mai 1977)

(realizări față de plan — % —)

Noi capacități la :	Montajul utilajelor tehnologice
Oțelăria electrică nr. 2	84,4
Turnătoria mixtă	71,9
Laminorul de profile mijlocii și ușoare	60,0
Laminorul degrositor de semifabricate	58,9
Laminorul de benzi electrotehnice	51,0
Trăgătorie de bare	48,0
Utilități	370,9

supra lungimii nedorite a perioadelor de execuție.

Dat fiind că respectarea prevederilor din planul de investiții reprezintă un obiectiv major în procesul dezvoltării, se impune o colaborare permanentă, efectivă, mai eficientă ca în prezent, între toți factorii implicați, pentru ca noile capacități de producție să poată fi puse în funcțiune la termenele stabilite. Este necesar să se acționeze pe toate căile pentru ca furnizorii de utilaje tehnologice să-și respecte integral prevederile din contractele de livrare, să recupereze grabnic restanțele, iar constructorii și montorii să-și organizeze de așa natură activitatea încît diferitele activități prevăzute în graficele de execuție să fie realizate ritmic, la termenele stabilite. Un sprijin substanțial sporit se impune a fi dat, de asemenea, de către beneficiar în corelarea cît mai judicioasă a termenelor de punere în funcțiune a diferitelor capacități noi de producție, astfel încît să se realizeze un flux tehnologic continuu corespunzător cerințelor producției de oțeluri.

Bogdan PĂDURE

DEZBATERE „R. E.”

Întreprinderea — teren fertil de promovare a noului

CERINȚE ALE GOSPODĂRII ȘI VALORIFICĂRII EFICIENTE A METALULUI (I)

METALUL constituie una din materiile prime cel mai larg folosite în economie. Ținând seama de aceasta, ca și de cerințele mereu crescînde ale industriei construcțiilor de mașini și ale celorlalte ramuri, se impune cu acuitate necesitatea reducerii consumurilor pe unitatea de produs, sporirii valorii obținute dintr-o tonă de metal, ridicării nivelului de gospodărire în toate compartimentele unde este utilizat.

Cum este folosit și valorificat metalul, care sînt principalele căi prin care se acționează în această direcție, ce resurse pot fi atrase în circuitul producției — iată obiectul dezbaterii organizate recent de „Revista economică” cu cadre de specialiști din întreprinderea de pompe „Aversa”-București, sub genericul: „Cerințe ale gospodăririi și valorificării eficiente a metalului”.

Cum acționăm pentru identificarea și valorificarea rezervelor interne

Dimitrie GRECOV
directorul
întreprinderii
„AVERSA”

inițiativelor, de depistare și valorificare a rezervelor interne —

— Dispunem în prezent de un mecanism perfecționat de stimulare a

DESFAȘURAREA acțiunii de economisire a resurselor materiale și, îndeosebi, a metalului a pus în fața colectivului întreprinderii, a factorilor de decizie, necesitatea creării unui sistem îmbunătățit de informare operativă asupra noutăților tehnice apărute în țară și străinătate, de culegere și studiere a propunerilor făcute cu diferite prilejuri în sectoarele de activitate ale unității, de intensificare a cercetărilor proprii în vederea perfecționării tehnologiilor de fabricație, de înnoire și modernizare a produselor.

În prezent, dispunem de un mecanism perfecționat de informare, de stimulare a inițiativelor și de urmărire a modului cum se realizează deciziile. Colective de specialiști, cercetători, muncitori frunțași cu o bogată experiență în producție, întreprind studii, investigații cu obiective precise, analizează propunerile ce se fac în sectoarele de execuție, în constăturile de producție, în adunările generale ale oamenilor muncii. Pentru toate propunerile concrete, comisiile pe probleme de pe lângă Consiliul oamenilor muncii stabilesc termene de aplicare, calculează eficiența posibilă de obținut, fundamentează și indică căile de înlăptuire, responsabilitățile, după care le înaintează Consiliului oamenilor muncii pentru a se lua deciziile ce se impun.

O etapă importantă o constituie și controlul înlăptuirii deciziilor. Comisiile pe probleme și Consiliul oamenilor muncii analizează, fie lunar, fie trimestrial, stadiul transpunerii în viață a propunerilor și măsurile ce se impun a fi luate în continuare. De asemenea, în raport de realizările obținute atât în economisirea materiilor prime, cit și, în general, a sarcinilor de plan, se alocă un important fond de premii care se distribuie realizatorilor. În prezent se experimentează o metodă modernă de urmărire a stadiului de realizare a măsurilor și hotărîrilor, prin utilizarea calculatorului electronic.

În cursul anului trecut s-au înregistrat peste 500 de propuneri, din care mai bine

de 7% s-au referit concret la economisirea resurselor materiale. Aplicarea lor a condus la obținerea a peste 3 milioane lei economii. În acest an, numai în primele 5 luni, au fost făcute peste 530 propuneri, din care 28% sînt axate pe valorificarea superioară și economisirea materiilor prime, energiei electrice și combustibilului. Relevăm faptul că o parte din acestea au fost valorificate ca invenții și inovații: în perioada 1976—1977 au fost materializate 7 invenții și 9 inovații, avînd o eficiență de peste 1 800 000 lei economii.

Numeroasele acțiuni desfășurate au fost axate în special pe valorificarea superioară și economisirea materiilor prime. Astfel, prin revizuirea proiectelor la diferite familii de pompe, prin utilizarea de repere și ansamble tipizate, s-a prevăzut să se economisească în acest an circa 1 000 tone metal. Totodată, au fost realizate tipuri noi de pompe, mult îmbunătățite, care permit o substanțială reducere a consumului de energie electrică la beneficiar. În 1976, de pildă, la producția de pompe livrate s-au economisit 2 520 megawați oră energie electrică, urmînd ca în acest an să se economisească 5 200 megawați oră. Aș mai adăuga faptul că, o dată cu reducerea unor consumuri, ne-am creat condiții și pentru lărgirea gamei sortimentale de fabricație, lucru ce se reflectă în scăderea importurilor de pompe și economisirea unor importante fonduri valutare.

Frește, avem și propuneri care depășesc cadrul și posibilitățile de rezolvare în întreprindere. Mă refer la cele cu caracter de inovație și invenție care, deși utile și eficiente, durează mult la diferite foruri pînă sînt avizate și materializate.

Innoirea și modernizarea producției — de la cerința la realizare

Vlad STOIAN,
șef de atelier proiectare Centrul de cercetări și proiectări pompe

— Dacă întreprinderea „Aversa” produce o gamă diversificată de familii de pompe, dacă acestea se situează la un înalt nivel competitiv, o contribuție prețioasă la realizările respective au adus-o și cercetătorii și proiectanții —

POMPELE DE VEHICULARE avînd marca „Aversa” pot fi întîlnite nu numai în aproape toate sectoarele economice din țară, ci și în numeroase țări ale lumii,

în componența unor instalații petroliere, chimice, metalurgice sau în agricultură etc. Calitatea lor funcțional-construcțivă, consumul micșorat de energie ce-l solicită pentru acționare, gabaritele reduse etc., sînt atuuiri care sporesc renumele acestui produs românesc solicitat tot mai mult la export.

Drumul parcurs pentru a ajunge la producția de astăzi, la performanțele comparabile cu produsele similare din țări cu tradiție industrială, nu a fost ușor. Una din direcțiile importante menite să sporească producția în condițiile unei largi diversificări sortimentale și, în același timp, economice, a fost și este tipizarea elementelor componente ale pompei. Datorită tipizării constructive a reperelor asemănătoare pe grupe de familii, se utilizează numai 36 000 repere pentru sortimentele actuale, față de peste 1 milion repere cit ar fi fost necesare în cazul unei fabricații netipizate. De asemenea, se economisește importantă cantități de metal la constructori și energie electrică la beneficiari.

Centrul nostru de cercetări și proiectări coordonează activitatea de concepție în domeniul pompei la nivelul întregii economii naționale. În același timp, prin capacitatea sa disponibilă contribuie la realizarea planurilor tehnice de asimilări de pompe, în special pentru întreprinderea „Aversa”. În nr. 3/1977, „Revista economică” a publicat un amplu material despre efectele economice ale acestei acțiuni, așa că în legătură cu ea nu voi mai da detalii. Eforturile ce le depunem au permanent în vedere cerința ridicării performanțelor produselor în strînsă legătură cu reducerea consumului de metal și diminuarea consumului de energie la beneficiar. Experiența noastră, ca de altfel și a altor unități, a relevat pregnant că, de fapt, economiile de materiale, performanțele produselor se conturează încă din faza de concepție, pe planșetele proiectanților.

Cu toate că s-au realizat progrese însemnate în activitatea de asimilare și modernizare de produse noi, se manifestă totuși unele neajunsuri care conduc la întîrzierea realizării unor faze ale procesului stabilit. Pentru acest an, centrul nostru are prevăzute 152 de poziții de asimilări de produse noi, din care 75 în semestrul I. Din acestea s-au înlăptuit complet doar 54 de poziții. De ce aceste nerealizări? Centrul nostru de cercetări și proiectări nu dispune pînă în prezent de o bază materială proprie. Pentru rezolvarea diferitelor probleme impuse de procesul de asimilare și modernizare, apelăm la alte unități din București. Colaborarea cu acestea implică uncori dificultăți cu efecte nedorite asupra finalizării lucrărilor.

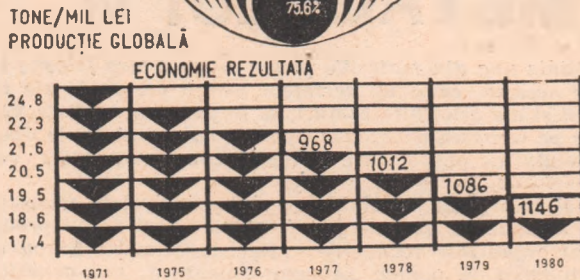
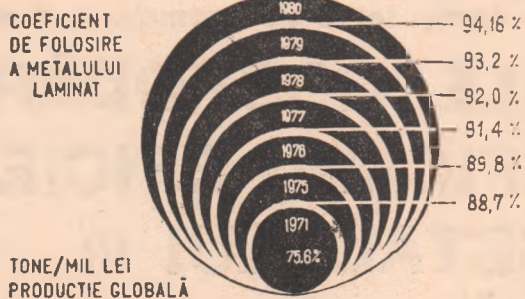
In lipsa unui atelier de prototipuri la întreprinderea „Aversa“ activitatea de cercetare și de asimilare se desfășoară anevoios, secțiile de producție acceptă greu comenzi în afara planului lor curent de producție fapt ce se repercutează negativ asupra termenelor de realizare a fazelor din programele de asimilare. Pe lângă acestea, timpul scurt pe care îl alocă secțiile de fabricație pentru execuția prototipurilor nu creează întotdeauna condițiile necesare realizării prescripțiilor din documentațiile tehnice, lucru ce are, de asemenea, efecte nedorite asupra finalizării la un nivel corespunzător a activității de cercetare-proiectare. Rezolvarea problemei, respectiv crearea bazei tehnico-materiale a centrului este prevăzută pentru anii viitori. Până atunci, ajutorul întreprinderii „Aversa“ căreia îi dedicăm cea mai mare parte a preocupărilor noastre, cit și al centralei industriale în rezolvarea unor cerințe (reparti-

Tehnologiile de fabricație în pas cu progresele tehnico-științifice

GH. POPA — *Calitatea pieselor turnate, consumul de materiale sunt direct proporționale cu calitatea materiilor prime aprovizionate, cu tehnologiile utilizate —*

TURNĂTORIA ÎNTREPRINDERII noastre s-a dezvoltat mult în ultimii ani. Atenția deosebită acordată acestui sector de activitate s-a datorat atât necesității creșterii producției de piese turnate, cât și cerinței de introducere de tehnologii avansate, care să permită ridicarea productivității muncii și reducerea costurilor de producție. Aproximativ 60—70% din miezuri se realizează în prezent în cutii calde pe mașini cu comandă-program și cu amestecuri cu autotăiere la rece în flux continuu (mașinile respective au fost la început procurate din import, dar în prezent se realizează în sectorul de autoutilare, ajungând chiar în situația de a livra produse de mașini și altor unități din țară). Procedul respectiv permite înlăturarea armăturilor metalice folosite în condițiile pregătirii miezurilor manual, reduce cu 10—15% adausurile de prelucrare, asigură recuperarea și refolosirea nisipului peliculizat. Prin extinderea lui, obținem anual o economie de manoperă, de metal și de alte materiale de circa 500 mii lei. Aceasta este doar un exemplu. Realizările noastre pe linia introducerii de tehnologii moderne sînt multiple, ele cuprinzînd întregul flux — de la topirea metalului, miezuirea

REDUCEREA CONSUMULUI DE METAL

CĂILE DE ECONOMISIRE A METALULUI ȘI PONDEREA LOR

- REPROIECTAREA PRODUSELOR 46%
- ÎNLOCUIREA METALULUI CU MATERIALE NEMETALICE 3%
- TURNAREA DE PRECIZIE 10%
- FORJAREA ÎN MATRIȚE 8%
- ÎMBUNĂTĂȚIRI DE TEHNOLOGII ȘI NOI PROCEDEE TEHNOLOGICE 33%

și pînă la turnarea pieselor. Aș vrea să menționez, în mod deosebit, faptul că am izbutit să asimilăm tehnologii de turnare la o serie de aliaje de oțeluri speciale care, de asemenea, contribuie la realizarea de importante economii valutare.

Relevînd aceste preocupări pe linia introducerii și extinderii tehnologiilor moderne subliniem totodată că există importante rezerve în domeniul gospodăririi și valorificării superioare a metalului. Avem încă piese care au un adaus mare de prelucrare; altele, sînt de calitate necorespunzătoare; în sfîrșit, avem multe de făcut în direcția diminuirii procentului de rebuturi, a pierderilor de metal prin masele mari, scurgeri și scoarțe. Neajunsurile respective formează obiectul unor analize și cercetări asidue pentru a găsi modalitățile de înlăturare a lor.

Dar nivelul calitativ al pieselor turnate, gradul mai mare sau mai mic de economii posibile sînt în strînsă dependență de calitatea materiilor prime și materialelor aprovizionate, de tehnologiile practice. Dacă am făcut reale progrese în domeniul promovării tehnologiilor moderne, eficiente, rîmîn încă de rezolvat o serie de probleme legate de calitatea unor materiale cu care ne aprovizionăm și le utilizăm în turnătorie. Problema nu are numai valabilitate locală, respectiv pentru întreprinderea noastră ci, în general, pentru toate turnătoriile din țară. Citeva exemple: depozitele întreprinderii de colectare și prelucrare a metalelor vechi livrează fierul vechi și fonta neselectată, fără puțința de a le cunoaște compoziția chimică. Pe aceeași linie se situează și unii furnizori de fontă (întreprinderile „Victoria“ — Calan și „Vlahița“). Este strict necesar să se pună capăt unei asemenea stări de fapt, care solicită eforturi și cheltuieli mari din partea întreprinderilor beneficiare, pentru a se elimina influențele negative asupra consumului de materii prime.

De asemenea, de ani de zile, la diferite nivele — centrală și minister — s-a discutat necesitatea organizării unei întreprinderi de produse auxiliare (nisipuri, vopsele refractare, cleiuri etc.) care să acopere nevoile tuturor turnătoriilor din țară. Lipsa unei astfel de întreprinderi a condus și conduce la import de asemenea materiale, la rezolvarea unor situații cu mijloacele diferitelor unități, în condițiile

unor cheltuieli mari. Organizarea unei astfel de unități ar facilita aprovizionarea cu materiale de turnare omogene, de calitate, ceea ce ar influența mult, în fiecare turnătorie, reducerea consumului de metal, a rebuturilor și remaniierilor.

NIC. POPESCU — *În sectoarele de uzinare se pot obține economii dacă piesele turnate și laminatele sînt livrate ritmic, de calitate, la dimensiuni și cote corespunzătoare —*

REALIZĂRILE obținute în utilizarea metalului în întreprinderea noastră pot fi substanțial mărite prin eforturile convergente ale cercetătorilor, proiectanților, furnizorilor de laminate, lucrătorilor din sectoarele primare și de uzinare. Pe întreaga filieră sînt rezerve — și nu puține ca volum și valoare — care se cer mai mult studiate și mai operativ valorificate. În această ordine de idei am în vedere faptul că, din totalul metalului aprovizionat, nu se regăsește în produsele ce le realizăm și le livrăm beneficiarilor decît o proporție de circa 80%. Restul de 20% este transformat în șpan, deșeuri, rebuturi etc. Este într-adevăr o rezervă mare. Cum acționăm noi, tehnologii, pentru a diminua această pierdere, pentru a valorifica superior metalul?

O posibilitate prețioasă constă în îmbunătățirea constructiv-tehnologică a unor tipuri de pompe. Astfel, la execuția arborilor de la pompele mari pentru irigații, am trecut de la laminate pline la folosirea de prăjini de foraj. Măsura respectivă nu dăunează calității produsului, permițîndu-ne în schimb obținerea unei economii de 30% la fiecare arbore. Economii mari am obținut și prin renunțarea la o parte din piesele turnate sau confecționate din tablă rulantă, care solicită manoperă mare, prin utilizarea în locul lor a țevelor sudate elicooidale. S-a redus greutatea reperelor turnate înlocuite cu circa 40%, iar a celor confecționate din laminate cu 20%. Ne-am preocupat și ne preocupăm, de asemenea, utilizarea maximă a laminatelor. Prin selectarea capetelor mici, a fiecărei rest de bară și utilizarea lor la confecționarea de piese mărunte, considerăm că pierderile sînt în prezent minime. Efortul principal trebuie făcut la ridicarea calitativă a pieselor turnate și forjate, ca să nu fim puși în situația de a executa operații suplimentare la prelucrări, de a consuma scule, de a ocupa mașini peste normativele în vigoare.

Ce s-ar mai putea face pentru a închide „porțile“ unor consumuri ridicate de metal? Mă gîndesc, că dacă într-un viitor apropiat, am putea să procurăm o mașină de forjat prin șablon cu comandă-program, ar fi cu puțință să reducem cu cel puțin 15—20% consumul de metal la confecționarea arborilor. Apoi, dacă s-ar rezolva de către întreprinderile specializate producerea sortimentelor solicitate de beneficiari în domeniul elementelor normalizate de asamblare (șuruburi, inele de siguranță, șaibe, pene etc.) s-ar evita multe neajunsuri ar fi: ocuparea unor însemnate capacități de producție, cheltuieli constisitoare etc. Lipsind unele sortimente, atât întreprinderea noastră cit și multe altele din țară sînt nevoite să și le confecționeze singure (circa 25% din necesar), consumînd astfel o cantitate aproape dublă de metal în raport cu unitățile specializate. Problema nu este nouă. De aceea, considerăm util de-a răoi noi propunerea ca ministerul nostru să ia măsuri de a construi o asemenea întreprindere în București sau în apropierea sa, care să aibă capacitatea de a satisface cerințele unităților din raza apropiată de activitate.

Dezbateri consemnată de
V. BOESCU
L. ȚINTEA

CONTRIBUȚIA ÎNTREPRINDERII LA VALORIFICAREA RAȚIONALĂ A SUBPRODUSELOR ȘI DEȘEURILOR

Semnificațiile economice ale închiderii ciclului industrial sau cum se poate ajunge de la deșeuri poluante și costisitoare, la produse și economii de zeci de milioane

AMPLA ACȚIUNE ce se desfășoară pe multiple planuri în întreaga economie națională, din inițiativa și sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru reducerea cheltuielilor materiale — cale sigură de accelerare a creșterii economice — conferă noi dimensiuni problemei deșeurilor din industrie, canalizând preocupările deopotrivă spre reducerea acestora și spre valorificarea lor superioară, în sensul unei utilizări cât mai depline și al obținerii unor produse cu valoare cât mai ridicată. Aceasta este, de altfel, una din direcțiile principale ale dezvoltării tehnologiilor în cîmpul revoluției tehnico-științifice.

Este demn de remarcat faptul că o valorificare rațională a subproduselor și deșeurilor poate duce, într-o serie de cazuri, la obținerea unor produse a căror valoare o depășește pe cea a produselor de bază. Totodată, prin prelucrarea completă a materiei prime se pot rezolva dificultățile importante ce decurg azi pentru întreprinderile producătoare din aglomerarea unor mari cantități de deșeuri industriale care consumă fonduri suplimentare pentru depozitare și transport din incintă, ocupă suprafețe de teren apte pentru folosință agricolă, constituie surse de poluare pentru mediul înconjurător, periclitează siguranța clădirilor, confortul localităților, sănătatea oamenilor.

În procesul complex de fabricare a zahărului din sfeclă rezultă pe parcurs o serie de subproduse și deșeuri, utilizate ca furaje pentru animale sau ca materii prime pentru diferite industrii fermentative — de pildă, la fabricarea alcoolului etilic, a glicerinei, a drojdiei de panificație etc. Este interesant de reținut că din compoziția sfecele care se folosește ca materie primă, zahărul reprezintă doar

17,5%, diferența constituind-o componente ce pot fi deosebit de valoroase în obținerea de produse secundare. În ordinea în care rezultă din procesul tehnologic, acestea sînt: borhotul, carbonatul de calciu precipitat (nămol de saturația I-a) și melasa.

Borhotul (conținând substanțe albuminoide, săruri minerale, hemiceluloză, substanțe pectice, zaharuri) este un furaj cu

● O cantitate suplimentară de zahăr echivalentă cu producția a 4 fabrici ● Din drojdii — proteine ieftine și de bună calitate pentru alimentație ● Furaje cu valoare nutritivă ridicată ● Un deșeu ce poate deveni material de construcții ● Permanentizarea activității în fabricile de zahăr, economii de investiții ● Dintr-o tonă de materie primă — produse cu o valoare sporită cu 120%.

valoarea de circa 10% unități nutritive, ce se recomandă a fi administrat în hrana zilnică a bovinelor în cantități de 50—75 kg, în funcție de specie (pentru vacile cu lapte, rația este de 30—40 kg, în amestec cu alte furaje). În scopul extinderii posibilităților de a utiliza acest produs secundar ca nutreț și după terminarea campaniei de fabricație a zahărului, se utilizează metode de conservare cum sînt: insilozarea și uscarea simplă sau cu adaos de uree, melasă, sulf, carbonat de calciu și fosfat trisodic.

Carbonatul de calciu precipitat are în compoziția sa chimică și substanțe pectice, substanțe organice cu și fără azot, carbonat de calciu, substanțe minerale — inclusiv acid fosforic. Datorită conținutului în substanțe cu azot și acid fosforic, el poate fi utilizat ca îngrășămint. De asemenea, poate servi ca amendament pentru solurile acide, deoarece aproximativ 75% din substanța uscată o formează carbonatul de calciu, care neutralizează aciditatea.

Melasa (ultimul sirop de centrifugare, din care extragerea zahărului prin schema de cristalizare și centrifugare devine neeficientă din punct de vedere economic) conține circa 50% zahăr; ea și-a găsit o gamă variată de utilizări — hrană pentru animale, materie primă pentru industria spirtului, a drojdiei furajere, a acidului citric ș.a.

În proiectul elaborat la absolvirea Institutului central pentru pregătirea cadrelor de conducere din economie și administrația de stat, din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu”, am studiat posibilitățile unei valorificări superioare a produselor secundare rezultate în industria zahărului, urmărind atât îmbunătățirea indicatorilor economico-financiar și, în general, creșterea eficienței economice a activității, cit și obiective sociale — crearea de noi resurse valoroase pentru alimentație, aplatizarea curbei sezonalityi producției prin integrarea de noi activități și permanentizarea forței de muncă în această subramură industrială.

Ciclul unui produs ieftin, de mare utilitate :

SFECLĂ DE ZAHĂR — MELASĂ — DROJDIE — PROTEINE

● Proteinele fabricate prin intermediul drojdiilor sînt mult mai ieftine decît cele conținute în alte produse; astfel, față de oul de găină, costul este mai redus de 25 de ori, iar față de lapte — de două ori.

● Analize efectuate în Franța au scos în evidență nivele de costuri foarte avantajoase pentru alimentația cu drojdii: 2,5 franci pentru 1 kg de proteine din drojdii, în comparație cu 50 de franci la proteinele din carne de bovine.

● Un kilogram de drojdie uscată conține de 4 ori mai multe proteine decît aceeași cantitate de carne de vită.

● Din punctul de vedere al coeficientului de asimilare în organism, proteinele din drojdii ajung pînă la 85%, față de cel mult 76% în cazul proteinelor de origine vegetală.

● Cit privește viteza de obținere, situația se prezintă astfel: la bovine ciclul de producție este de

2—3 ani, la porcine de 6 luni, la păsări de 2,5 luni, iar la drojdii de circa 6 ore.

● Avantaje importante apar și sub raportul investițiilor. Pentru obținerea unei tone de proteine pe zi, în cazul bovinelor sînt necesare 8000 de animale și o suprafață de pășune de circa 8000 ha, iar în cazul drojdiilor este suficientă o suprafață de producție de 200 mp.

Directiile de actiune vizate prin proiect — si analizate cu referire la conditiile Intreprinderii pentru industrializarea sfeclei de zahăr Roman — au fost:

● **innobilarea borhotului uscat** cu melasă, uree și alte ingrediente, în scopul ridicării valorii nutritive a acestui nutreț și brichetarea lui după uscarea — ceea ce, dublându-i greutatea volumetrică, reduce la jumătate necesarul de capacitate de depozitare și mijloace de transport.

● **În cazul unei fabrici cu o capacitate de prelucrare de 4000 t sfeclă/24 h, economiile se pot cifra la peste 500 000 de lei, iar la nivelul industriei zahărului — la peste 5 milioane de lei anual;**

● **Utilizarea carbonatului de calciu precipitat:**

— ca amendament pentru terenuri acide și ca îngrășămint. Circa 20 de cooperative au și preluat cantități de carbonat de calciu precipitat, pe care l-au utilizat, în campania actuală, ca amendament. În funcție de rezultatele ce se vor înregistra se vor putea determina condițiile optime de administrare adecvate diferitelor categorii de soluri, pentru a se trece la generalizarea folosirii acestui deșeu;

— la prepararea de masticiuri, mortare și betoane asfaltice. Experimentările efectuate au demonstrat, în cazul betoanelor asfaltice, superioritatea fiilorului din carbonat de calciu față de cel obișnuit, din calciu natural (finete mare a granulelor, punct de înmuiere foarte bun, densitate aparentă mai ridicată, rezistență la compresiune mai mare cu o zecime, o mai mică pierdere de rezistență la absorție maximă), ceea ce permite reducerea consumului cu circa 50%.

Prin valorificarea acestui deșeu, pe lângă că se rezolvă problemele serioase legate de depozitare (de pildă, la fabrica noastră poate deveni disponibilă o suprafață de circa 2 hectare de teren arabil), se obțin în plus 8,64 lei pentru fiecare tonă de sfeclă prelucrată. În cazul unei fabrici cu o capacitate de prelucrare de 4000 t/24 h,

sumele ce s-ar încasa ar fi echivalente cu contravaloarea a 1000 t de zahăr;

● **valorificarea superioară a melasei, prin:**

— demineralizarea ei pe coloane cu cationit și anionit și utilizarea soluției demineralizate pentru obținerea zahărului cristalizat;

— utilizarea melasei ca materie primă pentru fabricarea alcoolului rafinat, alcoolului tehnic, uleiului de fuzei, bioxidului de carbon și drojdiei furajere.

Demineralizarea melasei prin schimb ionic este o soluție tehnologică ce stărnește tot mai mult interesul producătorilor de zahăr; procedeul se dovedește deosebit de rentabil, permițând tratarea întregii cantități de melasă și, o dată cu aceasta, creșterea randamentului în zahăr comercial pînă la 95—98% din zaharoza conținută în sfeclă. În asemenea condiții, fabricile de zahăr își vor pune din ce în ce mai puțin problema epuizării maselor de produs final, constatînd că este mai avantajos să renunțe la cîteva grade de puritate, mărind capacitatea malaxoarelor pentru produsul final. Instalația este relativ simplă, poate fi condusă de doi-trei operatori și lucrează tot timpul anului, iar cheltuielile cu investiția se amortizează în mai puțin de un an. În cazul unei fabrici cu o capacitate de prelucrare de 4000 t. sfeclă/24 h, plusul de producție marfă ce se poate realiza depășește 50 milioane de lei anual, iar pe ansamblul industriei zahărului, din melasa demineralizată se poate obține o cantitate de zahăr echivalentă cu producția a 4 fabrici de 4000 t/24 h într-o campanie de 100 de zile.

În întreprinderea noastră, demineralizarea a fost realizată în trei coloane, umplute respectiv cu cărbune negru animal (utilizat anterior pentru filtrarea mecanică), cu rășină cationică puternic acidă și cu rășină anionică slab bazică. S-au obținut soluții purificate, din care zahărul poate cristaliza. După cum rezultă din calculele noastre, prin demineralizarea melasei se poate obține, numai la fa-

brica din Roman, o producție suplimentară de circa 70 milioane de lei într-o perioadă de 250 de zile, ceea ce asigură o amortizare rapidă a investiției necesare.

În ce privește valorificarea melasei la fabricarea drojdiei furajere, procedeul tehnologic (prin care se obține concomitent spiritul) constă în multiplicarea drojdiilor pe plamezi completate cu melasă și acerate intensiv, după care cei doi componente ai amestecului drojdie-plamadă alcoolică se separă prin centrifugare. Apreciem că introducerea acestui procedeu în întreprinderea noastră ar necesita investiții de circa 10 milioane de lei și ar aduce anual un plus de producție globală de 64 milioane de lei.

Este de reținut în mod deosebit folosirea drojdiilor ca producătoare de componente utile alimentației omului (vezi casetă din p. 9).

Rezultatele la care am ajuns prin cercetarea efectuată în fabrică îndreptătesc, credem, preluarea problemei de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în vederea proiectării și executării instalațiilor adecvate (realizabile integral în țară), ceea ce ar permite generalizarea noii tehnologii, pe măsura aprobării și realizării investițiilor corespunzătoare, care ar avea asigurată amortizarea într-un termen foarte scurt.

Prin aplicarea măsurilor rezultate din studiul elaborat, valoarea produselor și subproduselor rezultate din prelucrarea unei tone de sfeclă de zahăr ar crește cu 119—121 lei; este foarte posibil ca prin explorarea de noi soluții, să se depășească cu mult această valoare. Este un domeniu în care aportul specialiștilor din industria zahărului, a berei și spiritului, din agricultură și construcții poate aduce efecte economice de mare importanță.

Nicolae BOTEZATU

inginer-șef al Intreprinderii pentru industrializarea sfeclei de zahăr Roman

Campania agricolă de vară

O recoltă se strînge, alta se seamănă...

CU FIECARE ZI, campania agricolă de vară cuprinde tot mai multe activități, soliditate și participare mai intensă din partea lucrătorilor din agricultură, o mobilizare completă a mijloacelor tehnice.

Eforturile sînt concentrate, în această primă etapă, la recoltarea cerealelor păioase, în special a orzului. Evoluția condițiilor atmosferice grăbește maturarea recoltei, și de orz și de grâu, însă provoacă și pagube, — ceea ce impune urgentarea strîngerii și depozitării fără pierderi a acestora. Din tabelul alăturat rezultă că, în primele zile de la intrarea combinelor în lanuri, s-au recoltat importante suprafețe cultivate cu orz; dacă se va fi menținut ritmul zilnic de recoltare imprimat în perioada 15 — 20 iunie, la această dată întreaga recoltă de orz din județele încadrate în zona I-a de fertilitate (cele înscrise în tabel) va tre-

bui să fie în hambare. Aceleași condiții atmosferice, care grăbesc recoltatul, sînt deosebit de favorabile pentru însămînțarea culturilor duble. Pe linia indicațiilor date de conducerea partidului, sarcina stabilită de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, de a cultiva 1,5 mil. ha cu culturi duble, are o mare importanță economică pentru producția de cereale-boabe, dar și de furaje și legume. Pe terenurile irigate, obținerea a două culturi pe an este, din punct de vedere economic, obligatorie: în studiile tehnico-economice de amenajare a sistemelor de irigații, la fundamentarea calculului de eficiență se iau în considerare cu prioritate

Situația recoltărilor și a însămînțărilor la 20 iunie

1972

Județul	Recoltat orz-boabe		Însămînțat culturi duble		din care: porumb pentru boabe	
	IAS	CAP	IAS	CAP	IAS	CAP
Dolj	63	28	26	2	32	2
Olt	27	20	9	1	11	4
Teleorman	65	34	12	1	—	—
Ilfov	37	11	12	—	19	—
Ialomița	23	20	10	1	13	4
Constanța	23	17	6	—	8	2
Tulcea	10	14	4	—	7	—
Brăila	13	19	3	—	5	—
Buzău	4	19	6	—	30	2
Timiș	56	—	4	—	8	—
Arad	24	—	2	—	4	—
Bihor	2	—	14	—	—	—
Medie zona I	34	14	8	0,5	12	2

posibilitățile de a obține de pe aceeași suprafață mai multe culturi pe an.

Din suprafața de 1,5 mil. ha prevăzută a se cultiva cu culturi duble, mai mult de jumătate — circa 900 mii ha — este destinată culturilor furajere (porumb pentru siloz). De realizarea integrală a acestei sar-

cini (acolo unde este posibil, chiar depășirea acesteia) este legată nemijlocit asigurarea furajelor pînă la recolta anului viitor, ca bază pentru îndeplinirea planului de producție în zootehnie. Pentru producția de legume în cultură dublă s-a prevăzut o suprafață de circa 100 mii ha (în

special pentru culturile de varză, fasole, mazare și castraveți), numai pe terenuri irigate. Producția ce se va obține de pe această suprafață are o pondere însemnată în balanța producției de legume, atât pentru consumul în stare proaspătă în perioada toamnă-iarnă, cit și pentru industrializare.

Diferența, pînă la 1,5 mil. ha culturi duble, este afectată cerealelor pentru boabe, din care se detașează ca importanță porumbul pentru boabe. În tabel, această cultură a fost individualizată sub aspectul însămînțărilor realizate pînă la 20 iunie în I.A.S.-uri și C.A.P.-uri, în județele din zona I-a. Procentele diferite — între județe și față de suprafețele recoltate — pun în evidență eforturi inegale de a pune sămînța în sol în cel mai scurt timp de la eliberarea terenului, cînd gradul de umiditate este încă favorabil germinării acesteia. Deci, un semnal de atenție pentru județele cu situație mai slabă!

Ion MANEA

TRIBUNA ECONOMISTULUI

Controlul formării costurilor
în unitățile economice

ÎN CUVÎNTAREA rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976 s-a subliniat cerința înlăturării unor lacune în controlul formării prețurilor de producție în industrie, luarea de măsuri riguroase care să permită controlul mai eficient din partea organelor de specialitate în acest important domeniu de activitate din economie. Astfel secretarul general al partidului releva: „Este necesar să analizăm serios sistemul de formare a prețurilor, să stabilim un sistem cât mai precis care să împiedice orice încălcare a legilor în acest domeniu”. Este o sarcină de maximă însemnătate, dacă ținem seama de faptul că sistemul de prețuri din economie contribuie nemijlocit la repartizarea planificată a muncii sociale pe ramuri de producție, fiind o pirghie eficientă în măsurarea aportului fiecărei întreprinderi la crearea venitului național, având un rol important în realizarea obiectivelor politicii economice a partidului.

Pentru ca organele de elaborare, avizare și control al formării prețurilor în economie să-și exercite atribuțiile în cele mai bune condiții, au fost emise o serie de legi și acte normative, cu scopul de a impune unităților să întocmească corect antecalculațiile de prețuri, aceste reglementări instituind, totodată, o disciplină riguroasă în ce privește respectarea regulilor și normelor de stabilire și aplicare a prețurilor. Totuși, din practica formării prețurilor în unele unități economice, rezultă exagerări ale antecalculațiilor; anumite unități includ în aceste elemente mai mari decât cele prevăzute, ceea ce, evident, dăunează beneficiarilor și nu este de natură să permită determinarea corectă a contribuției unităților respective la îndeplinirea sarcinilor de plan, precum și la crearea venitului național. Legea în vigoare cu privire la regimul prețurilor și tarifelor prevede în mod expres că astfel de cazuri sînt considerate ca fiind contravențive la normele privind regimul prețurilor și tarifelor, fiind sancționate cu amendă. Se pune însă întrebarea: sancționarea unei persoane sau a citorva persoane dintr-o unitate, vinovate de exagerarea antecalculațiilor de prețuri, este de natură să contribuie pe viitor la evitarea acestor fenomene negative cu multiple consecințe pentru economie? În măsura în care persoanele sancționate pentru asemenea nereguli ar fi singurele în culpă, evident că suportarea amenzilor poate contribui la preîntîmpinarea greșelilor respective. În realitate însă, lucrurile sînt mai complexe; elaborarea unor antecalculații de prețuri, în special pentru produse noi, necesită

antrenarea mai multor compartimente din unitate, ceea ce presupune o temeinică colaborare, în primul rînd între compartimentele tehnologice și cele economice. Or, din păcate, la originea fenomenelor negative în stabilirea costurilor produselor noi în unele unități se află tocmai slaba conlucrare dintre compartimentele tehnice și cele economice-financiare, de multe ori chiar în perioada de elaborare a planului costurilor. Ca atare, în mod evident, problema supraevaluării antecalculațiilor de preț depășește competența exclusivă a uneia sau a citorva persoane din unitate. După părerea noastră, răspunderile, ca și efectele pozitive în stabilirea corectă a antecalculațiilor de prețuri trebuie să revină în mod egal întregului aparat tehnic, economic și de specialitate din unitate.

La baza slabei colaborări între compartimentele amintite, de cele mai multe ori stă faptul că în listele de materiale, de pildă, care reprezintă parte componentă a prețului noului produs, nu sînt trecute caracteristicile tehnice ale acestora care să corespundă întocmai cu cele din actualele cataloage de prețuri reasezate, ceea ce nu permite determinarea corectă a temeiului legal al acestora. Aceasta dovedește că unele compartimente tehnice nu utilizează asemenea cataloage, fapt care duce la aproximări în valorificarea listelor de materiale ale antecalculațiilor, situație ce contravine legilor actuale de stabilire a prețurilor. Un exemplu în acest sens este foarte convingător. Astfel, o neglijabilă exagerare de cîțiva lei într-o antecalculație, cu prilejul valorificării listei de materiale, ponderată apoi cu cheltuielile de secție și celelalte elemente din antecalculație, precum și cu masa producției, poate determina uneori realizări artificiale în plus, de ordinul a zeci de mii de lei sau mai mari, la indicatorii de plan economici și financiari ai unității respective.

Practicarea unui astfel de sistem defectuos de stabilire a prețurilor în unele unități economice are serioase consecințe: în primul rînd, provoacă greutăți beneficiarilor în realizarea sarcinilor de plan iar în al doilea rînd, unitățile furnizoare — pînă la efectuarea reexaminărilor de preț — înregistrează depășiri necuvenite, de care se beneficiază totuși, prin adaosuri acordate la retribuție. Este clar că astfel de fenomene nu pot să asigure un climat care să permită aplicarea riguroasă a tuturor legilor în domeniul stabilirii prețurilor. În acest context, nici sancționarea unor persoane dintr-o unitate, pentru supraevalu-

rile din antecalculațiile de prețuri, nu ne apare ca fiind echitabilă, atîta timp cît restul personalului tehnic, economic și de specialitate beneficiază integral, fără penalizare, de adaosuri necuvenite la retribuție. Repetăm, la baza exagerărilor din antecalculațiile de costuri stă, de cele mai multe ori, slaba colaborare între compartimentele tehnice și cele financiar-economice, concretizată prin lipsa de cataloage actualizate de prețuri, neconsultarea acestora în primul rînd de tehnologi, utilizarea de STAS-uri vechi, unele chiar anulate ș.a.

În scopul eliminării principalelor deficiențe în stabilirea corectă a prețurilor și întăririi controlului asupra formării acestora, propunem ca organele bancare să nu aprobe plata adaosurilor la retribuție corespunzător depășirilor la indicatorii economici-financieri, decît pe baza avizului competent din partea forului tutelar al unității, sau a instituțiilor specializate care prin lege au obligația de a efectua controlul formării prețului. Evident, avizarea ca atare a plății depășirilor la indicatorii economici și financiari trebuie să se facă pe perioada pentru care se solicită eliberarea fondului de retribuție, respectiv pentru trimestrul precedent, ca urmare a efectuării reexaminărilor de prețuri. O atare măsură ar avea ca efect imediat îmbunătățirea radicală a colaborării dintre compartimentele tehnice și cele economice din unități. Dar, perfecționarea colaborării în domeniul stabilirii costurilor nu vine de la sine. Pentru realizarea unei conlucrări eficiente, menite să prevină aproximările în elaborarea documentațiilor de costuri, este imperios necesar, ca, în principal, compartimentele tehnice să analizeze cu toată competența normele de consum folosite și să menționeze temeiul legal al prețurilor unitare utilizate, după actualele cataloage de prețuri reasezate, indicînd paginile și pozițiile din acestea. În continuare, în mod obligatoriu, compartimentul financiar-prețuri din unitate trebuie să verifice temeiul legal al prețului stabilit de către compartimentele tehnice. În acest fel s-ar asigura un dublu control în ceea ce privește formarea prețurilor din punctul de vedere al cheltuielilor materiale, ceea ce ar constitui un pas important în evitarea aproximărilor cu ocazia stabilirii prețurilor. De aici se desprinde cerința unei preocupări mai susținute din partea centralelor industriale și a ministerelor coordonatoare, pentru asigurarea operativă a unităților cu toate cataloagele de prețuri, în număr suficient și la timp, precum și cu completările acestora, la zi.

Privitv indicațiilor secretarului general al partidului, nici un fel de întreprindere nu va avea competența de a stabili prețuri fără aprobarea organelor specializate în acest domeniu și financiare. Aceasta va duce la prevenirea neajunsurilor în privința controlului asupra formării prețurilor în economie. Socotim că problema stabilirii corecte a prețurilor trebuie să constituie o sarcină permanentă a întregului aparat tehnic, economic și de specialitate, în vederea respectării cu strictețe a legislației în vigoare și înfăptuirii ferme a politicii partidului în acest important domeniu al activității economice.

Marius ALDEA

economist principal
la ICEMENERG-București

„Realizarea sarcinilor de creștere a producției agricole corespunzător prevederilor tuturor programelor, impune acordarea unei atenții tot mai mari bunei gospodării a pământului, folosirii lui raționale”

NICOLAE CEAUȘESCU

ÎN REPUBLICA Socialistă România pământul constituie un bun național — unul din cele mai importante mijloace de producție — de care sînt strîns legate existența, creșterea avuției naționale și bunăstării întregului popor.

Acest rol este amplificat în etapa actuală — cînd lumea întregă este confruntată cu problemele gospodării raționale a tuturor resurselor naturale — de acele funcții de nesubstituit ale pământului, ca furnizor de alimente și de materii prime pentru unele ramuri industriale, precum și de faptul că este limitat ca întindere și nerecuperabil, decît în anumite condiții și cu un însemnat efort material, în cazul degradării (prin eroziune, salinizare etc.) sau datorită extinderii platformelor industriale, așezărilor umane, căilor de comunicație, zonelor de extracție minieră, petroliferă etc.

În același timp, solul, prin capacitatea de acumulare și transformare a dejecțiilor, deșeurilor etc., constituie un factor purificator al mediului, iar prin utilizarea rațională nu-și pierde fertilitatea, capacitatea de a da recolte, ci poate fi îmbunătățită continuu.

Pe baza hotărîrilor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, a fost definit un amplu program de măsuri care vizează raționalizarea exploatații resurselor naturale în general și a fondului funciar în special, ceea ce impune o continuă îmbunătățire a grijii pentru gospodărirea, protecția și utilizarea acestuia. Preocupările în această direcție sînt sugestiv ilustrate de creșterea continuă a suprafețelor agricole și a celor arabile în

special, de îmbunătățirea calităților productive ale tuturor solurilor, în contextul unor ample programe naționale, care contribuie la valorificarea și gospodărirea resurselor funciare.

În condițiile mării varietăți a climei, geomorfologiei, reliefului, hidrologiei, nota caracteristică a politicii românești de valorificare a resurselor o reprezintă **concepția unitară privind gospodărirea resurselor funciare și de apă**, avînd în vedere satisfacerea cerințelor diferitelor ramuri economice în concordanță cu planul național unic de dezvoltare economico-socială, corelat cu studiile de prognoză și de dezvoltare a diferitelor ramuri ale economiei. Diferitele programe naționale privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri și desecări și combaterea eroziunii solului; de amenajare a bazinelor hidrologice; de conservare și dezvoltare a fondului funciar; de supraveghere, prevenire și combatere a degradării mediului se realizează în interrelație cu studiile de sistematizare organizare și amenajare a teritoriului, de apărare, conservare, ameliorare și folosire rațională a pământului. În acest sens este asigurat un valoros fond legislativ.

Un cadru unitar de gospodărire

GRIJA pentru folosirea rațională a fondului funciar este imprimată generațiilor prezente și viitoare cu scopul de

a asigura agriculturii noastre, economiei naționale, o bază trainică de dezvoltare. Programele de îmbunătățiri funciare și legislația în vigoare vor contribui, pe măsura înlăturării lor, la înlăturarea tuturor fenomenelor de risipă și neglijență în utilizarea pământului și la corectarea rapidă a efectelor exploatații sale neraționale de-a lungul veacurilor.

Ca urmare, complexul acțiunilor menționate vizează valorificarea integrală și cu eficiență sporită a tuturor terenurilor, indiferent de folosința și destinația lor. Sub acest aspect, rezumarea răspunderii individuale și civice, a prevederilor actelor normative în vigoare referitoare la utilizarea pământului devine o necesitate.

Toți posesorii de terenuri agricole au obligația să lucreze și să cultive **integral** suprafețele ce le dețin, iar unitățile neagricole socialiste, care nu pot asigura cultivarea, să le predea în folosință unităților agricole. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și comitetele executive ale consiliilor populare, potrivit reglementărilor legale în vigoare, au sarcina de a stabili prin planuri anuale sursele de terenuri ce urmează a fi transformate în pământ arabil, pentru integrarea în cultură a suprafețelor planificate. Totodată, sînt interzise micșorarea suprafeței agricole și, implicit, folosirea terenurilor agricole în alte scopuri decît producția agricolă vegetală. Ca urmare, amplasarea obiectivelor de investiții se prevede să se facă pe tere-

nuri neproductive și în perimetrele construibile ale localităților. În cazuri excepționale, cu aprobările de rigoare, terenurile agricole pot să primească altă destinație, cu obligația ca suprafețele respective să fie compensate prin recuperarea pentru agricultură a unor terenuri neagricole și neproductive. În scopul economisirii terenurilor și înlăturării oricărei risipe, s-a prevăzut ca în toate domeniile de activitate să se elaboreze normative tehnice privind creșterea gradului de ocupare a terenurilor, pentru sporirea densității construcțiilor și restrângerea perimetrelor incintelor construite.

Pentru armonizarea tuturor activităților dintr-o zonă naturală sau județ, cu privire la necesitățile de teren, se prevede elaborarea de studii și proiecte de sistematizare a teritoriului, iar la nivel de unități agricole, proiecte de organizare a teritoriului.

În vederea cunoașterii potențialului cantitativ și calitativ al fondului funciar, s-a instituit cadastrul funciar general pentru întreg teritoriul țării, iar pentru nevoile specifice anumitor ramuri ale economiei naționale au fost organizate cadastre speciale. Înstrăinarea prin acte de vânzare-cumpărare fiind interzisă, dobândirea terenurilor agricole se face numai prin moștenire legală. Pentru recuperarea terenurilor ce se scot din circuitul agricol, precum și pentru amenajarea și ameliorarea teritoriilor slab productive se prevede constituirea unui fond special (din taxe de protecție și din sumele provenite din taxele de folosire a terenurilor proprietate de stat).

Îmbunătățirile funciare — condiție a ameliorării și conservării pământului

REPARTIZAREA fondului funciar pe principalii posesori de terenuri și pe categorii de folosință este redată în tabelele nr. 1 și 2. Subliniem însă că indiferent de posesor sau categoria de folosință, în complexitatea condițiilor de proprietate, de relief, climă, hidrologie etc. potențialul productiv al fondului funciar este destul de diferit. Astfel, în funcție de influența negativă a unor factori, terenurile agricole din diferite zone sint parțial afectate de o serie de procese de degradare — exces de apă, soluri acide sărăturoase, nisipoase, eroziuni, alunecări etc.

Problema gospodăririi raționale a resurselor funciare devine stringentă în contextul necesității de a se asigura condițiile pentru creșterea producției agricole, astfel ca la cereale să se ajungă la 23 milioane de tone în 1980 și la 28—30 milioane de tone în 1990, revenind 1 000—1 200 kg pe locuitor.

Intensivizarea agriculturii este în strinsă dependență cu executarea unei diversități de lucrări de îmbunătățiri funciare — irigații, îndiguiri, desecări ș.a., menite să asigure folosirea rațională a fondului funciar, prin combaterea efectului inundațiilor, a excesului de umiditate, a secetei, a eroziunii solului, punerea în valoare a unor terenuri pentru agricultură, ridicarea fertilității solurilor slab productive —

în cadrul lucrărilor de sistematizare și organizare a teritoriului.

Din potențialul amenajabil, pe mari suprafețe au fost realizate lucrări de îmbunătățiri funciare încă în anii anteriori ; pentru actualul cincinal și în perspectiva anului 2 000 se prevede intensificarea acestora, în care scop au fost alocate importante fonduri de investiții (tabelul nr.3).

Tabelul nr. 3

	Realizări și perspective în executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare (mii ha)		
	Realizat la 1 I 1976	1980	2000
amenajări pentru irigații	1 474,2	3 000	5 300
îndiguiri	1 455,2	1 630	3 000
desecări	1 965,5	3 180	6 900
combaterea eroziunii solului	988,1	1 770	5 300

Rezultă, din tabel, că în perspectiva anului 2 000 aproape întregul potențial amenajabil al țării va fi pus în valoare, ameliorat. Înfăptuirea vastului program de lucrări de amenajare și ameliorare a fondului funciar este condiționată de realizarea concomitentă a unor importante lucrări de gospodărire a apelor, sub aspectul asigurării debitelor necesare pentru irigații și al atenuării viiturilor în lacurile de acumulare ; aceste lucrări vor servi și altor ramuri ale economiei naționale. Pentru protecția împotriva inundațiilor, în paralel cu lucrările de îndiguiri, urmează să se întreprindă ample acțiuni pentru crearea unor lacuri de acumulare în vederea atenuării viiturilor. În 1980, volumul de atenuare va totaliza 2,2 miliarde mc de apă, iar în anul 2 000 va ajunge la circa 7,3 miliarde mc. Totodată, în perioada 1976-1980 se vor executa lucrări de regularizare a cursurilor de apă, apărări și consolidări de maluri, totalizând circa 7 300 km lungime.

În perspectiva executării acestui important volum de lucrări, fondul funciar, apele țării vor contribui mai mult decât pînă acum la intensificarea producției agricole. Dat fiind volumul mare de investiții și importanța economică a lucrărilor în curs de execuție se afirmă tot mai pregnant rolul sistematizării și organizării teritoriului în amplasarea coordonată a forțelor de producție și valorificarea optimă a resurselor financiare.

dr. Ion BOLD

Partea a II-a a studiului, care va fi publicată într-un număr viitor al revistei, abordează activitățile de sistematizare și organizare a teritoriului ca factori de valorificare deplină a resurselor funciare și prezintă principalele elemente ale programului unitar de perspectivă în acest domeniu.

Tabelul nr. 1
Repartizarea fondului funciar pe principalii posesori de terenuri

Posesorii	Suprafața (mii ha)			
	Total	% din total general	din care agricol	% din total agricol
Întreprinderi agricole de stat	2 216,2	9,3	2 075,5	13,8
Alte unități agricole de stat	3 064,6	112,9	1 521,6	10,2
Cooperative agricole de producție	9 420,0	39,6	8 902,1	60,0
Gospodăriile populației	2 826,9	12,0	2 380,1	15,9
Unități de silvicultură	6 008,3	26,1	33,5	0,05
Alte unități neagricole	214,0	0,1	33,6	0,05
Total	23 750,0	100,0	14 946,4	100,0

Tabelul nr. 2

Structura fondului funciar, pe categorii de folosință, la începutul anului 1976

Categoria de folosință	Suprafața (mii ha)	% din suprafața agricolă	% din suprafața totală
— arabil	9 740,9	65,2	41,1
— pășuni	3 032,8	20,3	12,8
— fânețe	1 413,5	9,5	6,0
— vii	329,1	2,2	1,3
— livezi	430,1	2,8	1,8
Total agricol	14 946,4	100,0	63,0
— păduri	6 549,4		27,7
— ape și stuf	786,6		3,3
— drumuri și căi ferate	374,4		1,5
— construcții, curți	652,5		2,7
— terenuri neproductive	440,7		1,8
Total neagricol	8 803,6		37,0
total	23 750,0		100,0

Semnificații ale rezultatelor preliminare ale recensământului populației și locuințelor

Repartizarea teritorială judicioasă a populației — efect al dezvoltării echilibrate, armonioase a forțelor de producție

● Creșterea populației pe fondul schimbărilor innoitoare pe plan teritorial ● Perspective de stabilizare a forței de muncă și de creștere a populației în toate județele ● Structura pe ramuri a forței de muncă confirmă dezvoltarea tot mai modernă a economiei naționale ● Durata medie a vieții la o valoare superioară.

DATELE CUPRINSE în Comunicatul privind rezultatele preliminare ale recensământului populației și al locuințelor din 5 ianuarie 1977 constituie o oglindă a profundelor mutații intervenite pe plan economic și social în ultimul deceniu în țara noastră, a mărețului tablou social al României anului 1977. Ele reflectă pregnant succesele obținute ca urmare a aplicării politicii ferme a partidului și statului nostru de dezvoltare în ritmuri rapide a economiei naționale, de repartizare echilibrată a forțelor de producție pe întregul teritoriu prin dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor și zonelor țării.

Creșterea populației cu aproape 2,5 milioane locuitori în perioada 1966—1976, schimbările innoitoare profunde petrecute în ocuparea și în structura forței de muncă s-au realizat și se realizează pe fondul dezvoltării și modernizării forțelor de producție, a întregii economii naționale. În cadrul dezvoltării impetuoase economice și sociale a tuturor județelor și zonelor țării, creșterii generale a populației i-au corespuns creșteri diferențiate pe județe, determinate atât de particularitățile mișcării naturale a populației (nașteri, decese), cât și de intensitatea diferențată a fluxurilor migratorii interjudețene, în special ale forței de muncă.

Se poate arăta că, în general, județele mai dezvoltate din punct de vedere economic și social-cultural, spre care se îndreaptă an de an un număr tot mai mare de persoane în vîrstă de muncă, au consemnat ritmuri medii anuale de creștere a populației superioare creșterii pe întreaga țară. La acestea a contribuit și sporul natural ridicat al populației unora din aceste județe. Este semnificativ de remarcat, astfel, că în 11 județe ale țării creșterea populației a fost în această perioadă de peste 15%, sporuri din cele mai ridicate consemnându-se în județele Constanța (30,7%), Galați (22,6%), Argeș (19,3%) etc. Asemenea creșteri au făcut ca astăzi să avem un număr de 20 județe cu o populație de peste 500 000 locuitori, față de numai 12 județe care depășeau această cifră în anul 1966 (tabelul nr. 1).

Potrivit cifrelor recensământului, 5 județe — Prahova, Ilfov, Dolj, Iași și Cluj — aveau la începutul anului 1977 o populație de peste 700 000 locuitori. În ce privește municipiul București, capitala țării, acesta are astăzi aproape 2 milioane locuitori, crescînd ca număr al populației față de anul 1966 cu peste 480 mii persoane — adică cu 33,2%.

Desigur, unele județe care au un spor natural mai ridicat al populației au consemnat creșteri ale populației superioare me-

Tabelul nr. 1

Repartizarea județelor după numărul populației la 5.I.1977 și creșterea acesteia în perioada 1966—1976

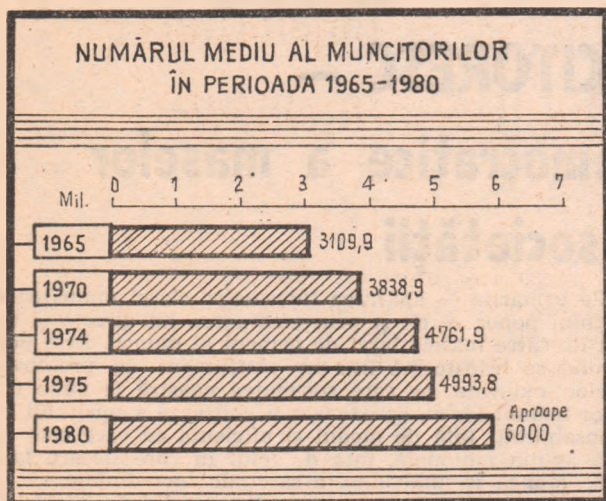
Numărul populației	Total județe	1977/1966 %		
		Sub 105	105—109	110—115 și peste
Pînă la 300.000	4	1	2	1
300.000 — 400.000	8	2	3	1
400.000 — 500.000	7	2	1	1
500.000 — 600.000	8	1	4	1
600.000 — 700.000	7	—	2	3
Peste 700.000	5	1	1	1

diel pe țară. Între acestea se evidențiază: Iași (17,8%), Dîmbovița (17,1%), Gorj (16,8%), Harghita (15,5%), Maramureș (15,2%). Pe de altă parte, printre județele cu o creștere mai lentă a populației se remarcă unele cu spor natural ridicat (ca de exemplu cele din Moldova), dar care au avut și un sold migratoriu negativ. În schimb, în unele județe — Brașov, Timiș, precum și în municipiul București — creșterea rapidă a populației se datorește în mai mare măsură atragerii forței de muncă din alte județe, în condițiile unui spor natural cu nivele dintre cele mai scăzute.

LEGAT DE REPARTIZAREA populației în profil teritorial, merită amintite și unele schimbări semnificative intervenite față de ultimul recensământ în structura pe sexe a populației. Pe țară, proporția populației de sex masculin a crescut în 1977 la 49,3% din total, față de 49,0% în anul 1968. În acest cadru numărul județelor cu populație de sex masculin mai numeroasă decît populația de sex feminin a crescut de la 7 în 1966, la 10 la recensământul din 1977. Trebuie menționat că majoritatea acestor județe sînt mai dezvoltate din punct de vedere economic și social, ca de pildă județele Brașov, Constanța, Galați, Hunedoara, sau județe în care se desfășoară un intens proces de industrializare, atrăgînd cu precădere forța de muncă masculină — Alba, Harghita, Tulcea etc. Atragera în orașe a forței de muncă masculine în contextul atragerii întregii familii, pe măsura creării condițiilor de locuit necesare, se reflectă și se va reflecta pozitiv asupra creșterii gradului de urbanizare a populației acestor județe, creînd totodată premise pentru un echilibru mai bun al structurii populației pe sexe.

În schimb, populația de sex feminin predomină în județe mai

puțin dezvoltate din punct de vedere economic, cum sînt județele: Botoșani, Gorj, Mehedinți, Sălaj, Teleorman, Vaslui, Vilcea și Vrancea. Printr-o dezvoltare industrială mai accentuată — și cu deosebire a unor ramuri ale industriei constructoare de mașini, chimice, metalurgice, materialelor de construcții etc. — aceste județe urmează să atragă în măsură corespunzătoare forța de muncă în principal masculină. În aceste condiții va crește gradul de stabilitate a forței de muncă, populația județelor respective va deveni mai echilibrată din punct de vedere al structurii pe sexe, creîndu-se noi premise favorabile pentru o dezvoltare demografică dinamică.

GRAFIC Nr. 1

Mutațiile profunde în repartizarea teritorială a populației, în ocuparea și structura forței de muncă se încadrează în concepția unitară și de largă perspectivă pentru dezvoltarea multilaterală și armonioasă a tuturor județelor, ca urmare a politicii consecvente a partidului nostru de industrializare socialistă. Așa cum reiese din comunicatul statistic menționat, în întreaga țară s-au creat în perioada 1966—1976 un număr de 2253,5 mii noi locuri de muncă. Realizată în condițiile accelerării rolului conducător al industriei în economie, aceasta a dus în primul rînd la creșterea și întărirea rîndurilor clasei muncitoare (vezi graficul nr. 1). Pe de altă parte acest proces se reflectă pozitiv în repartizarea mai judicioasă a populației pe ocupații și ramuri ale economiei naționale și ridicarea nivelului de trai ai oamenilor muncii.

FLOSIREA RAȚIONALĂ a resurselor de muncă ale țării, crearea noilor locuri de muncă în special în județele în curs de industrializare rapidă, cu precădere în ramurile de bază ale economiei se evidențiază în schimbările structurale ale populației ocupate în ultimul deceniu. Astfel, la o creștere, în cei 11 ani ce au trecut de la ultimul recensămînt, a populației ocupate cu peste o jumătate de milion de persoane, numărul celor ocupați în ramurile neagricole ale economiei a crescut cu peste 2,3 milioane persoane, deținînd în totalul populației ocupate o pondere de 64% (față de numai 43,5% la începutul anului 1966). Mutațiile intervenite în structura pe ramuri a forței de muncă evidențiază realizarea în timp scurt a obiectivului stabilit de către Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, potrivit căruia, în acest cincinal, **pentru prima dată în istoria țării, populația ocupată în industrie va depăși pe cea ocupată în agricultură.**

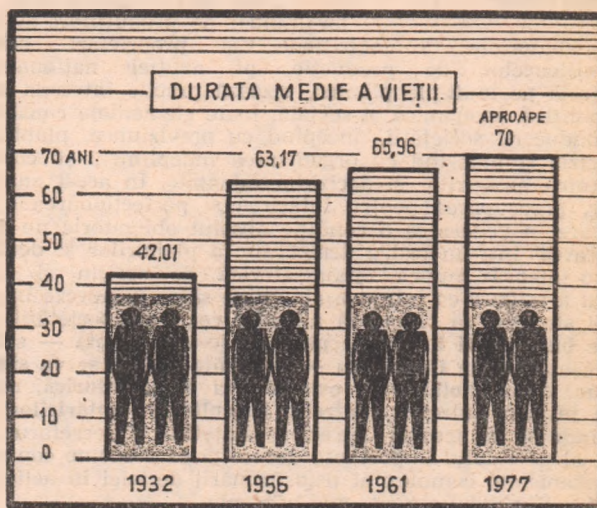
Crearea, în perioada 1966—1976, a celor aproape 2,3 milioane de noi locuri de muncă a făcut ca numărul personalului să fie la începutul anului 1977 de peste 1,5 ori mai mare ca în anul 1965 — creșterile fiind diferențiate de la un județ la altul. Astfel, numărul mediu al personalului a crescut în perioada 1966—1976 de circa 2 ori în județele Dimbovița, Olt și Buzău, de 1,9 ori în județul Sălaj, de 1,8 ori în județele Vilcea, Gorj, Bistrița-Năsăud, precum și de peste 1,7 ori în județele Covasna, Satu

Mare, Teleorman, Botoșani, Argeș și Harghita. Este de remarcă că între aceste județe cu o creștere mare a numărului de personal, se află 9 județe în plin proces de dezvoltare economico-industrială și a căror producție industrială trebuie să ajungă pînă în 1980 la cel puțin 10 miliarde lei.

Creșterea numărului personalului a acționat și acționează, la rîndul ei, cu importante efecte pozitive în dezvoltarea industriei — nivelul producției industriale fiind în 1976 de 3,6 ori mai mare ca în anul 1965. Ca urmare a ridicării nivelului tehnic, perfecționării tehnologiilor de fabricație, îmbunătățirii calității produselor, valorificării, la un nivel superior a materiilor prime și materialelor, sporirii gradului de utilizare a capacităților de producție, se asigură creșterea productivității muncii și a eficienței în economia fiecărui județ. Astfel, se explică, în bună măsură, de ce creșterile cele mai semnificative ale producției industriale s-au consemnat, în această perioadă, în județe ca Olt, și Galați (unde producția industrială a crescut de peste 8 ori), Buzău, Argeș și Sălaj (de peste 6 ori), Iași, Ialomița și Vilcea (de peste 5 ori).

Trebuie să subliniem faptul că cele 7 județe a căror populație a crescut în perioada 1966—1976 cu mai puțin de 5% au un nivel de industrializare mai puțin dezvoltat. Pentru a realiza sarcina trasată de Congresul al XI-lea, de a obține la sfîrșitul cincinalului o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei, este necesară luarea celor mai eficiente măsuri de utilizare judicioasă a resurselor de muncă pe plan local, de atragere a forței de muncă disponibilă în cadrul județului, urmărindu-se anularea soldului migratoriu negativ al populației consemnat în ultimul deceniu. Sînt procese ce vor determina un dinamism mai accentuat atît pe plan economic, cît și în ce privește creșterea numărului populației.

DEZVOLTAREA ARMONIOASĂ a forțelor de producție în toate județele, ca și creșterea dinamică a populației în toate zonele țării creează condiții optime pentru ridicarea tuturor localităților la un nivel superior de civilizație materială și spirituală (vezi în acest sens creșterea duratei medii de viață,

GRAFIC Nr. 2

graficul nr. 2). Recentele măsuri adoptate de conducerea partidului privind majorarea retribuției și a altor venituri, ridicarea mai accentuată a nivelului de trai al populației în acest cincinal sînt un îndemn pentru a acționa cu toată fermitatea și energia pentru transpunerea în viață a principiilor politicii demografice active a partidului și statului nostru, pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor planului cincinal de dezvoltare economică și socială a țării, pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul patriei noastre.

Radu HALUS

Direcția Centrală de Statistică

În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

„Activitatea generală de control în societatea noastră reprezintă o latură importantă a perfecționării continue a conducerii operei de construcție socialistă, o formă de cunoaștere temeinică a problemelor dezvoltării economico-sociale, de perfecționare a activității și, totodată, de participare democratică la conducerea statului a maselor populare”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Cuvintare la Consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii)

CONTROLUL MUNCITORESC — expresie a participării democratice a maselor la conducerea societății

ÎN BOGATA ȘI RODNICA ACTIVITATE desfășurată de partidul nostru pentru edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea României spre comunism, un loc central îl ocupă acțiunea dinamică de perfecționare continuă a cadrului organizatoric și instituțional care să permită participarea neîngrădită, mereu mai activă a celor ce muncesc la conducerea treburilor obștești, a întregii societăți. O atenție deosebită se acordă dezvoltării continue a democrației muncitorești, componentă majoră, definitivă a democrației socialiste, mijloc principal de afirmare în practică a rolului conducător al clasei muncitoare, de exercitare a puterii de stat de către oamenii muncii, de întregul popor, iar în acest context, un moment important îl va constitui apropiatul Congres al consiliilor oamenilor muncii, convocat pentru prima dată, din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

1. Trăsături definitorii ale controlului muncitoresc

Lărgirea și adîncirea democrației muncitorești, ca expresie a exercitării în fapt a prerogativelor care decurg din dubla calitate a oamenilor muncii de producători ai bunurilor materiale și spirituale și proprietari colectivi ai mijloacelor de producție, ai avuției naționale, se manifestă pe multiple planuri, vizează practic întreaga activitate politică, economică și socială, toate elementele constitutive ale conducerii societății, începînd cu previziunea, planificarea și decizia și încheind cu organizarea îndeplinirii și controlul îndeplinirii hotărîrilor și deciziilor adoptate. În acest ansamblu unitar, preocuparea pentru întărirea și perfecționarea controlului are în vedere ca o condiție absolut obligatorie nu numai elaborarea într-un cadru democratic a planurilor și deciziilor, ci și o intensă muncă organizatorică de sprijin și control pentru a asigura ca întreaga activitate să se încadreze în parametrii stabiliți, să răspundă nevoilor reale ale societății. „Oricît de bune ar fi hotărîrile pe care le-am adopta — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — influența lor nu se va simți de la sine. Acum hotărîtoare este munca organizatorică, repartizarea justă a cadrelor, controlul îndeplinirii hotărîrilor”, evidențiindu-se în această apreciere sintetică a secretarului general al partidului importanța deosebită care revine controlului în mecanismul complex al transformării deciziei în acțiune și în acțiunii în rezultate cît mai eficiente.

În ipostaza sa de componentă intrinsecă a procesului de conducere a societății în ansamblu, ca și a diferitelor ramuri sectoare, unități sau activități, controlul, în toate orînduirile sociale, îmbracă pe lingă aspectul său tehnic și un pronunțat caracter politic, se exercită de către și în interesul clasei deținătoare a puterii politice și economice.

Desigur, și în socialism, controlul are un caracter de clasă; dar, spre deosebire de societățile bazate pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și exploatarea omului de către om, acesta se exercită de pe poziția celei mai înaintate forțe sociale, clasa muncitoare, clasă ale cărei interese fundamentale concordă cu cele ale întregului popor, cu legitățile obiective ale progresului social. De aici decurg și principalele trăsături caracteristice, ce imprimă superioritate controlului în orînduirea noastră, trăsături care, în mod sintetic, se pot defini astfel.

— **Caracterul profund democratic al controlului** derivă din însăși esența orînduirii socialiste, care se manifestă atît prin

țelurile urmărite — apărarea intereselor clasei muncitoare, ale întregului popor — cît și prin efectuarea lui directă și nemijlocită de către masele largi de oameni ai muncii. Prin aceasta, controlul se transformă într-un instrument de promovare a înaltelor exigențe pe care societatea noastră le pune în fața tuturor membrilor ei, de educare și cultivare a spiritului înaltei responsabilități față de modul și eficiența cu care este gospodărită avuția națională, față de felul în care fiecare la locul său de muncă își îndeplinește sarcinile încredințate.

— **Caracterul atotcuprinzător al controlului**: odată cu instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție au fost eliminate limitele impuse controlului de proprietatea privată, de secretul operațiilor. Definind această cerință la care trebuie să răspundă controlul în orînduirea noastră, pentru ca acesta să-și realizeze menirea lui socială, secretarul general al partidului sublinia la Conferința Națională a P.C.R. din 1972 că: „Nimeni și sub nici o formă nu se poate sustrage controlului și răspunderii față de oamenii muncii”¹⁾.

— **Caracterul constructiv și preventiv al controlului**. În concepția partidului nostru, controlul nu este și nu trebuie privit ca un semn de neîncredere, ca o activitate care urmărește cu orice chip să descopere greșeli, să tragă la răspundere, ci în primul rînd el reprezintă și trebuie să reprezinte un sprijin acordat unităților economice și sociale, colectivelor de oameni ai muncii în găsirea de soluții, în stabilirea de măsuri și inițierea de acțiuni, care să contribuie la soluționarea practică, la fața locului, a problemelor legate de îndeplinirea prevederilor de plan, la depășirea unor greutăți și eliminarea neajunsurilor din activitatea economică și socială, la generalizarea experiențelor pozitive, a inițiativelor creatoare ale oamenilor muncii. Controlul este conceput și realizat nu ca o verificare post factum, ci ca o activitate sistematică, cu caracter permanent, efectuată pe parcursul desfășurării proceselor economice și sociale, integrată organic în ansamblul mijloacelor folosite pentru asigurarea îndeplinirii riguroase a obiectivelor stabilite, pentru identificarea operativă și declanșarea promptă de acțiuni de prevenire și eliminare a abaterilor, neajunsurilor și greutăților care se ivesc în activitatea de îndeplinire a sarcinilor.

— **Caracterul obiectiv, principal și exigent al controlului**. Exercitarea controlului de către oamenii muncii, în dubla lor calitate de proprietari și producători asigură premisele necesare pentru abordarea tuturor problemelor de pe pozițiile intereselor generale ale societății, într-un spirit de obiectivitate și intransigență revoluționară, pentru examinarea exigentă și aprofundată a tuturor fenomenelor din viața economică și socială și stabilirea pe această bază de măsuri care să contribuie la valorificarea pleneră a potențialului productiv al țării, a eforturilor pe care clasa muncitoare, întregul popor le fac pentru dezvoltarea forțelor de producție, la ridicarea nivelului calitativ al muncii de conducere.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 6, Ed. politică, București, 1972, p. 692.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 7, Ed. politică, București, 1973, p. 520.

CONDUCERE · ORGANIZARE

2. Sistem unitar de organizare

Pornind de la rolul pe care este chemat să-l îndeplinească controlul în societatea noastră, de la bogata experiență acumulată în anii construcției socialiste, în organizarea acestei activități, Conferința Națională a partidului din 1972 a adoptat o serie de măsuri atât pentru întărirea controlului, cât și pentru aprofundarea caracterului democratic al acestuia. Departe de a se fi mărginit la adaptări și ajustări ale cadrului de control existent, măsurile puse în aplicare au asigurat un caracter organizat pentru participarea largă și nemijlocită a oamenilor muncii la efectuarea controlului asupra întregii activități economice și sociale. În acest scop, s-a trecut la instituționalizarea controlului muncitoresc conceput ca un sistem unitar de organisme, structurat pe trei trepte organice legate între ele: la nivel central — Consiliul Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale; la nivelul unităților administrativ-teritoriale — consiliile județene, municipale și orașenești de control muncitoresc; și la nivelul unităților de bază — consiliile de control muncitoresc al activității economice și sociale la întreprinderile industriale, de transporturi și construcții, la întreprinderile agricole de stat și de mecanizarea agriculturii, precum și la instituturile de cercetare și proiectare.

Pentru a se asigura autoritatea politică și profesională necesară îndeplinirii în cele mai bune condiții a atribuțiilor conferite, prevenirea paralelismelor și suprapunerilor în activitatea de control, **consiliile de control muncitoresc funcționează ca un organism cu caracter dublu, de partid și de stat**, în componența cărora sînt cuprinși peste 60 mii muncitori de înaltă calificare, cu experiență și practică îndelungată în producție, membri ai comitetelor de partid, activiști de partid, reprezentanți ai organelor de sindicat, femei și tineret, cadre cu munci de răspundere și specialiști din întreprinderi, centrale, ministere, consilii populare, cadre didactice și din cercetare și proiectare. Instituționalizarea controlului muncitoresc sub forma unui organism cu caracter de partid și de stat, se integrează în ansamblul de măsuri întreprinse în ultimii ani de partidul nostru pentru asigurarea conducerii întregii activități de către organele și organizațiile de partid dinăuntrul organismelor de stat, economice și sociale, prin mijloace și modalități politice.

Consiliile de control muncitoresc de pe toate treptele organizatorice sînt investite cu largi atribuții asupra îndeplinirii politicii partidului și statului în domeniul economic și social. Organele controlului muncitoresc controlează în mod sistematic modul cum se duc la îndeplinire sarcinile prevăzute în planul național unic din toate sectoarele și domeniile de activitate, urmărind: valorificarea eficientă a resurselor de materii prime, materiale și forță de muncă, utilizarea deplină a capacităților de producție, folosirea eficientă a fondului de investiții, aplicarea hotărîrilor de partid și a legilor statului în domeniul economiei agrare, al relațiilor economice externe, modul în care sînt îndeplinite măsurile privind creșterea nivelului de trai al populației. În mod practic nu există aspecte mai importante ale activității economice și sociale care, într-un fel sau altul, să nu intre în sfera controlului muncitoresc.

În cadrul sistemului unitar al controlului muncitoresc un rol de primă importanță este rezervat consiliilor de control muncitoresc al activității economice și sociale din unitățile economice. Acest rol dă expresie concepției partidului nostru, potrivit căreia controlul trebuie exercitat de către fiecare colectiv asupra propriei sale activități, în spiritul de responsabilitate muncitorească, la care obligă calitatea de producători și proprietari a oamenilor muncii. „De fapt — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — controlul trebuie să se exercite în primul rînd în fabrică, în procesul de producție, acolo unde se hotărăște, pînă la urmă, calitatea fiecărui produs... și să se exercite de către muncitori, de cei ce produc”³⁾.

3. Mijloace eficiente de acțiune

Eficiența și finalitatea controlului sînt condiționate și determinate în primă și ultimă instanță de mijloacele și posibilitățile de care acesta dispune pentru a asigura în fapt ca soluțiile și măsurile stabilite să fie efective și integral aplicate în practică. Tocmai de aceea, în îndeplinirea atribuțiilor conferite de lege, organele controlului muncitoresc au fost investite cu largi posibilități de acțiune: ele dispun de drepturi de decizie care să le permită nu numai să constate și să informeze asupra unor neajunsuri, ci să intervină prompt, cu măsuri con-

crete pentru eliminarea acestora și îmbunătățirea activității economice și sociale. În virtutea legii, controlul muncitoresc are dreptul și, în același timp, datorită de a dispune luarea de măsuri și de a da indicații obligatorii pentru înlăturarea lipsurilor din activitatea unităților controlate. Astfel, Consiliul Central și consiliile județene de control muncitoresc au dreptul să aplice direct, să dispună sau să propună sancțiuni disciplinare, inclusiv destituirea din funcție a celor vinovați de abateri grave, precum și de a stabili răspunderi materiale.

În legătură cu drepturile de decizie ale consiliilor de control muncitoresc se impune o precizare — și anume că ele sînt conferite numai Consiliului Central și consiliilor județene și al municipiului București de control muncitoresc. Și este firesc să fie așa, întrucît consiliile de control muncitoresc din unitățile economice funcționează în subordinea consiliilor oamenilor muncii, singurul organ de conducere colectivă investit cu dreptul de decizie în unitate. În aceste condiții, acordarea unor drepturi de decizie și acestor consilii de control muncitoresc ar putea contraveni principiilor conducerii științifice, ar putea genera o „dualitate în luarea unor decizii” la nivel de întreprindere, ar eroda autoritatea și diminua simțitor responsabilitatea organului de conducere colectivă din unitate. Aceasta nu înseamnă că activitatea consiliilor de control muncitoresc din unități este lipsită de posibilitățile de finalizare corespunzătoare. Ele au datorită ca, pe baza concluziilor rezultate din acțiunile de control și analiză, efectuate, să propună consiliilor oamenilor muncii măsuri de îmbunătățire a activității economice și sociale a unității respective. De asemenea, ele au dreptul să propună — atunci cînd consideră necesar — consiliilor județene și al municipiului București de control muncitoresc luarea de către acestea, de măsuri sau aplicarea de sancțiuni persoanelor vinovate de încălcarea hotărîrilor de partid și de stat.

Investirea controlului muncitoresc cu ample posibilități de acțiune materializează odată în plus concepția partidului nostru potrivit căreia rolul controlului constă nu numai și nu în primul rînd în sesizarea unor neajunsuri și stări de lucruri negative, ci în luarea promptă a unor măsuri pentru prevenirea și eliminarea acestora, pentru îmbunătățirea activității economice și sociale. „**Avem nevoie de control** — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu activul de partid și de stat din ministere și instituții centrale — **dar de un control calificat din toate punctele de vedere, care să nu se mulțumească să constate și să refere apoi organelor superioare, Comitetului Central ce au constatat. Avem nevoie de un control care să acționeze în unități pentru soluționarea concretă, operativă a problemelor, iar acolo unde sînt abuzuri, unde sînt încălcate legile, în conformitate cu prevederile legale, controlul trebuie să ia măsuri, inclusiv pentru sancționarea celor vinovați**”⁴⁾.

4. Preocupări, rezultate direcții prioritare

Punînd la baza întregii sale activități hotărîrile de partid, prevederile legii sale de organizare și funcționare, controlul muncitoresc a efectuat în cei aproape 5 ani care au trecut de la instituționalizarea sa numeroase și variate acțiuni de control și analiză, contribuind tot mai activ la soluționarea multiplelor probleme pe care le ridică realizarea planului național, eliminarea și prevenirea unor neajunsuri și îmbunătățirea activității economice și sociale.

În îndeplinirea atribuțiilor sale, controlul muncitoresc — de la Consiliul Central pînă la consiliile din unități — a acordat o atenție prioritară controlului îndeplinirii hotărîrilor și programelor aprobate de conducerea partidului, a sarcinilor și indicațiilor secretarului general al partidului. Totodată, au fost organizate o serie de acțiuni de control și sprijin la ministere, centrale și unități economice asupra modului în care se desfășoară activitatea de realizare a planului de producție în industrie și agricultură, a programului de investiții și de punere în funcțiune a obiectivelor productive și social-culturale, îndeplinirea sarcinilor de plan la export, îmbunătățirea aprovizionării populației cu mărfuri și servicii. În cadrul tuturor acțiunilor de control au fost urmărite în mod deosebit problemele calitative ale activității economice. În mod practic nu a fost acțiune de control sau analiză în care, sub o formă sau alta, să nu se fi examinat diferite aspecte de eficiență economică.

În spiritul indicațiilor conducerii partidului, consiliile de control muncitoresc au acționat cu mai multă fermitate pentru rezolvarea concretă, la fața locului a problemelor. Desigur, sînt și multe alte aspecte pozitive în activitatea consiliilor de

dr. Cornel IUGA

³⁾ Nicolae Ceaușescu Cuvîntarea la Consfătuire pe țară a unităților de control al oamenilor muncii. Ed. politică București, 1977, p. 13—14.

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Consfătuirea cu activul de partid și de stat din ministere și instituții centrale. Ed. politică, București, 1974, p. 18.

În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

OPERATIVITATE ȘI EFICIENȚĂ ÎN URMĂRIREA MĂSURILOR STABILITE DE ORGANELE DE CONDUCERE

PARTICIPAREA oamenilor muncii la conducerea activităților economico-sociale ale întreprinderilor implică — în afară de antrenarea lor prin diverse forme și metode la actul de decizie, de creșterea responsabilității colective și personale pentru îndeplinirea hotărârilor adoptate — asigurarea unui flux organizat și eficient al informațiilor în dublu sens în cadrul relației oamenii muncii-organele de conducere colectivă, atât pentru fundamentarea deciziilor și cunoașterea lor de către personalul implicat în realizare, cât și pentru urmărirea stadiului de îndeplinire și a efectelor obținute.

Cu toată experiența bogată acumulată, nu trebuie uitat că instituția conducerii colective, formele ei concrete de manifestare

sunt elemente relativ noi în economia noastră și că din această cauză — ca și datorită însuși caracterului dinamic menit să contribuie la viabilitatea lor prin adaptarea la cerințele concrete ale vieții — ele presupun perfecționarea continuă, într-o viziune științifică, a instrumentarului cu care lucrează. Cu cât acest instrumentar — în care fluxul informațional se înscrie ca o necesitate de prim rang — este mai riguros, mai cuprinzător, mai puțin supus unor influențe subiective, cu atât însăși funcționarea conducerii colective este mai eficientă.

În cele ce urmează, un colectiv*) de la Centrul de calcul al Combinatului siderurgic-Galați prezintă experiența pozitivă înregistrată în acest sens la marea unitate a metalurgiei noastre.

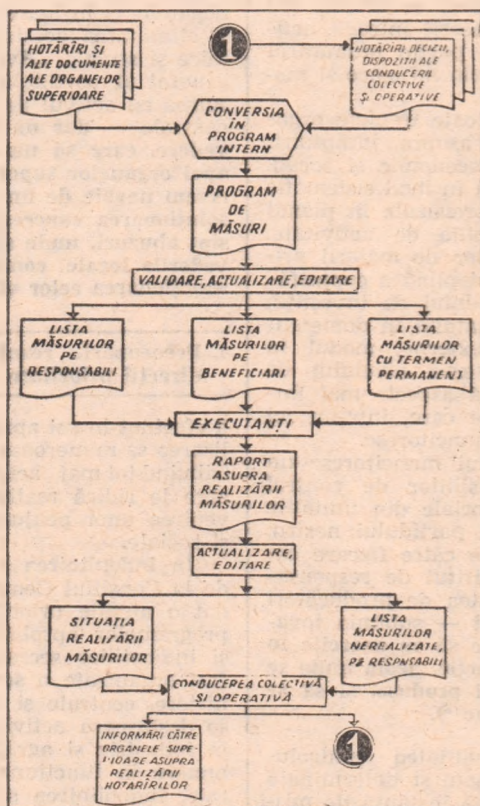
IN EXERCITAREA atribuțiilor ce le revin potrivit legilor, conducerea colectivă și cea operativă a întreprinderilor elaborează hotărâri și programe de măsuri privind desfășurarea eficientă a tuturor activităților economico-sociale, care să asigure îndeplinirea indicatorilor planului de producție și de dezvoltare, precum și a angajamentelor asumate.

După cum este cunoscut, un program ce conține măsuri cuantificate, oportune, cu responsabilități și termene concrete, constituie un element foarte important în buna conducere a activităților economico-sociale ale întreprinderii. Pentru a se atinge obiectivele propuse este însă imperios necesar ca el să devină realitate.

În etapa actuală, când încă nu dispunem de suficientă aparatură pentru reproducerea rapidă și selectivă cu costuri minime, de echipamente de teletransmisie, marile întreprinderi industriale sînt confruntate cu serioase probleme privind transmiterea fiecărei măsuri, în timp util, către fiecare lucrător nemijlocit implicat în realizarea acesteia, respectiv colectarea informațiilor referitoare la rezultatul îndeplinirii și prelucrarea acestora sub forma sintezelor și a rapoartelor care să asigure datele necesare luării unor noi decizii.

Cum această activitate laborioasă trebuie totuși realizată, pentru asigurarea ei este utilizat un număr apreciabil de lucrători, mulți cu studii superioare de specialitate, care ar putea fi folosiți mai bine în munca de conducere a producției, de concepție.

Atunci când aceștia nu mai pot cuprinde, într-o perioadă scurtă, toate programele — datorită ariei mari de răspundere a executanților și densității măsurilor cu termen scadent — apare fatal distorsionarea fluxului informațiilor, evident în dauna calității și exactității lor. Consecințele se deduc cu ușurință. De menționat că actul care suportă cel mai acut efectul distorsiunii este decizia orga-

Schema de sistem generală

nului colectiv și a celui operativ de conducere al întreprinderii.

PENTRU A REZOLVA corespunzător aceste probleme, la Combinatul siderurgic-Galați a fost implementată o aplicație care prevede utilizarea calculatorului electronic pentru prelucrarea automată a datelor cuprinse în hotărârile și programele consiliului oamenilor muncii, ale conducerii operative a combinatului.

Obiectivul principal al aplicației constă în realizarea la termen, integral și la

un nivel corespunzător a tuturor măsurilor, reglarea abaterilor de la termenele stabilite, utilizarea informațiilor pentru sinteze și rapoarte.

Obiectivele derivate se referă la :

- implicarea conducătorilor de uzine și sectoare în urmărirea realizării măsurilor repartizate spre rezolvare lucrătorilor din subordine din programele elaborate de organele de conducere colectivă și operativă a combinatului ;

- implicarea celor ce vor beneficia de efectele realizării măsurilor, la urmărirea îndeplinirii acestora ;

- actualizarea periodică a regulamentului de organizare și funcționare, pe baza analizei măsurilor atribuite pe compartimente, a duratei lor de acțiune.

Din schema de sistem generală, prezentată alăturat, se poate constata că noul sistem are în vedere două categorii de documente generate de aplicarea „programului de măsuri” :

- hotărâri și alte documente ale organelor superioare de partid și de stat, ale instituțiilor de stat cu drept de control și inspecție prevăzute de lege. Acestea au fost codificate corespunzător pe nivele și proveniență ;

- hotărâri, decizii, dispoziții ale organelor de conducere colectivă și operativă ale combinatului de exemplu : planul de măsuri tehnico-organizatorice ; hotărâri proprii ; contractul colectiv ; programe ale comisiilor pe domenii etc. Și acestea au fost codificate într-un mod care asigură departajarea exactă a măsurilor, respectiv informațiilor asupra modului de realizare, pe responsabili și tipuri de documente.

Ambele categorii de documente sînt supuse converșiei, rezultînd un singur document-sursă — „programul de măsuri”.

DUPĂ ÎNCĂRCARE în fișier, se editează selectiv un număr de documente, printre care :

- lista măsurilor pe uzine, sectoare și responsabili individuali, ce se transmit urgent spre execuție ;

- lista măsurilor pe beneficiarii efectului măsurilor (spre exemplu, uzina laminată plate primește lista măsurilor repartizate lucrătorilor compartimentului

*) mat. Dan Amzucă, ing. Nicolae Pavel, mat. Eugenia Giosanu, Jenica Sfeclă.

din cadrul acestei uzine). La data realizării măsurii, responsabilul pentru îndeplinirea acesteia completează, prin coduri, documentul „raport”, care stă la baza actualizării fișierului de măsuri. La cerere sau cu o anumită frecvență (de exemplu, decadal) se editează documentele necesare, cum ar fi:

- situația realizării măsurilor,
- lista măsurilor nerealizate, pe responsabili și tipuri de documente.

Sistemul informațional implementat este de tip închis, permițând autoreglarea. Pentru ca el să fie nu numai eficient, dar și accesibil tuturor categoriilor de lucrători, să evite utilizarea unor proceduri sau expresii ce pot da naștere la interpretări diferite, greoi de reținut, nespecifice activității curente, a fost necesar mai întâi un efort de cunoaștere aprofundată a sistemului existent, a cerințelor, a „obiceiurilor”, apoi formalizarea lor, așa încât să nu genereze „reacția respingerii”.

În acest context, s-au stabilit câteva principii — într-un anumit fel, restricții — ale noului sistem. Iată câteva:

- se consideră că măsura a fost realizată integral și în mod corespunzător la termenul stabilit, numai dacă fiecare indicator cuantificat din acea măsură a fost îndeplinit (despre acest fapt se comunică prin documentul „raport” — mai înainte, la data fixată sau cel târziu în ziua următoare expirării termenului stabilit);
- în cazul în care pentru realizarea măsurii au fost nominalizați mai mulți responsabili, aceasta se socotește îndeplinită numai dacă toți responsabili au comunicat la termen stadiul îndeplinirii. Menționăm că sistemul dă posibilitatea cunoașterii exacte a responsabilului sau responsabililor care n-au comunicat stadiul realizării. Pentru aceasta, unui număr de expresii utilizate în mod curent li s-au atribuit coduri sau mărci comune, stabilindu-se legături cu numărul de marcă, respectiv codul compartimentului factorilor implicați, prin intermediul unor marcaje. De exemplu, expresia „șefii de secții” îi implică numai pe șefii secțiilor prevăzuți în organigrama întreprinderii — modalitate marcată într-un anumit fel (macheta expresiilor funcțiilor comune, a legăturilor sale se prezintă astfel: marca comună; funcții comune; marca individuală; marcaj; codul compartimentului);
- măsurile, în funcție de natura lor, sînt grupate pe domenii (de exemplu: producție, aprovizionare, probleme sociale etc.) și codificate corespunzător;
- în funcție de scopul urmărit, în cadrul aceluiași domeniu, măsurile se atribuie unuia sau mai multor obiective, ce sînt de asemenea codificate.

Pentru a preveni ambiguitățile, s-au definit noțiunile-cheie ale sistemului: măsură, domeniu, obiectiv.

ÎN URMA IMPLEMENTĂRII au putut fi constatate câteva avantaje ale utilizării sistemului:

- rapiditatea în cunoașterea stadiului de realizare a măsurilor din toate categoriile de documente — statistic și nominal, pe compartimente, pe obiective etc.;
- întocmirea de informări la cerere;
- sesizarea imediată a abaterilor de la cerința de urmărire sistematică și raportare a îndeplinirii măsurilor repartizate unui compartiment, unul executant;
- utilizarea pentru un volum foarte mare de documente și la orice nivel (superior sau inferior);
- menținerea datelor (inclusiv sub formă sintetică) pe o perioadă nelimitată (de exemplu, devine posibilă o analiză a măsurilor luate pe durata unui cincinal) — cu esalonare anuală sau pe documente etc. — pentru realizarea obiectivului „reducerea consumului de metal”;
- posibilitatea autoreglării sistemului și a acțiunilor convergente (responsabil-beneficiar de măsură) etc.;
- simplitate și eficiență. Sistemul menține majoritatea procedurilor obișnuite evident utile și nu introduce elemente care să îngreuiască munca.

Opinii ale specialiștilor

TRIBUȚIILE LA ÎNTREPRINDERE ȘI PERSONALUL LA CENTRALĂ?

— Ce provoacă unele denaturări în aplicarea structurilor organizatorice tip —

ÎN VASTUL PROGRAM de perfecționare a legislației, o deosebită importanță prezintă, în domeniul organizării și conducerii, Legea nr. 11/1971^{*)}. Apărută ca un jalon de seamă al evoluției mereu ascendente în organizarea și conducerea unităților socialiste, evoluție începută după Conferința Națională a partidului din decembrie 1967, ea a adus o serie de precizări de maximă importanță cu privire la atribuțiile unităților socialiste de stat, tratate printr-o manieră proprie de stabilire a atribuțiilor pe funcțiuni (sau cum le numește legea: domenii de activitate) și a tipului de unitate socialistă de stat.

O serie de alte acte normative apărute ulterior au dus mai departe acest proces, mergîndu-se pînă la stabilirea de norme privind raționalizarea structurilor. Prin apariția Decretului nr. 162/1973^{**}) știința conducerii întreprinderii s-a îmbogățit din punct de vedere teoretic și practic, prin aceea că, pe de o parte, în structura de organizare a economiei românești au crescut foarte mult rolul și ponderea marilor unități economice autonome, de producție — centralele, iar pe de alta parte, prin aceea că s-au stabilit structuri de organizare tip la nivelul întreprinderilor și centralelor.

În stabilirea acestor structuri, actele normative menționate au în vedere principiul că întreprinderile subordonate centralelor sînt în primul rînd unități de producție, pentru care activitățile corespunzătoare celorlalte funcțiuni (cercetare, proiectare, investiții, aprovizionare și desfacere, pregătirea și perfecționarea cadrelor în unități special constituite) sînt asigurate în mod centralizat, prin serviciile efectuate de către centrală, unele chiar și pentru funcțiunea de producție. Acestea sînt motivele pentru care Decretul nr. 162/1973 afectează, prin structurile tip, personalul TESA foarte redus la nivelul întreprinderilor și destul de bine reprezentat la nivelul centralelor.

În fapt, însă, există uneori tendința de a se împinge de la centrală (ca for superior) către întreprindere (ca unitate subordonată) absolut toate activitățile din toate domeniile, pe baza prevederii că „centrala poate delega”. Mai mult, acest fenomen afectează chiar și unități economice fără personalitate juridică și cu o structură de organizare foarte limitată.

Ca urmare, ne găsim în situația ca o serie de întreprinderi, în loc să-și concentreze toate eforturile numai asupra activității de producție și să beneficieze în același timp de servicii centralizate de la centrală, își dispersează forțele TESA — dimensionate potrivit nevoilor unei unități de producție — pentru realizarea tuturor activităților din cadrul funcțiilor atribuite, și în mod deosebit a celor comerciale și de dezvoltare. (De altfel, pentru pregătirea și realizarea investițiilor întreprinderile nici nu au un compartiment specializat). Acest fapt le-a obligat să diminueze aparatul pentru producție din secții și ateliere, creînd nuclee care să poată răspunde de toate activitățile preluate de la centrale.

Deci, o parte din personalul TESA este sustras de la sarcina de realizare a producției în condiții de maximă eficacitate,

respectiv de la rolul prevăzut de lege, de a administra cu eficiență maximă mijloacele de care dispun, de a asigura îndeplinirea ritmică și integrală a sarcinilor planificate, folosirea completă a capacităților productive, modernizarea proceselor tehnologice, creșterea productivității muncii, reducerea continuă a cheltuielilor de producție și ridicarea calității produselor.

În aceste împrejurări, pentru a depăși greutatea semnalată ar trebui găsite noi soluții care, după părerea noastră, ar putea consta în:

— respectarea strictă a prevederilor Legii nr. 11, degrevînd întreprinderile de o parte din multiplele sarcini ce le revin, prin preluarea acestora de către centrală;

— în situația în care se apreciază că evoluția complexă a economiei nu mai permite o îngustare a preocupărilor întreprinderii, să se treacă la o redistribuire a personalului TESA de la unele centrale către întreprindere;

— dată fiind sarcina restrîngerii numerice a personalului TESA și a celui muncitoresc neproductiv, este de luat în considerare — cel puțin experimental — și organizarea întreprinderilor după principiul teritorial, prin constituirea unor unități economice eterogene pe aceeași platformă industrială (pentru început aparținînd de același minister și mai multe centrale), în spiritul prevederilor Decretului nr. 70/1975.

Pe de altă parte, legea prevede că întreprinderile vor realiza numai parțial atribuțiile din alte domenii de activitate decît cele din domeniul producției, centralele avînd obligația de a stabili pentru fiecare întreprindere din componența lor — pe bază de criterii economice, țînd seama de factorii de influență specifici — limitele în care atribuțiile prevăzute pentru întreprindere se exercită de către acestea și, respectiv, atribuțiile ce se realizează în mod centralizat la nivelul centralei; sugerăm, în legătură cu aceasta, analiza posibilității ca în fixarea de atribuții diferențiate de la o întreprindere la alta să se aibă în vedere specializarea producției și integrarea, astfel încît în domeniul specializat pe un anumit produs sau o grupă de produse, respectivele întreprinderi să realizeze politica economică a centralei, să rezolve cercetarea-proiectarea, diversificarea, reducerea costurilor etc.

Fără îndoială că dezbaterile unor asemenea probleme la apropiatul Congres al consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi și centrale va oferi, pe baza experienței practice a unităților noastre economice, soluții concrete de perfecționare a mecanismului relațiilor centrală-întreprindere

Ionel DUMBRAVA
Constanța

^{*)} Legea cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat (nr. 11/1971). Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, nr. 130/21. X. 1971.

^{**}) Decret privind stabilirea noimelor unităților de structură pentru unitățile economice (nr. 162/1973). Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, nr. 65/11. V. 1973.

ROLUL FACTORILOR INTENSIVI ÎN ACCELERAREA CREȘTERII ECONOMICE

TRĂSĂTURA DEFINITORIE a dezvoltării economice a României o constituie creșterea rapidă a venitului național, baza satisfacerii nevoilor actuale și viitoare ale economiei. Venitul național — creșterea lui — constituie cel mai important indicator al rezultatelor producției, indicator care reflectă cel mai cuprinzător efectele resurselor umane și materiale consumate în procesul producției.

Venitul național a crescut în perioada 1966—1975 de 2,47 ori, respectiv, cu circa 216 miliarde lei, creșterea medie anuală fiind de 9,5 la sută ¹⁾. Specific acestei perioade este intensificarea creșterii venitului național, mai ales în anii 1971—1975 ca urmare a sporirii influenței factorilor calitativi. Semnificativ în această direcție este faptul că în perioada 1971—1975 venitul național a crescut în medie cu aproximativ 30 miliarde lei ¹⁾ față de 13,3 ¹⁾ miliarde lei în perioada 1966—1970. Tocmai în această perioadă, ca urmare a preocupărilor susținute la toate nivelurile activității economice, în direcția economisirii muncii trecute, creșterea venitului național devansează pe cea a produsului social — expresie sintetică a creșterii eficienței utilizării resurselor materiale și umane.

Ridicarea nivelului de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale mereu crescînde ale populației, reducerea decalajului care separă țara noastră de țările dezvoltate din punct de vedere economic, impun asigurarea unor ritmuri înalte de creștere pe o perioadă relativ mare — a tuturor elementelor care concură la realizarea acestui scop.

Evoluția venitului național în perioada menționată a marcat nu numai intensități diferite de creștere, ci și o dependență diferită față de factorii de influență, fapt care impune periodizarea seriei privind venitul național.

Perioadele specifice de evoluție a venitului național devin și mai evidente, dacă în această analiză se atrag și alți indicatori, care exprimă statistic factorii de influență. Menționăm, ca metoda care se pretează cel mai bine pentru sesizarea „punctelor nodale” în evoluția venitului național, constă în determinarea trendului pentru toți indicatorii atrași în această analiză, comparîndu-se însă abaterile relative de la tendință ale indicatorilor și nu valorile absolute ale acestora.

Analizînd evoluția venitului național și a principalilor factori de influență, se desprinde faptul că, în vederea determinării tendinței se pretează, în general, trendul exponențial ($Y = ab^t$). Valorile calculate pentru principalii indicatori pe baza trendului exponențial au fost:

$$Y_t = 223,23 \cdot 1,095^t \text{ pentru venitul național}$$

$$Y_t = 495,6 \cdot 1,108^t \text{ pentru fondurile fixe productive}$$

$$Y_t = 8,769 \cdot 1,002^t \text{ pentru populația ocupată în producția materială}$$

$$Y_t = 25,47 \cdot 1,091^t \text{ pentru productivitatea muncii}$$

$$Y_t = 56,73 \cdot 1,106^t \text{ pentru înzestrarea muncii cu fonduri fixe}$$

$$Y_t = 314,8 \cdot 1,093^t \text{ pentru cheltuielile materiale de producție}$$

Aceste date referitoare la tendința venitului național și a principalilor factori care influențează creșterea venitului național reflectă contribuția hotărîtoare a creșterii productivității muncii asupra sporului venitului național. În același timp, rezultă că se poate de clar rolul care revine introducerii progresului tehnic în producția materială — reflectat prin inter-

mediul înzestrării muncii — în asigurarea creșterii productivității muncii și a venitului național.

Pornind de la evoluția indicatorilor și de la tendința acest-

Tabelul 1^{*}

Anii	Venitul național	Fonduri fixe	Populația ocupată în prod. materială	Productivitatea muncii	Înzestrarea muncii	Cheltuielile materiale de producție
1965	1,0260	1,0037	0,9942	1,0292	1,0171	0,9865
1966	1,0289	1,0021	1,0014	1,0362	1,0034	0,9963
1967	1,0123	1,0041	1,0084	1,0020	0,9954	1,0166
1968	0,9860	0,9794	0,9976	0,9873	0,9817	1,0199
1969	0,9705	0,9964	1,0046	0,9648	0,9927	0,9982
1970	1,0060	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
1971	0,9811	1,0343	0,9991	0,9817	1,0119	0,9915
1972	0,9910	1,0011	0,9991	0,9924	1,0026	0,9931
1973	0,9996	0,9992	1,0006	0,9842	0,9986	1,0070
1974	1,0262	1,0000	0,9998	1,0273	1,0012	1,0152
1975	1,0322	0,9995	1,0008	1,0326	0,9985	1,0143

* Sursă. Venitul național, fondurile fixe productive, populația ocupată în producția materială, cheltuielile materiale de producție s-au calculat pe baza datelor publicate în anuarul statistic al R.S.R. 1976.

tora, se poate determina raportul dintre valorile empirice și cele teoretice (y/Y_t). Rezultatele obținute sînt prezentate în tabelul 1.

Prin determinarea rapoartelor dintre datele empirice și cele teoretice s-a asigurat comparabilitatea tuturor indicatorilor atrași în analiză.

Rezultatele tabelului 1 permit aprecierea evoluției venitului național, pe subperioade în comparație cu cea a factorilor de influență. Aceasta, deoarece tendința presupune o creștere constantă, ceea ce înseamnă că, în cazul în care raportul calculat este supraunitar, avem de-a face cu o creștere situată deasupra mediei, respectiv sub creșterea medie, dacă raportul este subunitar.

Ținînd seama de aceste aspecte, perioada 1965—1975 poate fi divizată în următoarele subperioade:

I 1965—1967 : evoluția venitului național s-a situat deasupra tendinței exponențiale, împreună cu factorii de influență, cu excepția cheltuielilor materiale de producție.

II 1968—1970 : se schimbă evoluția la toți indicatorii, în sensul că, coboară sub tendința exponențială — cu excepția înzestrării muncii cu fonduri fixe la care schimbarea intervine deja în 1967 și consumului productiv, la care evoluția este contrară celorlalți indicatori.

III 1971—1973 : evoluția venitului național, a populației ocupate în producția materială, a productivității muncii și a consumului productiv, se apropie de tendință. Specific pentru această perioadă, este faptul că, atît la fondurile fixe cît și la înzestrarea muncii, raportul este supraunitar. Aceasta este urmarea efortului deosebit, făcut în această perioadă, pentru dotarea și modernizarea economiei.

IV 1974—1975 : perioadă caracterizată prin creșterea accentuată a venitului național și a productivității muncii, indicatori situați cu mult deasupra tendinței exponențiale. În această subperioadă se reflectă din plin rezultatele efortului făcut în perioada anterioară.

Un rol deosebit în asigurarea creșterii venitului național revine reducerii cheltuielilor materiale de producție. Sînt elocvente în această direcție sarcinile stabilite, în sensul că este necesar să se acționeze cu fermitate pentru reducerea continuă a

¹⁾ Anuarul statistic, 1976, p. 47.

TEORII·IDEI

cheltuielilor materiale de producție și de sporire a eficienței în-
regii activității economice, în vederea creșterii rapide a venitu-
lui național.

Ponderea cheltuielilor materiale de producție în produsul so-
cial a scăzut în perioada 1971—1975, fapt ce s-a reflectat în creș-
terea mai rapidă a venitului național decât produsul social. Creș-
terea greutății specifice a venitului național în produsul
social în 1975 față de 1974 numai cu 0,15%, a însemnat o creș-
tere suplimentară a venitului național cu 1,3 miliarde lei.

Datele tabelului 1 oferă o serie de informații deosebit de im-
portante referitoare la evoluția venitului național și a produsu-
lui social. Faptul, că în anii 1966, 1968, 1970 și 1973, greutatea
specifică a cheltuielilor materiale de producție în produsul so-
cial a crescut, se oglindește în raportul dintre datele empirice
și teoretice referitoare la acest indicator. În perioada 1966—1968
raportul calculat pentru cheltuielile materiale de producție a
avut tendința de creștere, în timp ce al venitului național ten-
dința de descreștere, iar în 1973 cheltuielile materiale au evo-
luat peste tendința, iar venitul național sub tendința.

Tabelul 2
Greutatea specifică a cheltuielilor materiale
de producție în produsul social

A	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Indus- trie	63,2	63,5	63,2	62,9	62,0	61,1	60,9	60,3	59,2	59,2	58,9
Total	57,62	57,72	58,61	59,24	59,20	59,45	58,78	58,57	58,70	58,27	58,12

Se remarcă scăderea accentuată a cheltuielilor materiale în
industrie — cu 4,3% în perioada 1965—1975. Corelind această
evoluție a cheltuielilor materiale din industrie cu locul acestei
ramuri în crearea venitului național, rezultă cât se poate de clar
rolul primordial al industriei în asigurarea creșterii rapide a
venitului național. Contribuția industriei la crearea venitului
național a crescut în cei 10 ani de la 48,9% în 1965 la 67,0% în
1975.

Deosebit de semnificativă pentru analiza creșterii venitului
național este contribuția ramurilor producției materiale la for-
marea sporului. Contribuția ramurilor producției materiale la
creșterea venitului național a fost calculată conform următo-
relor relații :

$$\frac{\Delta P_N / 10}{\Delta V_N / 10} = \frac{R_{PN}}{R_{VN}} \cdot \frac{Y_0^{PN} I_{VN}}{I_{PN}} \text{ sau } \frac{R_{PN} Y_1^{PN}}{R_{VN}} \text{ unde:}$$

- R_{PN} — ritmul de creștere a producției nete din ramura „i”
 R_{VN} — ritmul de creștere a venitului național
 Y_1^{PN} — ponderea producției nete a ramurii „i” în venitul na-
 țional
 I_{PN} — indicele producției nete din ramura „i”
 I_{VN} — indicele venitului național

Rezultatele obținute evidențiază rolul hotărîtor al industriei
(tabelul 3). Astfel, din creșterea totală a venitului național în
perioada 1966—1975, industria deține aproape 80%, față de 67%
cît reprezintă ponderea producției nete a creșterii ramurii în
venitul național în anul 1975.

Aceste două cifre sînt o reflectare concludentă a modului de
folosire a resurselor alocate acestei ramuri. Rolul hotărîtor al
industriei în asigurarea creșterii rapide a venitului național
devine și mai evident dacă se ține seama de faptul că în 1975,
acestei ramuri i-a revenit numai 30,6% din populația ocupată,
respectiv 41,6% din fondurile fixe existente în economie, peste
50% din totalul investițiilor făcute în economie în perioada
1966—1975. Deci, resursele alocate acestei ramuri sînt cu mult
sub nivelul contribuției sale la crearea venitului național și la
asigurarea creșterii lui.

Și în perioada viitoare se va acorda cea mai mare importanță
dezvoltării industriei. În Programul Partidului Comunist Ro-
mân de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate se
subliniază că : „Crearea unei industrii puternice este factorul
hotărîtor al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate,
al ridicării continue a nivelului material și spiritual al popu-
lației, al asigurării independenței și suveranității țării”.

Trebuie remarcată contribuția diferită a industriei la creș-
terea venitului național în cele două subperioade. În perioada
1966—1970 ponderea industriei în sporul venitului național a
fost de 88,0%, scăzînd la 75,5% în cincinalul 1971—1975. Aceasta
nu înseamnă nicidecum micșorarea importanței industriei în
asigurarea creșterii venitului național, ci dimpotrivă, este vor-
ba, fără îndoială, de o creștere a rolului acestei ramuri în
condițiile dezvoltării multilaterale a ansamblului economiei. În
perioada 1966—1970 industria deținea într-adevăr 88% din
creșterea venitului național, ceea ce reprezintă 55 miliarde lei,
în timp ce echivalentul absolut al ponderii de 75,5% — în ul-
tima perioadă cincinală — este de cca 113 miliarde. Creșterea

Tabelul 3

Dinamica și structura pe ramuri a venitului național

Ramura	Dinamica venit. național 1975/1965	Structura venitului național		Contribuția ramurilor la formarea sporului venitului național		
		1965	1975	1966— 1975	1968— 1970	1971— 1975
O	1	2	3	4	5	6
Industria	339	48,9	67,1	79,5	88,0	75,5
Construcții	253	8,0	8,2	8,3	13,1	6,2
Agricultura	126	28,9	14,7	5,1	2,6	8,4
Celelalte ramuri ale producției industriale	173	14,2	10,0	7,1	1,5	9,9
Total	247	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa : Anuarul Statistic R.S. România, 1976, pag. 53.

rolului industriei devine și mai evidentă dacă se are în vedere
faptul că, fiecărui procent din contribuția industriei la creș-
terea venitului național i-au revenit 625 milioane lei în 1968—
1970, respectiv 1497 milioane lei în perioada 1971—1975 din
sporul venitului național.

Cu toate că rolul industriei a crescut continuu în perioada
analizată, scăderea relativă a aportului acesteia în creșterea
venitului evidențiază un aspect deosebit de semnificativ pen-
tru dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor ramurilor
economiei. Acest aspect este legat de omogenizarea ramurilor
economiei, atît din punctul de vedere al nivelului dotării cît
și al eficienței resurselor alocate. În acest sens trebuie men-
ționată îmbunătățirea poziției agriculturii în asigurarea creș-
terii venitului național, mai ales în perioada 1971—1975. Fac-
torul hotărîtor care a stat la baza creșterii gradului de omoge-
nitate a ramurilor economiei a fost industria, ramură care a
asigurat introducerea progresului tehnic, iar pe această bază,
creșterea eficienței folosirii resurselor materiale și umane din
celelalte ramuri.

Ca urmare a omogenizării ramurilor economiei s-a redus in-
dicele de devansare a venitului național de către producția
netă din industrie. Această tendință este specifică, de fapt, tu-
tutor indicatorilor care reflectă sintetic locul industriei în ca-
drul sferei producției materiale. Evoluția indicatorilor din in-
dustria față de cei pe întreaga economie națională (tabelul 4)
este urmarea firească a rolului pe care-l deține această ramură
în asigurarea folosirii eficiente a resurselor alocate, tocmai
datorită faptului că ei îi revine sarcina de a asigura introduce-
rea progresului tehnic în producția materială.

Tabelul 4

Indicatorii	1965	1970	1975
1. Productivitatea muncii	2,30	2,37	1,93
2. Înregistrarea muncii cu fd. fixe	2,55	2,34	1,85
3. Ponderea consumului productiv	1,09	1,02	1,01
4. Eficienta netă a fondurilor fixe	0,91	0,99	1,03

Sursa : Calculat pe baza Anuarului Statistic R.S. România 1976, pag.
48—53, ca raport dintre nivelul indicatorului din industrie și indicatorul
corespunzător la nivelul economiei.

Indicatorii tabelului 4 permit caracterizarea evoluției locu-
lui industriei în creșterea venitului național, în sensul că
oglindește sintetic schimbările intervenite în sfera producției
materiale, schimbări care se reflectă în apropierea indicatori-
lor : dotarea muncii cu fonduri fixe și consumul material pe
unitate de produs. Aceeași tendință manifestă principalii indi-
catori care reflectă folosirea fondurilor fixe și forței de muncă
(productivitatea muncii și eficiența folosirii fondurilor).

Deosebit de semnificativ pentru creșterea venitului național
în perioada 1971—1975 a fost îmbunătățirea modului de folo-
sire a fondurilor fixe în industrie, folosire care se situează
deasupra nivelului de folosire pe întreaga economie. Acest fapt
este cu atît mai important, cu cît, este cunoscut că un factor
important de creștere economică este modificarea structurii
pe ramuri a fondurilor fixe, cît și schimbările intervenite în
interiorul fondurilor fixe în cadrul aceleiași ramuri de pro-
ducție, în favoarea mașinilor, utilajelor, instalațiilor etc.

Pornind de la volumul investițiilor prevăzute în planul na-
țional unic pentru perioada 1976—1980 și de la repartizarea pe
ramuri a acestora, rezultă că și în perioada viitoare, industriei
îi revine rolul hotărîtor în creșterea venitului național, aceasta
atît prin îmbunătățirea modului de folosire a resurselor alo-
cate acestei ramuri, cît și prin crearea condițiilor care să asi-
gure creșterea eficienței în celelalte ramuri ale producției
materiale.

lector univ. Paul WAGNER

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

DECENIUL AL VII-lea, care în general a reprezentat perioada dominației new-economics-ului, a cunoscut un adevărat boom al modelării economice. Marile posibilități pe care aplicarea matematicii în economie le oferă modelării economice, alături de o serie de importante realizări ale statisticii — teoretice și practice — au facilitat elaborarea unui imens arsenal de modele cu funcție prognostică. Au apărut o sumedenie de centre specializate de econometrie, unele din ele de mare prestigiu științific. Cu toate acestea, nici unul din ele nu a reușit să asigure o prognoză a economiei suficient de apropiată de cursul real al proceselor economice pentru a putea constitui baza unor decizii adecvate. Nici o prognoză economică nu a putut prevedea vreuna din cele 6 crize cu care Statele Unite au fost confruntate în perioada postbelică. La sfârșitul anului 1975, cu toate că începuseră să se facă simțite anumite semne ale crizei ce avea să izbucnească în 1974, toate prognozele — inclusiv ale institutelor de cea mai mare autoritate — prevedeau creșterea economiei. La jumătatea lui 1974, BUSINESS WEEK scria: „Chiar cu numai șase luni în urmă, nici un economist nu a putut prevedea că națiunea va trăi chinurile celei mai grave recesiuni din ultimii 40 de ani”¹⁾. Economiști de mare prestigiu, printre care și unii reprezentanți de frunte ai economiei matematice și statisticii economice ca W. Leontief²⁾, P. Samuelson³⁾, J. K. Galbraith⁴⁾, O. Morgenstern⁵⁾, S. Kusnetz⁶⁾, inclusiv W. Heller⁷⁾, remarcă lipsa de eficiență a modelării economice. Încercând să-și explice această situație, BUSINESS WEEK aprecia că „atunci când prognozele se dovedesc profund greșite, aceasta presupune că ceva este greșit în însăși teoria” pe care ele sînt concepute. „Entuziasmul necritic față de formulele matematice duce cele mai

Economia occidentală între prognoze fără crize și realități în criză

adesea — scria V. Leontief — la aceea că în spatele unui impresionant front de simboluri algebrice se ascund teze efemere din punctul de vedere al conținutului esențial al obiectului... Este ceva scandalos spectacolul reprezentînd un atît de mare număr de oameni ocupați cu rafinarea analizei unor situații economice despre care nu au nici un motiv să presupună că ar putea vreodată să apară în realitate... Este o situație nesatisfăcătoare în care este chiar ceva necinstit” (op. cit. p. 2). Această ignorare a realității de către teoria economică burgheză ortodoxă, claustrată în sferile unei formalizări abstracte, în afară de spațiu și timp, asocială, dar aureolată de „exactitate matematică”, îngrijorează în ultimii ani tot mai numeroase cercuri de economiști care, sub imperiul neprevăzutei evenimente ale mișcării economiei — crizele și inflația —, constată lucid incapacitatea științei lor economice nu numai de a oferi instrumente de control asupra acestei mișcări dar și de a explica evenimentele, respectiv procesele, pe care le generează. „Semnalele de alarmă” și insistentele chemări către o fundamentală regîndire a însuși modului de a concepe cunoașterea economică, în sensul recunoașterii caracterului social al

obiectului ei, sînt astăzi o prezență constantă pînă și în paginile unei publicații ortodoxe ca AMERICAN ECONOMIC REVIEW. Una dintre cele mai patetice și analitice asemenea chemări a fost lansată de R.A. Gordon, președintele pe anul 1975 al Asociației americane a economiștilor, care, în discursul său prezidențial, s-a referit la îngrijorătoarea incapacitate operațională în planul practicii economice a actualelor teoretizări, atît în domeniul microeconomic cit și macroeconomic. Lipsite de legătura cu realitatea, aceste teoretizări ar fi inevitabil „irrelevante” și implicit sterile. Un bun exemplu în acest sens l-ar constitui elaborarea așa-numite teorii a creșterii economice (componentă fundamentală a new-economics-ului). Acum capătă „o tot mai largă recunoaștere faptul că eforturile considerabile depuse pentru construirea de modele ale creșterii nu au mișcat în mod semnificativ înainte cunoașterea noastră”...⁸⁾. Aceleași consecințe le consemnează R.A. Gordon și în asemenea domenii ca teoria întreprinderii, teoria echilibrului general, a distribuției veniturilor, a utilizării forței de muncă (șomajului), a investițiilor și inflației. Se afirmă că s-a pornit „de la premise nerealiste”, „îndepărtate” de realitate. Dar aceste „premise nerealiste” sînt tocmai premisele teoretico-ideologice de care aminteam, pe care sînt edificate „sinteza neoclasică”, samuelsoniană și new-economics-ul rezultat din dezvoltarea „sintezei” ca teorie de politică economică. Este vorba, în primul rînd, de premisa existenței în capitalismul contemporan, a unei piețe de liberă concurență, de premisa inexistenței, sau „nepemiterii monopolului”. Paradoxal, cu toate că încă în anul '30, sub influența lui J. Robinson și E. Chamberlin, a fost și în S.U.A. dezvoltată teoria concurenței monopoliste sau concurenței imperfecte, „teoria echilibrului general s-a reîntors la teza concurenței perfecte”. Or, pe măsură

rută de curînd în Editura Academiei Republicii Socialiste România, este concepută ca o contribuție la precizarea, analiza rolului pe care îl are sistemul informațional în procesul de conducere al acestui important domeniu al activității economico-sociale, la întocmirea unui proiect de organizare a sistemului informațional-decizional integrat al comerțului interior.

Pornind de la obiectivul strategic al comerțului interior — autorul a considerat că deciziile în cadrul acestei activități trebuie să se refere nemijlocit la cumpărător, fond de marfă și factorii necesari care facilitează legătura între cumpărător și fondul de marfă. Pe de altă parte, organizarea sistemului informațional-decizional integrat propusă de autor vizează întreprinderea comercială cu amănuntul, ceea ce a oferit posibilitatea construirii unui sistem informațional decizional integrat adaptabil la toate treptele organizatorice ale comerțului interior din țara noastră.

Invențiile și eficiența economică

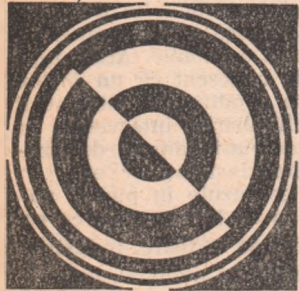
● La rubrica „Schimb de opinii”, revista VOPROSI EKONOMIKI publică în nr. 5/1977, în deschiderea unei dezbateri pe tema utilizării tuturor pirghiilor economice în cadrul ciclului „știință-producție”, articolul U-silenie orientat planov l stimulu na visokoeffektivnuiu tehniku (Accentuarea orientărilor planurilor și stimulentele în vederea unei tehnici noi de mare eficiență), de L. Gatovski, membru corespondent al Academiei de științe a U.R.S.S. Printre altele, autorul afirmă că, în prezent, este deosebit de important să se sporească cerințele relative la eficiența tehnicii noi pe calea sporirii barierei în calea pătrunderii în producție a tehnicii de eficiență redusă. Orientările propuse sînt: 1. criteriul alegerii unei variante să nu fie raportarea la tehnica existentă — din țară sau de peste hotare — de calitate superioară, ci depășirea parametrilor acesteia. O

atare diferență ar trebui să se reflecte în aprecierea muncii, în adăosurile la preț, în stimularea materială și morală; 2. creșterea însemnată a rolului invențiilor în producția tehnicii noi (în prezent doar 1/3—1/4 din elaboratele tehnico-științifice se bazează pe invenții, iar eficiența medie a invențiilor a diminuat mai mult decît de două ori în ultimii zece ani); 3. extinderea sistemului atestării elaboratelor tehnice (proiect tehnic, model experimental) în ce privește calitatea pentru a determina a) parametrii ce caracterizează nivelul tehnic și eficiența respectivei tehnici proiectate; b) măsura în care sînt verificați acești parametri; c) dacă noile elaborate tehnico-științifice, se bazează sau nu pe invenții. L.G. subliniază faptul că în ultimul timp a crescut necesitatea ameliorării radicale a informării privitoare la brevete și a transformării ei în baza reală a tuturor elaborărilor tehnico-științifice.

FIȘE

Vasile Smărăndescu

Sistemul informațional-decizional integrat în conducerea comerțului interior

● Lucrarea Sistemul informațional-decizional integrat în conducerea comerțului interior de Vasile Smărăndescu, apă-

e „blocurile de putere s-au multiplicat”, firmele devenind tot mai mari, la ombinările pe orizontală și verticală dăugindu-se conglomeratele... iar rolul guvernului în funcționarea piețelor a rescut ferm, teoria micro-economică – pune Gordon – și-a întors tot mai mult privirea (de la realități) cu tot mai multă pasiune către construcțiile ipotetice ale echilibrului general în condiții de concurență perfectă” (op. cit. p. 7). De fapt, nu teoriei economice în sine trebuie să i se impute această incapacitate de adaptare, ci pozițiile ideologice (obiective sau deliberate) a teoreticienilor burghezi – implicite în teza „concurenței perfecte”: renunțarea la această teză, recunoașterea rolului dominant al monopolurilor în economia americană contemporană ar obliga la analiza consecințelor în plan economic și social ale acestei dominații.

În cadrul ideologiei economice burgheze analiză multilaterală a implicațiilor dominației monopolurilor asupra mecanismului economic și vieții sociale a fost făcută de J.K. Galbraith de pe

pozițiile intereselor burgheziei mici și mijlocii. Dar existența și consecințele acestei dominații sint acum tot mai mult recunoscute – într-o formă sau alta – sub presiunea realităților, atât de reprezentanții new-economics-ului cit și ai orientării neoclase. J. Tobin a trebuit să consemneze acest fapt în discursul prezidențial la Asociația americană a economiștilor: „puternicele monopoluri și oligopoluri – spunea el – ...sint imune în fața concurenței la stabilirea salariilor și prețurilor...⁹⁾, iar W. Heller recunoștea și el, în discursul prezidențial din dec. 1974 la aceeași Asociație, că „ocuparea deplină a forței de muncă, stabilitatea prețurilor și libertatea deplină a opțiunii economice nu pot exista într-o lume a unor puternice organizate grupe de producători”¹⁰⁾.

În al doilea rând este vorba de premisa că statul poate interveni în economie ca o forță neutră, independentă de subiecții economici. Așa cum am menționat, înșiși reprezentanții new-economics-ului au fost nevoiți să constate imposibilitatea unei poziții „neutre” în politica economică. Exponent al intereselor sistemului, și implicit al sistemului marilor corporații, statul capitalist nu poate interveni decât în limitele, istoricește determinate, și în continuă mișcare, ale acestor interese. Întrucât, în ultimă instanță, principala expresie a dereglărilor din economie o constituie distorsiunile structurale, dezechilibrul ciclic dintre oferta potențială de bunuri și servicii și cererea totală solvabilă, problema cheie cu care este confruntată de fapt economia – și respectiv statul – este cea a distribuirii veniturilor. După cum remarcă K. Arrow, „problema care devine acută este că piața, așa cum este, nu realizează o distribuie a veniturilor și puterii care să satisfacă...”. Iar „new-economics-ul, recunoaște P. Samuelson, nu a descoperit cum acționează politica în domeniul veniturilor”. Dar, după același autor, nici

o altă teorie economică, din evul mediu și pînă azi, nu a fost capabilă să facă acest lucru”¹¹⁾. Evident, se ignoră complet teoria marxistă a veniturilor. „New-economics”-ul și în general teoria economică burgheză nu au realizat această „descoperire” căci nu au dorit, sau, mai exact, pentru că în limitele ideologiei dominante nu este posibilă. „New-economics”-ul nu poate atenta la mecanismul capitalist actual de distribuie și redistribuire a veniturilor, mecanism determinat de natura orînduirii, de modul ei de organizare și funcționare, de interesele menținerii dominației de clasă a marii burghezii în defavoarea masei manipulate și oprimate. De aceea, gîndirea economică burgheză în general a evitat abordarea acestei probleme. „De ce bogăția și munca se distribuie între oameni în modul acutal, este o întrebare pe care teoreticianul economic nemarxist rar și-o pune” – scrie R.A. Gordon. De aceea „nu este surprinzător – continuă fostul președinte al Asociației americane a economiștilor – că mulți tineri economiști caută o alternativă radicală la cadrul neoclasic, pe căi mai mult sau mai puțin marxiste” (R.A. Gordon, loc. cit. p. 3-4). Pentru realizarea unei teorii care să poată explica prezentul și să ofere posibilitatea unui răspuns privind viitorul actualei societăți capitaliste, prof. Gordon acceptă chiar și ideea apelului la marxism: „Haideți să împrumutăm de la Marx și adepții săi ceea ce ni se pare adecvat...” (loc. cit. p. 11). Este aceasta nu numai o simplă afirmare a profundeii crize a „new-economics”-ului și întregii teorii economice burgheze ortodoxe, ci și o implicită și obiectivă recunoaștere a faptului că depășirea ei presupune depășirea premiselor (și limitelor) ideologice pe care această teorie este edificată.

V. GHEORGHIU

- 1) Business Week, 29.VI.1974, p. 52.
- 2) W. Leontief, Theoretical Assumptions & Nonobserved Facts, In: American Economic Review, martie, 1971, p. 1-8
- 3) P. Samuelson American Economic Review, mai 1974, p. 75.
- 4) J. K. Galbraith, Power & the Useful Economist, In: Am. Ec. Rev martie 1973, p. 1
- 5) O. Morgenstern, La science économique est-elle une science exacte? In: Problèmes Économiques n. 1277 21 iulie 1972
- 6) S. Kusnetz, Quantitative Economic Research: Trends and Problems, New York 1972
- 7) W. Heller, What's Right With Economics Am. Ec. Review, martie 1975
- 8) R. A. Gordon, Rigor & Relevance, In: American Economic Review, martie 1976, p. 5
- 9) J. Tobin, Inflation and Unemployment, In: American Economic Review, martie, 1972, p. 14
- 10) W. Heller What's Right with Economics? In American Economic Review, martie 1975, p. 6
- 11) Arrigo Levi, Journey among the Economists, Londra 1973, p. 24

Creșterea nu a reușit să reducă proporțiile sărăciei în Occident

● Cartea The Economics of Inequality (Economia politică a inegalității), Clarendon Press, Oxford, 1976, 296 p., a prof. A.B. Atkinson de la Universitatea din Essex, este o încercare de analiză a problemelor veniturilor și nevoilor, salariilor și profiturilor, bogăției și sărăciei în țările occidentale. Se încearcă o definire a conceptelor, sprijinită pe numeroase date empirice, în mare măsură comparabile, indeosebi din Marea Britanie și S.U.A. Spicuim din capitolul „Sărăcia”: „Consiliul Consilierilor Economici a proclamat în 1964 că în eliminarea sărăciei s-au produs de la al doilea război mondial progrese substanțiale și estimările sale arată că proporția familiilor sărace a scăzut de la 32 la sută în 1964 la 20 la sută în 1962. După cifre mai recente, proporția ar fi scăzut în continuare la 12 la sută în 1972. Această concluzie depinde ca-

tegoric de definirea sărăciei... Dacă delimitarea sărăciei formulată de Consiliu ar fi raportată la anul 1935 și nu la 1947... proporția sărăciei ar fi de 19 la sută în 1947 și exact aceeași în 1970... Această reflectă eșecul celor douăzeci de ani de prosperitate fără precedent și de creștere economică rapidă în a aduce vreo schimbare semnificativă în distribuiea venitului, cel puțin la capătul de jos. Așadar, sărăcia pare a fi în Statele Unite ca și în Anglia o problemă durabilă”.

O nouă publicație poloneză

● La Cracovia a apărut primul număr al revistei „Ergonomia”, organ al Comitetului pentru ergonomie de pe lângă prezidiul Academiei de științe a R. P. Polone. Noua publicație își propune să abordeze aspectele științifice și practice ale schemei ergonomice clasice: om – mașină – sănătate fizică, probleme și rezolvări specifice în diferite ramuri ale industriei,

în agricultură, silvicultură, transporturi, construcții, implicații în proiectarea de arhitectură etc..

Zoltán Király

PROBLEME ALE ORGANIZĂRII CONDUCERII MINELOR

Editura tehnică

● Lucrarea dr. economist Zoltán Király, consultant în organizare și conducere, intitulată Probleme ale organizării condu-

FIȘE

cerii minelor (Editura tehnică, 1977, 184 pag.), completează literatura de specialitate din țara noastră într-un moment cînd industria noastră minieră este angajată în realizarea sarcinilor privind creșterea în ritmuri înalte a producției de cărbune, în concordanță cu progresul de ansamblu al economiei naționale. După cum arată dr. ing. Ion Mineu, prefațatorul cărții, autorul „reușește să identifice anumite regularități ale conducerii minerului și, pe această bază, să elaboreze tehnici și procedee de perfecționare a conducerii unităților miniere”. Z. K. își propune să aducă o contribuție științifică la progresul teoriei și practicii conducerii prin promovarea principiului corespondenței dintre responsabilitate și autoritate.

UN COMPENDIU UTIL PENTRU ANALIȘTII DE SISTEME

APARIȚIA CIBERNETICII și, mai recent, constituirea teoriei sistemelor ca știință de maximă generalitate, au exercitat o influență considerabilă asupra tuturor științelor și aplicațiilor practice ale acestora. Numită pe drept cuvânt „latina modernă”, teoria sistemelor impune, prin conceptualizarea sa și principiile sale, o optică nouă, un demers în centrul căruia se află noțiunea de sistem, cu proprietățile sale fundamentale — integritate, autoreglare, autoorganizare și ierarhizare. O primă consecință este că însuși sistemul cibernetic devine un caz particular al unei familii mai cuprinzătoare.

Printre științele care au beneficiat în mod deosebit de aportul teoriei sistemelor este știința conducerii și organizării în general, și a sistemului informațional, în particular. Nu este exagerată afirmația că între reprezentarea de acum două decenii despre sistemul informațional și cea actuală distanța este ca între reprezentarea ptolemeică și cea coperniciană despre sistemul solar. Evident, statutul științific și profesional al celor ce lucrează în domeniul informațional cunoaște și el o adevărată mutație. Cunoștințele cerute analistului de sisteme trebuie să îmbrățișeze o arie vastă, fiind furnizate de un număr mare de discipline moderne, printre care: cibernetică, cercetarea operațională, informatica și teoria sistemelor.

Să consemnăm de la început că meritul principal al lucrării recenzate *) constă în aceea că, pornind de la principiul riguros științific, ea selectează și sistematizează cunoștințele de care are nevoie un analist de sisteme, oferindu-i acestuia un veritabil compendiu. Pentru a identifica locul pe care lucrarea îl ocupă în literatura de specialitate, scopul pe care îl urmărește, este necesar să punem în evidență concepția care stă la baza cărții. Autorii pornesc de la considerarea unității economice ca un hipersistem ce se compune din trei sisteme intercorelate: sistemul **productiv** (tehnologic, logistic sau operațional), sistemul **informațional decizional** și sistemul **relațiilor umane** (psihosociologic) (p. 91). „Cartea analistului de sisteme” are ca domeniu sistemul informațional-decizional, în sensul cel mai larg; viziunea sistemică i-a obligat pe autori să țină seama în permanență și de celelalte sisteme, de interrelațiile existente. În aceste condiții sistemul informațional nu este privit ca sistem relativ autonom, ci ca sistem informațional-decizional, integrat în întreaga activitate de conducere.

*) Gh. Boldur — Lătescu, Gh. Ciobanu, I. Băncilă: Cartea analistului de sisteme, Ed. științifică și enciclopedică, București, 1976, 400 p.

Această concepție previne unele tendințe unilaterale, cum ar fi aceea de a supraestima rolul sistemului informatic ignorând interesele beneficiarului care este unitatea economică. Preocuparea pentru aspectele economice reale, pentru perfecționarea activității economice și realizarea unei înalte eficiențe economice este prezentă de-a lungul întregii cărți.

Nu putem să nu fim de acord cu definiția analizei de sistem propusă de autori: „un complex de metode pentru conducerea eficientă a organismelor social-economice, care preia idei și procedee din cibernetică, teoria generală a sistemelor, cercetarea operațională, informatică, psihosociologia organizării și alte discipline ale managementului și organizează aplicarea acestora într-o secvență riguroasă de activități inter-corelate” (p. 399) și cu definiția analistului: „specialistul care elaborează proiecte de sistem informațional-decizional; în acest scop el analizează și definește necesarul de informații în activitatea de management, stabilește rețeaua informațională și elaborează soluții în principalele activități decizionale, utilizând la nevoie metode matematice...” (p. 44). Rezultă cu toată claritatea nu numai întinderea cunoștințelor de care trebuie să dispună un analist de sisteme, ci și răspunderea în cadrul activității de conducere a unităților economice.

În lumina acestei concepții este organizată materia cărții a cărei finalitate este deci aceea de a oferi, într-o formă condensată, cunoștințele necesare unui analist de sisteme (subînțeleg ca sisteme informațional-decizionale ale unităților economice).

Primul set de „cunoștințe” se referă la sistemul informațional propriu-zis, plecând de la formele „clasice” ale evidenței și formularisticii, continuându-se cu analiza și proiectarea sistemelor informatice și încheindu-se cu forma cea mai completă, aceea a analizei și proiectării informațional-decizionale. Al doilea set cuprinde informații succinte despre cercetarea operațională în optimizarea deciziilor, fiind selectate în acest scop: modelarea proceselor economice, teoria probabilităților și statistica matematică, teoria grafelor, analiza drumului critic, programarea matematică, fenomene de așteptare, gestiunea științifică a stocurilor, metoda simulării, programarea operativă a producției și teoria deciziei. Al treilea set oferă informații despre calculatoare și proiectarea sistemelor de programe — modele matematice, algoritme, scheme logice, structuri complexe de date, sisteme de programe. Acestor trei corpuri principale de informații li se adaugă în chip

fieric — deși succint — informații despre aspectele psihosociologice în analiza de sistem. „Cartea analistului de sisteme” se încheie cu considerații pertinente despre implementarea sistemului informațional-decizional a celui informatic, ca și despre funcționarea sistemului în regim normal.

Problemele sunt expuse cu maximă concizie și economie, însoțite de exemplificări, calcule, scheme pentru a putea reda întotdeauna esențialul dintr-o informație foarte întinsă.

Experiența românească este valorificată în mare măsură, inclusiv experiența autorilor în analiza, proiectarea și implementarea sistemelor informațional-decizionale la unele întreprinderi industriale.

De mare utilitate se dovedește bibliografia fiecărui capitol, selectată cu grijă, vădind dimensiunea efortului documentar pe care l-au depus autorii. Practic, a fost valorificată literatura cea mai recentă a problemei, la scară națională și internațională. În problemele controversate sau încă insuficient clarificate, autorii își expun părerea, propun definiții, fac observații critice cu competență și franchețe. Unor considerații generale, autorii le-au preferat în toate cazurile definiții clare. Tratatrea problemelor este subordonată unor idei majore în rindul cărora figurează, pe primul plan, asigurarea unei eficiențe economice, formulată în una din concluziile lucrării: „Eficiența unui proiect bine întocmit rezultă din perfecționarea activităților informațional-decizionale care, la rindul lor, contribuie la îmbunătățirea procesului direct productiv” (p. 389). Această profesiune de credință a autorilor, atestată în întreaga carte, îi conferă o indiscutabilă valoare practică, aceea de compendiu pe care numeroșii analiști de sisteme îl vor folosi în activitatea lor.

„Cartea analistului de sisteme” este — ca să folosim o expresie frecvent întâlnită în lucrare — „un sistem deschis”: viitoare ediții — nu avem nici o îndoială în această privință — vor „integra” și alte elemente, unele din cele ce figurează în actuala ediție vor fi dezvoltate, altele vor fi diminuate. Am sugera, de pildă, ca paragraful consacrat teoriei probabilităților și statisticii matematice să fie înlocuit, făcându-se o simplă referire la una din lucrările existente și unde problemele sunt tratate pe larg. De asemenea ni se pare indicat ca partea destinată aspectelor psihosociale să fie dezvoltată. Bibliografia ar putea include și numele prestigioase ale lui L. von Bertalanffy, L. A. Zadeh, E. Polak, cu contribuții esențiale la teoria sistemelor. În viitoarele ediții s-ar putea folosi și sistemul anexelor, în care să figureze unele demonstrații matematice, tabele cu valori numerice sau dezvoltări ale unor metode.

Vladimir TREBICI

CONTROLUL MUNCITORESC

(Urmare din pag. 17)

control muncitoresc. În același timp, realitățile din economie evidențiază că persistența anumitor neajunsuri, a unor lipsuri și greutăți este legată și de modul în care se organizează, urmărește și controlează aplicarea hotărârilor de partid și a legilor țării. În acest domeniu, așa după cum a subliniat secretarul general al partidului, „Nu în suficientă măsură, controlul muncitoresc și controlul oamenilor muncii reușesc să descopere la timp și să ajute colectivele, organele de conducere colectivă în lichidarea unor greșeli și abateri, în perfecționarea activității”). Se impune deci ca toate consiliile de control muncitoresc să întărească controlul aplicării hotărârilor și legilor, să organizeze în așa fel această activitate, încât să se prevină abaterile și încălcările, să se poată interveni concret și operativ pentru asigurarea condițiilor de îndeplinire integrală a sarcinilor, pentru ca întreaga viață economico-socială să se bazeze pe aplicarea și respectarea riguroasă a normelor legale.

Desigur, eficiența activității de control depinde în primul rînd de plegătirea, organizarea și efectuarea cu temeinicie a fiecărei acțiuni, de măsura în care problemele sunt examinate cu competență și se caută soluții realiste pentru eliminarea neajunsurilor și îmbunătățirea activității. În același timp, experiența de pînă acum evidențiază că eficiența acțiunilor întreprinse depinde și de receptivitatea conducerii unităților și a celor controlați față de constatările, de modul cum se acționează pentru aplicarea măsurilor stabilite. Tocmai de aceea, consiliile de control muncitoresc nu trebuie să considere că și-au îndeplinit sarcinile odată cu constatarea unor stări de fapt și elaborarea unor măsuri, care oricît de bune ar fi, nu conduc în mod automat la eliminarea neajunsurilor, ci trebuie să participe și să sprijine nemijlocit activitatea de organizare și aplicare practică a programelor de măsuri elaborate pentru îmbunătățirea activității.

*) Nicolae Ceaușescu. Cuvîntare la Consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii. Ed. politică, București, 1977, p. 12.

După Conferința pentru cooperare economică internațională

EPISODUL PARIS

I. Considerente strategice

CEL CE VA RECONSTITUI într-o zi îndelungatul și complexul proces de negocieri internaționale pe care îl implică, între altele, edificarea unei noi ordini economice în lume nu va putea să nu rezerve o pagină și „Conferinței pentru cooperare economică internațională” de la Paris.

A fost inițiată la începutul lui 1975, a început la sfârșitul aceluiași an și s-a încheiat după optsprezece luni de discuții efective. „Ultima rundă” s-a terminat nu la 1 iunie 1977, cum fusese prevăzut, ci la 3 iunie, după două ultime nopți albe. Nu a fost nici prima și nu va fi nici ultima dintre reuniunile internaționale din epoca noastră care se încheie astfel, după nopți albe, cu participanții epuizați. A VII-a sesiune specială a Adunării Generale a Națiunilor Unite nu s-a încheiat oare, în septembrie 1975, spre orele 6 dimineața? Și U.N.C.T.A.D. IV, de la Nairobi, nu s-a încheiat după multe nopți albe, la două zile după data pentru care delegații își rezervaseră, în prealabil, biletele de întoarcere spre țările lor?

Asemenea eforturi de ultim moment exprimă, de regulă, căutarea înfrigurată a unei soluții care, cel puțin, să evite ruperea punților și să facă posibilă continuarea dialogului, după ce acordul asupra problemelor de fond înscrise pe agenda unei reuniuni s-a dovedit imposibil în cursul unor îndelungate și aspre confruntări de poziții.

Rezultatele dezamăgitoare ale Conferinței de la Paris au fost întimpinate cu aprecieri diferite.

Presa occidentală și-a exprimat decepția prin titluri categorice: „Eșec”, „Explozie Nord-Sud”, „Imposibilul dialog”, „Conferința de la Paris n-a pus bazele noii ordini economice” etc.

Reacția țărilor în curs de dezvoltare a fost mult mai echilibrată și mai nuanțată; ele au subliniat că rezultatele Conferinței au fost departe de așteptări, și-au manifestat dezamă-

girea față de poziția statelor industrializate, dar nu au contestat unele progrese în probleme de interes secundar și au reliefat importanța pe care o are continuarea dialogului în cadrul Națiunilor Unite.

Pentru a înțelege aceste deosebiri de aprecieri trebuie să avem în vedere semnificația Conferinței de la Paris în strategiile celor două părți aflate, față în față, la masa negocierilor.

Pentru țările capitaliste industrializate, care au inițiat-o, Conferința de la Paris trebuia să reprezinte marele „dialog Nord-Sud”, destinat să rezolve ceea ce în concepția lor ar constitui esențialul noii ordini economice internaționale.

Pentru țările în curs de dezvoltare, care au acceptat-o, Conferința de la Paris a reprezentat o încercare suplimentară în efortul perseverent făcut spre a se trece efectiv de la confruntare la colaborare în procesul de restructurare a relațiilor economice internaționale în ansamblul lor.

Să începem, însă, cu începutul.

Conferința de la Paris a fost consecința directă a „crizei petrolului” din 1973—1974.

Sub impresia efectelor produse de embargoul temporar al petrolului și de creșterea prețurilor la această principală resursă energetică, țările industrializate — aflate în plină criză ciclică — au acționat în patru direcții principale:

a) elaborarea de programe naționale pentru economisirea fițeiului și dezvoltarea de resurse energetice alternative, acțiuni care și-au găsit expresia cea mai concludentă în „Programul Independență” al S.U.A.;

b) măsuri energice adoptate pe planul relațiilor bilaterale spre a „recicla” petrodolarii în interesul propriei lor relansări economice;

c) înființarea, în noiembrie 1974, a Agenției Internațio-

nale pentru Energie, ca instrument comun de presiune asupra producătorilor de țiței, în primul rând prin majorarea stocurilor de urgență ale statelor O.C.D.E. membre :

d) angajarea unui dialog global cu țările O.P.E.C. spre a-și asigura continuitatea aprovizionării cu țiței și a evita o nouă majorare a prețului.

Această ultimă direcție de acțiune a stat la originea Conferinței de la Paris, la care țările capitaliste industrializate au urmărit cu perseverență instituționalizarea unei forme oarecare de concertare între producătorii și marii importatori de țiței.

În strategia țărilor capitaliste dezvoltate, găsirea unei asemenea forme de concertare permanentă avea ca scop nu numai evitarea repetării unor măsuri unilaterale din partea O.P.E.C. (similare celor adoptate în 1973), dar și — pe cale de consecință — diminuarea funcției O.P.E.C. și crearea unei rupturi între țările exportatoare de țiței și ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, prin reducerea problematicii vaste a noii ordini internaționale la problematica resurselor energetice și eliminarea „ipotecii țițeiului“ din negocierea problemelor mondiale privind subdezvoltarea.

Slăbiciunea poziției țărilor capitaliste industrializate decurgea din faptul că „dosarul țițeiului“ reprezenta singurul dosar în care ele apăreau în poziția de solicitator în marea confruntare contemporană referitoare la restructurarea relațiilor economice internaționale.

Fără a respinge ideea dialogului privind problema țițeiului, țările O.P.E.C. au reușit să impună lărgirea tematicii Conferinței de la Paris prin includerea și a altor probleme vitale pentru țările în curs de dezvoltare (problema materiilor prime în ansamblul ei, problema datoriei externe, problema fluxurilor de capital spre țările în curs de dezvoltare, problema transferului de tehnologie etc.), precum și lărgirea sferei participanților¹⁾.

Conferința de la Paris a început, astfel, sub semnul unui compromis. Țările capitaliste industrializate au acceptat să discute practic despre noua ordine economică internațională chiar dacă, așa cum menționa ironic un comentator, nu se gîndeau decît la o nouă ordine energetică. Țările în curs de dezvoltare participante au acceptat discuția chiar dacă, în acest scop, — spre a folosi expresia ministrului de externe din Peru — „timp de 18 luni, am părăsit «locuința» noastră naturală O.N.U., UNCTAD, «cei 77», nealiniații“.

Pentru nici una dintre părțile angajate în negociere concesiile menționate nu au fost lipsite de riscuri.

Un ziarist care a urmărit dezbaterile din Avenue Kleber observa că în sălile Conferinței a stăruit permanent „mirosul petrolului“. Sub imperiul acestui miros — dar și al crizei economice mondiale care demonstrează tot mai evident că stabilitatea și prosperitatea economică mondială depind mereu mai puternic de lichidarea subdezvoltării — țările industrializate au fost nevoite să efectueze unele deschideri spre revendicările țărilor în curs de dezvoltare.

Declarația adoptată de principalele șapte țări industrializate la Conferința de la Londra din 7—8 mai 1977, cînd acestea și-au coordonat pozițiile pentru ultima rundă a dialogului de la Paris, recunoaște expres că „între prosperitatea țărilor dezvoltate și a celor în curs de dezvoltare există o **corelație**... Atît națiunile dezvoltate, cît și cele în curs de dezvoltare au un **interes reciproc** în menținerea unui **climat favorabil dezvoltării stabile** a întregii lumi“ (sublinierile noastre). De asemenea, cuvîntarea președintelui Carter, rostită la Universitatea Notre Dame din Indiana (S.U.A.) la 22 mai 1977 marchează o evoluție care nu poate fi ignorată dacă

1) La Conferința de la Paris au fost 27 de participanți : 19 din partea țărilor în curs de dezvoltare (Algeria, Arabia Saudită, Argentina, Brazilia, Camerun, Egipt, Indonezia, India, Irak, Iran, Iugoslavia, Jamaica, Mexic, Nigeria, Pakistan, Peru, Venezuela, Zair, Zambia) și 8 din partea țărilor capitaliste dezvoltate (Australia, Canada, Elveția, Japonia, Spania, Suedia, S.U.A. și reprezentantul țărilor membre în Piața Comună).

avem în vedere poziția de principiu, negativă, pe care o adoptaseră Statele Unite în mai 1976 la Nairobi.

Aceste deschideri în declarații de principiu, nu și-au găsit și materializarea corespunzătoare la Conferința de la Paris. Măsurile pe care țările industrializate s-au declarat dispuse să le adopte sînt încă departe de cele formulate de țările în curs de dezvoltare prin „Declarația“ și „Programul de acțiune“ elaborate la Manila.

Pașii pe care țările industrializate i-au făcut la Paris în întîmpinarea revendicărilor țărilor în curs de dezvoltare sînt încă minori, dar este evident că ele nu mai pot gîndi astăzi problemele noii ordini economice internaționale în termenii exclusivi ai unei noi ordini energetice.

În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, două fapte mi se par esențiale. Țările O.P.E.C. au respins pînă la capăt ideea instituționalizării unui dialog separat asupra problemelor energiei și, în esența lor, revendicările de la Manila au rămas nealterate. Capcana propusă de țările industrializate drept alternativă la procesul real de instaurare a unei noi ordini internaționale a fost evitată, iar obiectivul strategic al neocolonialismului de scindare a unității țărilor în curs de dezvoltare, nu a fost atins.

Dimpotrivă, ideea unității de acțiune a cîștigat și mai mult teren. Conferința de la Paris — amintea Manuel Perez Guerrero, copreședintele acesteia din partea țărilor în curs de dezvoltare, — a arătat că „multe interese leagă țările producătoare de petrol și țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol, mult mai multe decît cele ce le separă“.

Conferința de la Paris a demonstrat că atunci cînd țările în curs de dezvoltare își mențin unitatea de acțiune, pe baza unei platforme principiale, pentru țările industrializate găsirea unui compromis nu este mai ușoară într-un grup restrîns de participanți, decît în cadrul firesc și democratic al Națiunilor Unite.

Constatarea aceasta nu poate fi subapreciată de cei care știu cît de serios a grevat, anul trecut, Conferința de la Paris asupra lucrărilor de la UNCTAD IV.

Cei care au participat la aceasta din urmă au măsurat întreaga greutate pe care a avut-o alternativa oferită de țările capitaliste industrializate, din dorința lor de a discuta problemele care frămîntă țările în curs de dezvoltare în ansamblul lor, nu la Nairobi, ci la Paris, într-un cadru restrîns, cu mai puține țări în curs de dezvoltare și fără țările socialiste.

Poziția principalelor țări capitaliste industrializate care a determinat eșecul principalelor negocieri de la UNCTAD IV nu poate fi separată de alternativa pariziană de care ele dispuneau.

Alternativa s-a dovedit însă amăgitoare. Din cauza aceasta s-a impus cu necesitate readucerea discuțiilor pe făgașul lor normal, al organizațiilor cu vocație și caracter universal.

Într-adevăr, rezultatele obținute la Paris urmează să fie examinate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite, în septembrie 1977, iar negocierile începute urmează să continue în sistemul organizațiilor specializate ale Națiunilor Unite, cu participarea egală în drepturi a tuturor statelor lumii. În felul acesta cîștigă teren nu numai ideea unității de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare, dar și ideea democratizării relațiilor internaționale.

Conferința de la Paris ? Concepută de unii drept forum de rezolvare a problemelor majore ale economiei mondiale contemporane, ea capătă astăzi dimensiunile reale, de simplu și trecător episod în îndelungatul și complexul proces de negocieri pe care îl implică, între altele, procesul de edificare a unei noi ordini economice internaționale.

Cît despre contribuțiile concrete ale acestui simplu episod se impune examinarea precisă a principalelor dosare care nici nu s-au deschis, nici nu s-au închis odată cu dialogul de la Paris.

Costin MURGESCU

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internationale ale produselor de bază în luna mai 1977

ÎN LUNA mai a.c. prețurile internaționale au înregistrat, pentru prima dată în cursul acestui an o tendință generală de scădere ușoară, determinată de diminuarea volumului de tranzacții. Potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au scăzut în luna mai cu 0,6%, după creșterea cu 2,7% înregistrată în primele patru luni.

Prețurile la materii prime și semifabricate industriale au scăzut pe ansamblu cu 0,8%, slăbirea interesului de cumpărare din partea consumatorilor datorându-se atât stocurilor acumulate în lunile precedente, cât și evoluției mai puțin favorabile decât indicau prognozele a economiei țărilor capitaliste industrializate. În aceste condiții, prețurile au scăzut în luna mai a.c. la metale (-0,4%), cauciuc (-1,2%), fibre animale și vegetale (-5%) și piei brute (-0,6%) și au crescut foarte ușor la minereuri (+0,2%) și lemn și produse din lemn (+0,4%).

Scăderea generală a prețurilor la produsele agro-alimentare, cu 1,7% pe ansamblu, a fost determinată de excesivitatea existentă pe plan mondial la majoritatea acestor produse (excepție au făcut cacaoa și cafeaua la care balanțele mondiale au continuat să fie deficitare), precum și perspectivele favorabile ale culturilor din acest an în principalele zone producătoare ale lumii. Prețurile au scăzut în luna mai a.c. în special la cereale (-5,2%), la zahăr și la produse tropicale (-1,6%).

În cadrul grupei de combustibili este de remarcat creșterea prețurilor la cărbuni și cocs (+0,6%), care reflectă situația conjuncturală favorabilă în care se află piața internațională a combustibililor în general, și disponibilitățile limitate de cărbune cocsificabil de calitate existentă pe plan mondial, în particular. De asemenea, prețurile au crescut la produse petroliere (+0,6%). Această creștere, foarte

INDICELE SIMETIC I.E.M. ÎN ANII 1975-1976 SI MAI 1977

Categoria de produse	Anul	Indicii anuali	Apr.	Mai
INDICE GENERAL				
	1975	219,2	220,1	219,8
	1976	226,2	225,5	224,6
	1977		237,5	236,0
1. Produse alimentare				
	1975	203,7	208,2	186,5
	1976	180,8	177,5	179,0
	1977		194,5	191,2
- cereale	1975	216,7	210,5	189,4
	1976	198,3	201,5	207,1
	1977		172,0	165,1
- semințe oleag.	1975	195,0	205,8	179,4
prod.deriv.	1976	168,7	158,7	153,6
grăs.anim.și veg.	1977		223,5	222,5
- animale, carne și prod. animal.	1975	159,3	157,4	159,2
	1976	152,8	147,0	144,8
	1977		155,9	155,8
- zahăr și produse tropicale	1975	314,0	346,5	266,9
	1976	243,5	243,1	259,2
	1977		296,5	291,8
2. Combustibil				
	1975	343,0	337,6	343,7
	1976	366,7	365,0	364,8
	1977		396,4	398,2
- cărbuni și cocs	1975	260,0	268,0	270,8
	1976	266,5	263,6	261,1
	1977		286,5	285,1
- țiței	1975	461,2	456,9	450,9
	1976	496,7	493,4	493,4
	1977		551,8	551,8
- produse petroliere	1975	373,9	358,6	359,5
	1976	408,4	405,4	403,9
	1977		44,3	442,9
3. Materii prime industriale				
	1975	189,1	190,5	196,0
	1976	201,9	199,9	200,4
	1977		200,7	205,2
- minereuri	1975	178,4	181,2	182,5
	1976	164,9	169,6	161,6
	1977		161,2	161,6
- metale	1975	185,1	184,7	193,0
	1976	194,8	195,9	197,0
	1977		192,8	192,0
- cauciuc	1975	159,8	150,9	150,5
	1976	219,5	212,1	230,9
	1977		225,5	222,8
- lemn și produse din lemn	1975	229,0	237,2	237,8
	1976	222,1	217,1	218,1
	1977		234,6	235,6
- fibre animale și vegetale	1975	162,4	160,6	166,5
	1976	228,4	197,5	208,5
	1977		251,2	238,7
- piei	1975	114,8	114,9	118,4
	1976	169,8	186,2	192,2
	1977		205,1	203,8

a) Date provizorii pentru porci vii, vite, huiți, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferossilicic, opel comercial, tablă grosă, tablă subțire, sârmă neagră, țevi din oțel, laminată de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hârtie kraftliner.

limitată pentru sezonul cald, s-a datorat între altele existenței pe piața internațională a unei însemnate supraoferte.

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

Orientări în dezvoltarea economică

PROGRAM ENERGETIC 1977 - 1981

PROGRAMUL pe anii 1977—1981, adoptat recent de guvernul vest-german, referitor la promovarea cercetărilor științifice legate de aprovizionarea economiei naționale cu energie și utilizarea acesteia, prevede alocații în sumă totală de 6,5 miliarde mărci, din care 4,5 miliarde pentru energia nucleară, 940 milioane pentru perfecționarea procedurilor de utilizare a cărbunelui în producția de energie

(milioane mărci vest-germane)

Domeniul	1972	1974	1976	1978	1980
Fiziunea nucleară	789	924	1 004	1 100	1 217
Fuziunea nucleară	57	76	85	91	107
Alte surse de energie	10	110	233	406	443

electrică, 570 milioane pentru studierea folosirii noilor surse de energie (indeosebi a celei solare), iar 490 milioane de mărci pentru prevenirea pierderilor, a risipei de energie. După cum se vede din tabel, deși se constată sporuri considerabile de alocații față de perioada precedentă în domeniul energiei nucleare, ritmul lor de creștere este cu mult depășit de cel al fondurilor destinate studierii altor surse de energie.

Perspective ale dezvoltării R.P.D. Coreene

ÎN PREZENT în R.P.D. Coreeană, după îndeplinirea cu succes a prevederilor primului plan șeptenal, pe perioada 1970—1976, este în curs de elaborare planul șeptenal de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1978—1984, care, așa cum arată tovarășul Kim Ir Sen, secretarul general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, prezintă

R.P.D. Coreene, într-un recent interviu, va marca un nou progres pe calea ridicării acestei țări socialiste la nivelul țărilor dezvoltate. Planul, care va pune un mare accent pe descoperirea și valorificarea resurselor interne, va urmări dublarea producției de ansamblu a industriei prelucrătoare. Un accent deosebit se va pune pe creșterea producției de oțel (la 7—8 milioane de tone pe an în cursul viitorului plan șeptenal), de cărbune (la 70—80 mil. tone), de energie electrică (la 60 miliarde kWh) și de ciment (la 12—13 mil. t).

EVOLUȚII MONETARE

PE UN FUNDAL relativ calm, dolarul S.U.A. a manifestat o ușoară tendință de depreciere în perioada 13—17 VI 1977. Scăderea dobinzilor pe piața internă a fost factorul care a contribuit cel mai mult la această mișcare.

În ciuda deficitului de 900 milioane mărci al balanței de plăți vest-germane pe luna aprilie a.c., comparativ cu un excedent de 800 milioane mărci în luna martie, moneda vest-germană s-a reprecizat cu peste 0,1%, terminând intervalul la 2,3550 mărci pentru 1 dolar, față de 2,3570 mărci cu o săptămână în urmă.

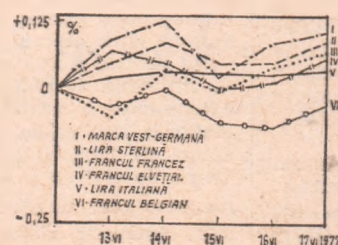
Francul elvețian, beneficiar al

celui mai scăzut indice ale inflației din Occident pe luna aprilie a.c. (de numai 1,1% ca rată anuală) a câștigat un ușor teren față de dolar, cotind la sfârșitul perioadei 2,4890 franci comparativ cu 2,4950 franci pentru 1 dolar la 10 VI 1977.

Scăderea în Italia a taxei oficiale a scontului de la 15% la 13% nu a influențat negativ cursul lirei italiene, care a continuat să se reprecieze spre un nivel de sub 855 lire pentru 1 dolar. Lira sterlină și francul francez au cotat în jur de 1,7190 dolari pentru 1 liră sterlină, respectiv 4,9420 franci pentru 1 dolar, cu toate că dobinzile la de-

pozitele în aceste valute au înregistrat o tendință continuă de scădere.

Dobinzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale în perioada 13-17 VI 1977, luându-se ca bază cursurile din ziua de 10 VI 1977.

fost în jur de 6 5/16% la cele în eurodolari, 4 5/16% la cele în eurofranci elvețieni și 4 3/8% la cele în euromărci vest-germane.

Tendința de scădere a prețului aurului a continuat și în acest interval, la sub 140 dolari/uncie, cel mai redus nivel (de 137,10 dolari/uncie fiind atins la 14 VI 1977. Revenirea ușoară de la sfârșitul intervalului — 138,75 dolari/uncie la 17 VI 1977 — este datorată mai mult unor mișcări tehnice, observatorii apreciind că, în lipsa unor factori noi, prețul metalului galben va continua să scadă.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Pregătirea celui de-al treilea

Deceniu al dezvoltării, 1981—1990

O STRATEGIE INTERNAȚIONALĂ BAZATĂ PE CERINȚELE INSTAURĂRII UNEI NOI ORDINI ECONOMICE

ASA CUM S-A MAI RELEVAT în coloanele „Revistei economice“, în prezent are loc în cadrul O.N.U., al organismelor sale, o evaluare a rezultatelor obținute de țările în curs de dezvoltare prin prisma obiectivelor stabilite în Strategia internațională pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării. După aprecierile specialiștilor, aceste rezultate pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare sînt nesatisfăcătoare. Există un larg consens că aplicarea Strategiei internaționale a dezvoltării s-a dovedit a fi ineficientă, pe de o parte datorită concepției nerealiste aflată la baza acesteia, iar pe de altă parte datorită lipsei de voință politică din partea țărilor dezvoltate de a întreprinde măsuri practice, eficiente, de natură să contribuie la înlăturarea vechilor relații de inegalitate și inechitate, la așezarea relațiilor dintre state pe temelii noi, echitabile și democratice, menite să asigure o dezvoltare economică accelerată tuturor țărilor și în special celor rămase în urmă.

dezvoltării economice și sociale a țărilor rămase în urmă.

Obiectivul fundamental : posibilitatea manifestării plenare a demnității umane

ÎN LUMINA acestor considerații, credem că obiectivul fundamental al Strategiei internaționale a dezvoltării pentru deceniul 1981—1990 trebuie să fie lichidarea racilelor extreme ale subdezvoltării, a foametei, a analfabetismului, a mortalității infantile ridicate, a condițiilor mizere și insalubre de locuit. Fiecare locuitor al planetei are dreptul la condiții corespunzătoare de viață care să-i permită manifestarea pleneră a demnității sale umane.

Pentru lichidarea stării de subdezvoltare — imperativ major al lumii contemporane — va trebui ca, prin accelerarea procesului dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare, să se asigure fiecărui locuitor din aceste țări minimul necesar de venituri care să-i permită realizarea unor condiții corespunzătoare de alimentație, de locuit, de sănătate și educație. În acest scop eforturile țărilor în curs de dezvoltare și ale omenirii în ansamblul său vor trebui concentrate spre eliminarea inechităților și a inegalităților existente astăzi în lume, spre reducerea decalajului dintre nivelul mediu al produsului intern brut pe locuitor din țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, de la 13:1 în prezent, la sub 10:1 în 1990, spre reducerea și a altor decalaje economice și tehnologice, spre apropierea relativă a nivelurilor de dezvoltare ale statelor.

Fără îndoie, îndeplinirea acestor obiective fundamentale depinde de accelerarea dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare, de realizarea de către aceste țări a unor ritmuri de dezvoltare mult mai înalte decît pînă acum. O concluzie esențială care se desprinde din recente studiile în temă constă în aceea că ritmurile de creștere prevăzute în Strategia internațională pentru al doilea Deceniu al dezvoltării (6% pentru produsul național total, 3,5% pentru produsul național pe locuitor, 8% pentru producția industrială și 4% pentru producția agricolă) nu sînt suficiente pentru a declanșa reducerea corespunzătoare a decalajului dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

Cerința accelerării acestor ritmuri este pe deplin realistă, concluzia respectivă din studiile menționate întemeindu-se pe constatarea amplu documentată că omenirea dispune în pre-

O accentuată conștientizare a omenirii față de riscurile perpetuării subdezvoltării

PE ACEST FOND au început să se manifeste primele preocupări pentru elaborarea Strategiei internaționale a viitorului Deceniu al dezvoltării (1981—1990). Secretarul general al O.N.U. urmează să prezinte Adunării Generale din acest an elementele de bază pentru viitoarea strategie, apelînd în acest scop atît la sprijinul experților din cadrul organizațiilor internaționale, cît și la acela al specialiștilor în materie din partea diferitelor state. La recenta sesiune specială a Consiliului pentru comerț și dezvoltare (Geneva, 25—29 aprilie a.c.) Secretarul general al UNCTAD a indicat deja componentele majore ale noii strategii și anume: strategiile naționale ale țărilor în curs de dezvoltare, măsurile internaționale care se cer a fi luate de țările dezvoltate pentru a sprijini eforturile proprii ale celor din urmă, întărirea cooperării economice între țările în curs de dezvoltare.

Preocupările pentru elaborarea unei noi strategii internaționale în folosul dezvoltării economice și sociale accelerate a țărilor în curs de dezvoltare sînt relativ ușurate de existența unor importante studii publicate în cursul anului 1976. Dintre acestea menționăm: „Viitorul economiei mondiale“ (sub conducerea lui W. Leontief); „Restructurarea ordinii internaționale“ (sub conducerea lui Jan Tinbergen); „Catastrofă sau o nouă societate“ (studiul unui grup de experți latino-americani); „Lumea în devenire. Reflecții asupra noii ordini economice internaționale“ (elaborat sub egida UNESCO) ș.a.

Se poate afirma că în prezent sîntem în fața unei accentuate conștientizări a opiniei publice mondiale față de perpetuarea mizeriei și a altor racile ale subdezvoltării care afectează grav ființa și demnitatea umană, punînd în pericol însuși viitorul civilizației contemporane. „Mai mult decît oricînd, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu,

popoarele sînt hotărîte să pună capăt vechii politici imperialiste de dominație, inechitate, forță și dictat, să promoveze relații noi între state, bazate pe încredere și respect mutual“. Tot mai mult opinia publică mondială își manifestă indignarea și revolta față de persistența fenomenelor negative generate de subdezvoltare, în contrast izbitor cu vastul potențial economic și tehnic al lumii contemporane, cu imensele resurse de care dispune omenirea.

O asemenea conștientizare este fără îndoială îmbucurătoare. Aceasta cu atît mai mult cu cît problema dezvoltării este în esență de natură politică și abia după aceea economică. Este vorba în fond de voință politică atît a țărilor în curs de dezvoltare, cît și a țărilor dezvoltate de a transpune în practică măsurile care se impun pentru a stimula și favoriza eforturile în direcția lichidării subdezvoltării. „Obstacolele în calea dezvoltării armonioase a umanității, se arată în studiul „Catastrofă sau o nouă societate“, nu sînt fizice sau economice în sens strict, ci în mod esențial social-politice“.

Se poate aprecia că în prezent sînt condiții mult mai prielnice pentru adoptarea unei strategii internaționale viabile și eficiente în folosul dezvoltării, comparativ cu condițiile existente în momentul lansării strategiilor pentru primul (1961—1971) și al doilea (1971—1980) deceniu al dezvoltării. De aceea, anii 1981—1990, respectiv al treilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare, poate și trebuie să reprezinte realmente o etapă decisivă în lupta pentru lichidarea stării de subdezvoltare care afectează atît de grav nivelul de trai material și cultural a sute de milioane de oameni. „Nu este deloc exagerat — se arată în studiul amintit elaborat sub egida UNESCO — să se spună că inegalitățile între țări sau grupe de țări ca și în interiorul a numeroase țări devin intolerabile“. Or, prin eforturile conjugate ale tuturor țărilor — dezvoltate și în curs de dezvoltare — tendințele în acest sens pot fi oprite pentru totdeauna, se pot crea condițiile necesare pentru accelerarea

zent de un uriaș potențial economic și tehnico-științific, de vaste resurse materiale și umane, în mare parte încă insuficient puse în valoare. După aprecierile lui W. Leontief, „nu există nici un obstacol fizic de neînlăturat în calea dezvoltării accelerate a țărilor în curs de dezvoltare”, „principalele limite în susținerea dezvoltării accelerate sînt politice, sociale și instituționale”.

În centrul efortului propriu — industrializarea pe baza acumulării înalte

DACĂ posibilitățile materiale pentru accelerarea dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare sînt date, care sînt condițiile pentru realizarea efectivă a accelerării?

În primul rînd este absolută nevoie de intensificarea eforturilor proprii ale fiecărei țări în curs de dezvoltare pentru mobilizarea și valorificarea eficientă a resurselor naturale și umane de care dispune, concentrarea acestora pentru dezvoltarea industriei, a agriculturii și a celorlalte ramuri economice, pentru pregătirea cadrelor de specialiști necesare construcției economice și sociale.

Avînd în vedere rolul industrializării ca factor primordial al dezvoltării factorilor de producție, al progresului economic și social, iar pe de altă parte slaba dezvoltare a industriei în marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare (ponderea acestor țări în producția industrială mondială fiind astăzi de circa 7%), sînt necesare eforturi deosebite din partea fiecărei țări în curs de dezvoltare pentru crearea și dezvoltarea unei industrii naționale moderne. Este vorba de o industrie în măsură să asigure punerea în valoare și valorificarea superioară a bogățiilor naturale, să contribuie tot mai mult la realizarea nevoilor de consum ale populației, să permită o participare tot mai activă a țărilor respective la diviziunea internațională a muncii. Aceasta presupune că un accent deosebit trebuie pus pe industria grea, care este esențială pentru dezvoltarea economică. Totodată, dezvoltarea economică accelerată a țărilor în curs de dezvoltare reclamă cu necesitate aplicarea largă în producție a cercirilor științei și tehnicii moderne. În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, știința și tehnica au devenit un important factor de producție, de valorificare superioară a bogățiilor naționale, reprezintă o condiție indispensabilă pentru progresul multilateral al fiecărei țări și cu atît mai mult al celor în curs de dezvoltare.

Cresterea în ritm înalt a industriei, a agriculturii și a celorlalte ramuri economice presupune, din partea fiecărei țări, alocarea unei cote cît mai înalte din venitul național pentru finanțarea programelor sale de dezvoltare economică și socială. Această concluzie care se degajă din experiența îndelungată sau mai recentă a multor țări, inclusiv a României, este reafirmată cu tărie și în studiile amintite. Dezvoltarea accelerată în regiunile în curs de dezvoltare, se subliniază în studiul despre „Viitorul economiei mondiale”, este posibilă numai cu condiția ca 30—35% și în multe țări pînă la 40% din venitul național să fie utilizat pentru inves-

tiții. În același timp, după aprecierea specialiștilor, în multe țări în curs de dezvoltare este necesar să se efectueze o serie de schimbări structurale, de reforme economice, social-politice și instituționale, menite să permită mobilizarea pleneră și folosirea rațională și eficientă a întregului potențial de resurse materiale, financiare și umane de care dispune fiecare țară.

Desigur, fiecare țară în curs de dezvoltare, în funcție de condițiile sale socio-economice concrete, își elaborează strategia proprie, astfel încît aceasta să cuprindă obiectivele naționale de dezvoltare economică și socială, căile și mijloacele de înlăturare a lor. În strategia internațională a dezvoltării sînt incluse recomandări de ordin general care se adresează ansamblului țărilor în curs de dezvoltare.

Instaurarea noii ordini economice internaționale — condiție indispensabilă a succesului strategiei

În al doilea rînd, pentru succesul viitoarei strategii a dezvoltării este absolut necesară instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale care să creeze condiții pentru accelerarea dezvoltării în țările rămase în urmă, pentru progresul economic și social al tuturor popoarelor, pentru stabilitate economică, pentru pace, destindere și colaborare între state.

Determinată de însăși dialectica dezvoltării social-istorice, instaurarea noii ordini internaționale trebuie să pornească în primul rînd de la lichidarea cu desăvîrșire a politicii de inegalitate, dominație și aspirare a unor popoare de către altele, a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste. **„Noua ordine — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — cere ca în lume să fie instaurate relații noi, bazate pe deplină egalitate în drepturi între toate națiunile, pe respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn deplin pe bogățiile naționale, de a-și alege liber calea dezvoltării economico-sociale, fără nici un amestec din afară”.**

Dezvoltarea economiei mondiale în ultimele trei decenii a scos pregnant în evidență că actuala ordine internațională nu favorizează eforturile de lichidare a subdezvoltării, ci o perpetuează pe aceasta, nu asigură dezvoltarea echilibrată a economiei mondiale, ci contribuie la adîncirea decalajelor dintre state. Vechea ordine internațională a facilitat apariția și dezvoltarea unor grave fenomene de criză în economia lumii nesocialiste și în relațiile dintre state, ea nu mai corespunde mutațiilor intervenite în raporturile de forțe pe plan mondial. „Este tot mai clar — arată Secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim — că o nouă ordine economică internațională este esențială dacă se vrea ca relațiile dintre națiunile bogate și cele sărace să fie transformate în relații de cooperare reciproc avantajoase. Altfel, decalajul existent dintre aceste grupe de țări va constitui o tot mai mare amenințare potențială la adresa păcii și securității internaționale”.

În concepția României, ca și a celorlalte țări în curs de dezvoltare, instaurarea noii ordini economice internaționale este o condiție esențială, indispensabilă pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare economică și socială. Într-o declarație recentă a „Grupului celor 77” se subliniază că „noua Strategie internațională a dezvoltării trebuie elaborată pornindu-se de la constatarea că prima realitate care se impune este necesitatea restructurării actualului sistem internațional în vederea stabilirii unui ansamblu de relații raționale și echitabile între națiuni, în special între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. În acest scop este necesar să se elaboreze o serie de măsuri și obiective internaționale, care să încurajeze și să faciliteze aplicarea efectivă a strategiilor naționale ale țărilor în curs de dezvoltare”.

În consecință, viitoarea Strategie internațională a dezvoltării trebuie să includă, în afara unor recomandări privind strategiile naționale de dezvoltare, un ansamblu de măsuri menite să contribuie la promovarea, intensificarea și diversificarea cooperării între țările în curs de dezvoltare, precum și între acestea și celelalte state ale lumii. În cadrul diferitelor acțiuni de cooperare, țările dezvoltate trebuie să ajute țările în curs de dezvoltare să-și făurească o industrie proprie, să-și valorifice în mod superior bogățiile naturale, pentru a le da posibilitatea să participe mai activ la diviziunea internațională a muncii. Totodată, țările dezvoltate trebuie să acorde țărilor în curs de dezvoltare un substanțial sprijin material, financiar, tehnologic, să le acorde un tratament preferențial în toate domeniile, să adopte față de ele politici comerciale mai favorabile.

Afirmîndu-se ca o nouă dimensiune a colaborării internaționale în folosul dezvoltării, cooperarea economică și tehnico-științifică dintre țările în curs de dezvoltare este menită să contribuie la accelerarea dezvoltării economice independente a acestor țări, la reducerea dependenței lor față de țările dezvoltate, la întărirea solidarității și a unității lor de acțiune pe plan mondial, la creșterea influenței lor în rezolvarea problemelor economice și politice majore ale omenirii.

La elaborarea măsurilor ce urmează să fie incluse în viitoarea Strategie internațională a dezvoltării se pornește, așadar, de la preocupările actuale ale organizațiilor internaționale. Desigur, viitoarele mari reuniuni internaționale: Conferința O.N.U. pentru știință și tehnologie în folosul dezvoltării (1979), a V-a Conferință a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (1979), a III-a Conferință generală a O.N.U.D.I. etc., vor aduce noi elemente, vor îmbogăți prevederile Strategiei internaționale pentru al treilea Deceniu al dezvoltării. Aceasta nu înseamnă însă că trebuie așteptat pînă la ținerea reuniunilor respective. Dimpotrivă, credem că este pe deplin posibil să se procedeze încă de pe acum la elaborarea unui prim proiect al Strategiei, care urmează să fie completat pe parcurs pînă în momentul adoptării sale în 1980.

Ion BARAC

R.S. Cehoslovacă: echilibrul teritorial în dezvoltarea economiei

DACĂ PENTRU DEZVOLTAREA cantitativă de după război a economiei cehoslovace este semnificativă în primul rând creșterea de zece ori a producției industriale, modificarea repartizării forțelor de producție în favoarea regiunilor rămase în urmă din punct de vedere industrial poate fi considerată ca una din schimbările economico-politice calitative fundamentale în dezvoltarea postbelică a țării. Aceasta deoarece în Cehoslovacia de dinainte de război, din anul 1937, ponderea Slovaciei în populația totală a țării era de 24,6%, dar în formarea venitului național de numai 15%, iar în producția industrială doar de 7%. Ca urmare, în toată perioada republicii burgheze, Slovacia s-a menținut în situația de anexă agrară și de izvor de forță de muncă ieftină pentru regiunile dezvoltate din vestul țării.

Procesul conștient de apropiere treptată între nivelul de dezvoltare social-economică al Slovaciei și cel al regiunilor cehe a început încă în 1947—1948 și a continuat în toată perioada următoare. Până în prezent s-au construit în Slovacia peste 330 de întreprinderi mari și mijlocii, în care au fost angajați aproape o jumătate de milion de oameni. Au fost puse în funcțiune întreprinderi siderurgice, chimice, constructoare de mașini, energetice și altele, de însemnătate națională. Așa sînt, de exemplu, Uzinele siderurgice ale Slovaciei de est de la Košice, Combinatul petrochimic Slovnaft (nu de parte de Bratislava), care prelucrează peste 7 mil. tone de petrol anual, mari termocentrale electrice, prima centrală atomică cehoslovacă, de 150 MW (la Jaslovských Bohunicich), hidrocentrale, zeci de întreprinderi ale industriei ușoare, alimentare, de materiale de construcție. O altă centrală atomică mare (de 2 x 440 MW) este în construcție. Ca urmare, astăzi, practic, nivelul economico-social al Slovaciei este aproape același ca în regiunile din vestul țării. Cu toate acestea opțiunea privind ritmul mai rapid al dezvoltării economico-sociale a R. S. Slovace va fi menținută. În actualul cincinal (1976—1980), producția industrială, de exemplu, va crește în R. S. Cehă cu 28—30%, iar în R. S. Slovacă cu peste 44%. Astfel, după cum s-a arătat la Congresul al XV-lea al Partidului Comunist din Cehoslovacia, se va urmări și în viitor folosirea optimă a resurselor naturale și umane ale celor două republici, ridicarea eficienței economiei cehoslovace unitare prin întărirea caracterului proporțional al dezvoltării ei.

Interes sporit pentru cărbune

CĂRBUNELE ar putea redeveni în Anglia o sursă principală de energie pentru următoarele două sau trei secole. Argumentele Consiliului cărbunelui,

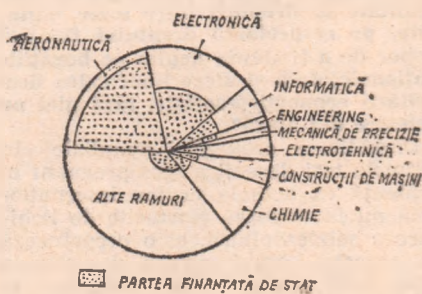
căruia îi aparține această previziune, țin de ritmul actual al descoperirii de noi zăcăminte (în medie de circa 500 milioane tone pe an), și de posibilitatea sporirii producției de la 119 milioane în 1976 pînă la 200 milioane tone pe an la sfîrșitul acestui secol. Potrivit „Planului 2000” al Consiliului cărbunelui, valorificarea acestei posibilități presupune deschiderea a circa 30 mine noi (adică investiții de 400 milioane lire pe an), paralel cu introducerea unor mașini noi perfecționate, care ar permite o sporire de 5-6 ori a productivității muncii (cea actuală fiind de 45—46 tone pe un miner într-un schimb). Modernizarea utilajului minier creează condiții pentru reducerea frecvenței accidentelor grave de muncă la sub 1 la 100 000 schimburi miner și pentru atragerea din nou de forță de muncă în această ramură care utilizează acum 242 000 oameni.

Statul și finanțarea cercetării

DEȘI în ultima perioadă și-au redus relativ efortul de cercetare exprimat ca pondere în produsul național brut, S.U.A. (2,4%) și Anglia (2,1%) continuă să aloce cel mai mult în acest scop dintre țările occidentale, urmate de R.F.G. (2%), Franța și Japonia (cite 1,7%). Cifrele includ și alocațiile pentru cercetare fundamentală.

În privința cheltuielilor de cercetare numai pentru industrie raportate la valoarea adăugată în această ramură, diferențele sînt mai nete; S.U.A. 4%, Anglia 3%, Japonia, R.F.G., Franța fiecare circa 2%. În Franța, ca și în S.U.A. și în Anglia aceste cheltuieli se efectuează în proporție ridicată în in-

Ponderi în finanțarea cercetării

dustria aeronautică, ceea ce atrage ca revers o competitivitate mai redusă a altor sectoare de vîrf ale industriei.

Sub raportul participării statului la finanțarea cheltuielilor de cercetare în industrie, cele mai mari cote se înregistrează în Franța (62%), Anglia (58%), S.U.A. (57%), toate țări cu o puternică cercetare aeronautică. În Franța — așa cum rezultă din graficul pentru această țară pe care îl reproducem după *Le Monde*, — industriei aeronautice îi revine 62% din finanțarea de către stat a cercetării industriale, pe locul următor ca importanță situîndu-se industria electronică.

Cerealele între recoltă și rezerve

Norman Borlaug

DEȘI producția mondială de cereale cunoaște actualmente o perioadă de „boom”, unii experți nu exclud posibilitatea apropierii unei noi perioade de foamete în țările cel mai puțin dezvoltate, generată de o eventuală recoltă slabă în condițiile în care și volumul rezervelor de cereale va fi redus. Astfel, Norman Borlaug, laureat al Premiului Nobel

pentru soiurile de grâu de mare randament pe care le-a creat, consideră că în ceea ce privește S.U.A. — principalul exportator mondial de cereale — doi sînt factorii care ar putea conduce la o asemenea situație. Unul este scăderea prețurilor și deci diminuarea stimulentei pentru fermieri de a mai cultiva în viitor suprafețe la fel de întinse. Celălalt este costul ridicat al depozitării recoltelor, care va stimula exportul la prețuri mai scăzute și deci ar putea genera preferința unor țări deficitare de a-și procura grîul necesar din import.

De aceea Norman Borlaug propune un sistem de subvenționare temporară a fermierilor pentru a nu aduce tot grîul pe piață în perioadele cînd recoltele sînt excedentare. O propunere cu același caracter de urgență pentru crearea de rezerve a făcut și dr. John Hannah, directorul executiv al Consiliului alimentar mondial.

U.R.S.S.: trenuri urbane pentru viitor

ȚINÎNDU-SE SEAMA de solicitarea crescîndă față de transporturile urbane și suburbane, precum și de dificultățile extinderii rețelei metroului, în cercurile de specialitate se preconizează construirea unor linii de trenuri cu suspensie magnetică.

În Uniunea Sovietică, de pildă, Institutul unional de cercetări științifice și de proiectări pentru sisteme de conducte și containere a elaborat documentația tehnico-economică privind construirea în orașul Alma-Ata a unei linii rapide pentru transportul pasagerilor cu asemenea trenuri. Prima parte a traseului, în lungime de 10 km, urmează să fie dată în exploatare pînă la sfîrșitul acestui cincinal pe străzile centrale ale orașului, unde trenurile vor circula cu o viteză de 60 km/oră. Pe liniile suburbane, care vor fi construite ulterior, viteza de circulație va putea ajunge pînă la 150 km/oră.

GLOSAR

„Șarpele valutar“ vest-european (II)

„OAZA DE STABILITATE“ din mijlocul „pustiului“ reprezentat de flotarea cursurilor valutare a fost supusă unor grele încercări. Într-o serie de cazuri, piețele valutare din Europa occidentală s-au aflat sub presiunea unor operații speculative de o intensitate neașteptată. Prima țintă a atacurilor a constituit-o francul francez. Deținătorii unor mari capitaluri în franci au cerut băncilor să le convertească francii în alte valute considerate ca având perspective mai sigure. Oferta intempestivă de franci a rupt echilibrul relativ al pieței, astfel încât cursul francului a început să scadă mai mult decât permitea „șarpele“, cu toate intervențiile Băncii Franței. În fața acestei situații, la 19 iulie 1974, francul francez a fost retras din șarpe. Un an mai târziu, el a fost reintrodus, guvernul francez considerând că „revenirea la relații de schimb stabile“ trebuie afirmată „ca obiectiv prioritar“.

O altă criză s-a produs în martie 1976, iar victima a fost același franc francez. Cu toată sacrificarea unei mari părți din rezervele valutare ale Franței — 8 miliarde de franci —, cursul francului nu a mai putut fi redresat. În fața perspectivei de a se cheltui fără rezultat și restul rezervelor, guvernul francez nu avea altă alegere decât fie să modifice raportul valoric dintre franc și celelalte monede¹⁾, fie să retragă pentru a doua oară francul din șarpe și să-l lase să floteze liber. Guvernul francez a ales cea de-a doua soluție.

Decizia Franței a provocat în Occident o atmosferă de neliniște și îngrijorare, întrucât valul speculațiilor s-a îndreptat imediat spre alte valute din șarpe considerate mai slabe, deci mai vulnerabile. Au trebuit făcute alte sacrificii pentru a se evita retragerea francului belgian și a coroanei daneze.

Ieșirea Franței din dispozitivul monetar al Pieței comune și marile dificultăți prin care a trecut adeseori acest dispozitiv pot fi interpretate ca o dovadă că în condițiile actuale de dezechilibru și instabilitate caracteristice economiei capitaliste, încercările — chiar locale — de menținere a unei corelații valorice relativ stabile între monede sînt sortite eșecului.

Criza șarpelui valutar poate fi interpretată din mai multe puncte de vedere. Unul ar fi acela al opțiunii dintre universalitate și regionalism în materie de organizare a relațiilor monetare și financiare internaționale. Tendința de rezolvare a problemelor pe alte planuri decât cel universal, de scindare a lumii în blocuri, nu poate contribui la îmbunătățirea climatului general. Din acest punct de vedere, criza șarpelui valutar poate fi înscrisă pe linia afirmării principiului universalității în rezolvarea problemelor valutare-financiare ale lumii contemporane.

Vicisitudinile șarpelui valutar pot fi apreciate și prin prisma opțiunii între suveranitate și supra-naționalitate. A doua separare a Franței de dispozitivul monetar al Pieței comune marchează marile dificultăți pe care integraționismul le întâmpină în practică: în perioada actuală, statele nu înțeleg să renunțe la propria lor libertate în materie de politică economică și financiară. Din această cauză, criza șarpelui valutar devăluie o criză mai profundă: aceea a ideii de uniune economică și monetară a Pieței comune.

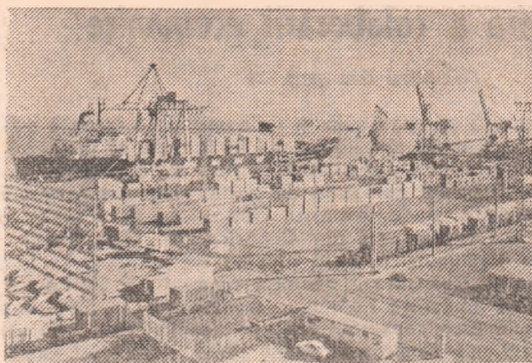
C. K.

¹⁾ Modificarea acestui raport valoric între monedele țărilor din șarpe în sensul deprecierei unei monede față de celelalte a fost denumită uneori „devalorizare“. Termenul este necorespunzător. El poate fi utilizat corect numai atunci cînd monedele au parități, exprimate fie în aur, fie într-o monedă de referință (cum ar fi dolarul S.U.A.), fie în D.S.T. Monedele din șarpe nu mai au demult parități, ci numai un raport oficial de cursuri, de la care ele nu se pot abate decât printr-un ecart de 2,25%.

Ponderi în comerțul mondial

Marcel Siter, Tecuci — Pentru ultimele decenii ale secolului nostru, rit-

mul de creștere al comerțului mondial se așteaptă să rămână în continuare superior celui al produsului mondial brut, estimat la 4,8%. Ca urmare, partea din produsul mondial brut, destinată comerțului internațional ar urma să depășească în viitor nivelul actual de

Containerizarea cîștigă tot mai mult teren în comerțul mondial

10,6%. Pentru principalele grupe de mărfuri făcînd obiectul schimburilor internaționale, ritmurile de creștere cele mai rapide vor aparține

tot produselor industriale, a căror pondere în comerțul mondial ar putea să sporească în intervalul 1970—2000 de la 62% la 79%.

Beneficiile inegale ale creșterii

Romulus Xifta, Zalău — Principalul factor al rezolvării problemei populației îl reprezintă asigurarea unui ritm înalt de creștere a producției de bunuri materiale, fiecare stat avînd dreptul suveran să promoveze politica demografică și măsurile pe care le consideră cele mai potrivite cu interesele sale naționale.

Explicația faptului că într-o serie de țări în curs de dezvoltare nivelul consumului și rata foarte înaltă a fertilității nu au fost influențate de creșterea economică, măsurată prin evoluția produsului național brut, trebuie căutată și în faptul că de această creștere nu a beneficiat decât o parte relativ redusă a populației țărilor respective. „Aceste țări au progresat, dar pentru o mare parte din locuitorii lor ritmul acestui progres a fost net inferior mediei“, afirmă, de exemplu, Robert McNamara, președintele Băncii Mondiale, într-o conferință prezentată la Institutul de tehnologie din Massachusetts. „Creșterea P.N.B. este în genere considerată ca indicele cel mai relevant al dezvoltării. Acest lucru este adevărat cînd este vorba de a determina valoarea totală a bunurilor și serviciilor produse de o economie; dar el nu este și nu poate să fie adevărat dacă trebuie să se măsoare repartiția lor“, consideră el, subliniind că acest indice nu poate să dea nici o indicație asupra evoluției veniturilor celor mai săraci 40% dintre locuitori, care își

împart numai 10—15% din venitul național. „Oricît ar fi de indispensabilă pentru dezvoltarea societății, creșterea economică nu este o condiție suficientă“, conchide McNamara.

Schimburi economice

Valeriu-Dorin Scurtu, Constanța — Valoarea schimburilor economice ale țării noastre, în lei-valută, cu țările pe care le menționăm o puteți găsi, pînă în anul 1975 inclusiv, în ultima ediție a Anuarului Statistic al țării noastre, apărută în toamna anului trecut. Data apariției lui exclude așadar posibilitatea includerii datelor care vă interesează pe 1976 și pe 1977.

În ce privește volumul schimburilor respective în tone, el nu ar fi concludent din cauza naturii extrem de diferite a produselor (unele cu o greutate foarte mică pot avea o valoare foarte mare) și de aceea nici nu este folosit. Capitolul privind comerțul exterior din Anuarul Statistic cuprinde date și în unități naturale pentru unele din principalele mărfuri de export și de import, dar aceste date nu sînt defalcate pe țări.

Discriminare

Septimiu Popa, Timișoara — Analfabetismul, pe plan mondial, este mai răspîndit în rîndul femeilor decât în cel al bărbaților. Dintr-un total

mondial de aproape un miliard de analfabeți, aproape două treimi sînt femei. Acesta este încă un aspect al inegalităților care continuă să persiste între femei și bărbați în nu puține țări ale lumii.

Platforma Bravo

Marina Deac, Ploiești — 1) Societatea „Red Adair Oil Well Fires and Blow Outs Co.“ din Houston poartă numele specialistului care a reușit să oprească recenta erupție a platformei de foraj Bravo din zona norvegiană a Mării Nordului și are la activul său peste 1 000 de intervenții în diferite părți ale lumii. Consacrîndu-se din 1939 unor asemenea operațiuni, fostul pilot de automobile de curse Red (de fapt Paul) Adair, azi în vîrstă de 62 de ani, a condus el însuși mai multe operațiuni pline de risc: oprirea în 1962 în Sahara a unei coloane de petrol de 150 metri înălțime care ardea de șase luni, altele în Iran, Australia, Mexic.

2) Norvegia consumă anual în jur de 9 milioane tone de petrol. Anul trecut ea a produs 16 milioane tone, adică mai mult decât unele țări membre ale O.P.E.C., organizație la care totuși nu intenționează să adere. În Norvegia se consideră că garanțiile suplimentare pentru protecția mediului cerute în urma recentului accident al platformei Bravo vor reduce producția de petrol a anului 1980 la maximum 65 de milioane de tone, față de 90 milioane cît se așteptau inițial.

Fuziune

Valentin Uruic, Făgăras — Fuziunea dintre cunoscutele firme suedeze constructoare de automobile „Volvo“ și „Saab“, care au cunoscut în ultimii ani o reducere a vânzărilor atît pe piața internă cît și la export, va deveni efectivă în 1982. Noua companie — „Volvo-Saab-Scania“ — va avea o capacitate de producție de circa 500 000 automobile pe an, care o va înscrie între primele cinci firme constructoare din Europa occidentală. În următorii cinci ani cele două firme, a căror fuziune a fost anunțată la jumătatea lunii mai, vor continua să producă modele separate, coordonîndu-și însă eforturile de investiții și producția de piese de schimb.

România: o politică activă de lărgire a colaborării economice

(Urmare din pag. 2)

velul cel mai înalt sint de natură să contribuie la ridicarea pe o treaptă superioară a cooperării economice dintre cele două țări, îndeosebi în formele ei înaintate și în ramuri dintre cele mai importante pentru dezvoltarea în ritm rapid a ambelor economii.

În aceste zile se află la București delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste Cehoslovace condusă de tovarășul Gustav Husak, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace, care efectuează o vizită oficială de prietenie în țara noastră la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Convorbirile la nivel înalt purtate, documentele semnate la încheierea convorbirilor, vor constitui fără îndoială un nou aport la amplificarea relațiilor economice dintre cele două țări, la ridicarea ei pe noi trepte din punct de vedere calitativ, în interesul propășirii ambelor economii naționale și al cauzei întăririi socialismului în lume.

EXTINDEREA RELAȚIILOR ECONOMICE cu țările socialiste este o expresie a politicii durabile a României, a activității neobosite depuse în acest sens de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de participare tot mai largă și tot mai eficientă la schimbul mondial de valori, la diviziunea internațională a muncii. „**Avem ferma convingere, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, că întărirea prieteniei, solidarității și colaborării cu toate țările care construiesc noua orinduire — din Europa, Asia și America Latină — corespunde intereselor fiecărei țări socialiste, cauzei unității lor, sporirii influenței socialismului pe plan mondial. De aceea, partidul și statul nostru vor acționa, în continuare, în modul cel mai consecvent, pentru extinderea relațiilor politice, economice, tehnico-științifice și culturale cu toate țările socialiste, pentru lărgirea colaborării și cooperării reciproc avantajoase și intrajutorării cu aceste state, pentru dezvoltarea schimbului de experiență în construcția noii orinduirii, în slujba socialismului, a păcii și colaborării internaționale.**” Această orientare se înscrie în preocuparea mai largă de a dezvolta schimburile comerciale, cooperarea economică și tehnico-științifică cu toate țările lumii, fără deosebire de orinduire socială, ca oglindire a cerințelor interdependenței ce caracterizează în epoca noastră relațiile economice mondiale.

INTREBĂRI — RĂSPUNSURI

PETRE IORDACHE, Iași — Dacă la data de 1 ianuarie 1972 erați încadrat în muncă, ocupând o funcție pentru care era prevăzută condiția studiilor superioare, iar ulterior ați fost pensionat de invaliditate, la reîncadrare, având vechime neîntreruptă în aceeași unitate, puteți beneficia, în continuare, de derogarea de la condițiile de studii.

SĂFTIȚA DUMITRAȘCU, Bacău — Absolventul școlii postliceale se încadrează de la început, ținând seama de studiile absolvite, în categoria a II-a tarifară. Perioada lucrată ca muncitor nu se ia în calculul vechimii necesară pentru promovarea în funcția de tehnician principal.

ELENA POPESCU, Cluj-Napoca — Lis-

ta specialităților înrudite este stabilită, așa cum se prevede la pct. 1 din anexa II la Legea nr. 12/1971, de ministere, celelalte organe centrale și de comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București. Dacă în întreprinderea unde lucrați nu s-a primit o asemenea listă, adresați-vă organului central tutelar.

CORINA CIOBAN, Aghireș — Absolventa liceului agricol — secția contabilitate — cu 4 ani vechime în munca de evidență contabilă la o unitate bugetară cu profil agricol, poate ocupa postul de contabilă, deoarece se consideră că este absolventa învățământului mediu și are peste doi ani vechime în muncă.

Asigurați-vă abonamentul la

Revista ECONOMICA

pe semestrul II 1977!

Abonindu-vă la „Revista economică” pe semestrul II 1977, vă asigurați primirea cu regularitate a revistei și a Suplimentului economico-legislativ. Prețul unui abonament este: 130 lei pe semestru, 65 lei pe trimestru.

Pentru elevi, studenți și cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, costul unui abonament este de lei 65 pe semestru.

Răspunzând cerințelor unui mare număr de cititori față de consultațiile publicate în sprijinul participanților la învățământul politico-ideologic de partid, **REVISTA ECONOMICA** va publica în anul de învățământ 1977-1978 consultații cuprinzând date noi, actualizate, precum și un glosar de termeni și noțiuni economice, scheme și grafice.

Pentru candidații la examenul de admitere în învățământul superior economic în anul universitar 1977-1978 **REVISTA ECONOMICA** va publica consultații actualizate de economie politică pe temele din programa examenului de admitere în învățământul superior economic.

Abonamentele se fac prin serviciile de difuzare a presei din cadrul oficiilor P.T.T.R. din întreaga țară sau prin mandat postal pe adresa:

Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrația publicațiilor (I.S.I.A.P.), Piața Științei nr. 1 București
Cont nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R., Filiala sectorului 1.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 25 din 24 iunie 1977

— România: o politică activă de lărgire a colaborării economice (L. Stroja) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Permanentă îmbunătățire a poziției României în diviziunea internațională a muncii (G. Cristea) 3

— Posibilități de accelerare a lucrărilor pe șantiere. De ce nu sint folosite? (Bogdan Fădure) 5

— Dezbateri „R.E.”. Cerințe ale gospodăririi și valorificării eficiente a metalului (I) 7

— Contribuția întreprinderii la valorificarea rațională a subproduselor și deșeurilor (Nicolae Botezatu) 9

— Campania agricolă de vară. O recoltă se stringe, alta se seamănă... (Ion Manea) 10

— Tribuna economiei. Controlul formării costurilor în unitățile economice (Marius Aldea) 11

— Pământul — o inestimabilă avuție rațională (dr. Ion Bold) 12

— Semnificații ale rezultatelor preliminare ale recensământului populației și locuințelor. Repartiția teritorială judicioasă a populației — efect al dezvoltării echilibrate, armonioase a forțelor de producție (Radu Halus) 14

CONDUCERE-ORGANIZARE

— În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

● Controlul muncitoresc — expresie a participării democratice a maselor la conducerea societății (dr. Cornel Iuga) 16

● Operativitate și eficiență în urmărirea măsurilor stabilite de organele de conducere 18

— Opinii ale specialiștilor. Atribuțiile la întreprindere și personalul la centrală? (Ionel Dumbravă) 19

TEORII-IDEI

— Rolul factorilor intensivi în accelerarea creșterii economice (lector univ. Paul Wagner) 20

— Școli ● curente ● economiști. Economia occidentală între prognoze fără crize și realități în criză (V. Gheorghiu) 22

— Un compediu util pentru analiștii de sisteme (Vladimir Trebici) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— După Conferința pentru cooperare economică internațională. Episodul Paris (I) (Costin Murgescu) 25

— Tendințe-conjuncturi 27

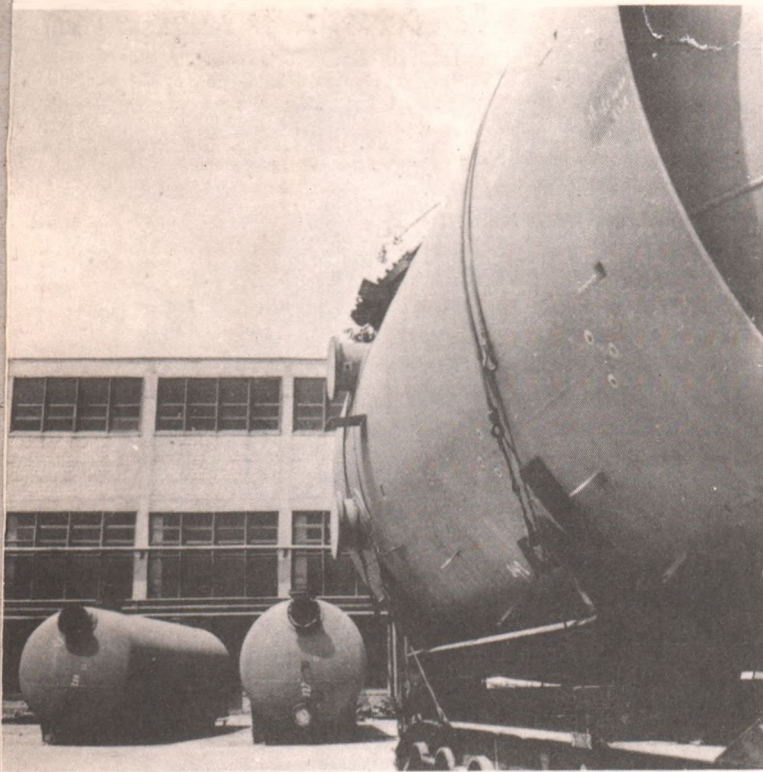
— Pregătirea celui de-al treilea Deceniu al dezvoltării, 1981-1990. O strategie internațională bazată pe cerințele instaurării unei noi ordini economice (Ion Barac) 28

— Mondorama 30

— Curier 31

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tipar: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

CENTRALA DE UTILAJE ȘI PIESE DE SCHIMB PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ

BUCUREȘTI – ROMÂNIA
bulevardul ION ȘULEA, nr. 313,
telefon 44 1194, 44 1794. telex 116 13

Centrala de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică reunește întreprinderi de înaltă tehnicitate și cu tradiție industrială, specializate în fabricația de :

– utilaje și instalații pentru industria chimică (coloane, reactoare, scrubere etc.) din oțeluri inoxidabile și oțel carbon ;

– utilaje și conducte din oțeluri emailate ;

– utilaje și instalații tehnologice din materiale termoplastice ;

– rezervoare, utilaje tehnologice, conducte, instalații de ventilație din PAFS (poliester armat cu fibre de sticlă) pentru industria chimică și alimentară – rezistente la fluor și la compușii acestuia ;

– rezervoare, utilaje tehnologice și conducte pentru industria chimică, minieră sau alimentară, protejate cu folii de elastomeri pe bază de cauciuc natural, butadienstirenic, policloroprenic, butilic, acrilonitrilic, polietilenă clorosulfonată ;

– utilaje din materiale carbogratice (schimbătoare de căldură, scrubere, coloane etc.), precum și protecții cu materiale grafitice.

– matrițe pentru industria maselor plastice și cauciucului, inclusiv pentru fabricația de anvelope de autoturisme și autocamioane ;

– aparate de măsură, control, automatizare :

a. aparate indicatoare, de măsură și control pentru temperatură, presiune, nivel și debit în instalațiile chimice (termometre, manometre cu membrană de separație, indicatoare și semnalizoare de nivel, indicatoare de debit de tipul rotametrului pentru apă și aer, cutii de protecție din rășini poliesterice armate

cu fibre de sticlă echipate cu aparate de măsură și control).

b. elemente auxiliare pentru instalații de automatizare (relee, electroventile, ventile acționate pneumatic, oale de condens).

c. ventile și valve pentru industria cauciucului (camere de aer)

– Pompe centrifugale din oțeluri inoxidabile

– Pompe centrifugale rezistente la coroziuni din silumin,

fontă silicioasă,

rășini sintetice,

materiale termoplastice,

materiale carbogratice,

fontă ebonitată și cauciucată.

Armături industriale acționate electric, pneumatice sau manual confecționate din :

– oțeluri inoxidabile

– materiale termoplastice

– fontă ebonitată.

– Chituri, mortare, mase de șpaclu pe bază de lianți anorganici, utilizabile la protecții anticorozive rezistente la temperaturi până la + 1 000° Celsius.

– Adezivi și masticuri pe bază de elastomeri.

– Articole tehnice buretoase pe bază de late sintetice pentru industria auto, mobilei etc.

Centrala dispune de un centru pentru studii și analize privind gradul de poluare chimică a atmosferei și apelor.

De asemenea, în cadrul centralei funcționează un sector de proiectare și studii pentru utilaje în industria chimică.

COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE „TURNU”

Turnu Măgurele, str. Portului nr. 1, județul Teleorman

Tel. 11320; 11321; 11322; 11323

telex: 0118151/12

produce și livrează:

- uree granulată
conținut azot 46⁰/₀
conținut biuret 1⁰/₀ maximum
- azotat de amoniu
conținut azot minimum 33,5⁰/₀
- nitrocalcar
calciu amoniu nitrat
conținut azot minimum 26⁰/₀
- acid sulfuric tehnic
concentrație 95,5–98,5⁰/₀

TIPURI DE ÎNGRĂȘĂMINTE COMPUSE IN GRANULE :

- tip I – 16-48-0 (16⁰/₀ N₂ 48⁰/₀ P₂O₅ ; 0⁰/₀ K₂O)
- tip II – 23-23-0 (23⁰/₀ N₂ 23⁰/₀ P₂O₅ ;
0⁰/₀ K₂O)
- tip III – 13-26-13 (13⁰/₀ N₂ 26⁰/₀ P₂O₅ ;
13⁰/₀ K₂O)
- tip IV – 27-13-0 (27⁰/₀ N₂ 13⁰/₀ P₂O₅ ; 0⁰/₀ K₂O)
- tip V – 16-16-16 (16⁰/₀ N₂ 16⁰/₀ P₂O₅ ;
16⁰/₀ K₂O)
- tip VI – 22-22-0 (22⁰/₀ N₂ 22⁰/₀ P₂O₅ ; 0⁰/₀ K₂O)

Îngrășămintele noastre chimice sînt li-